guru03s0101 2000-11-09 19.43 Sidan 1

NYTT MAGASIN

MÄNNISKOR, AFFÄRER, IDÉER I INTERNETÅLDERN

GURU

MAGASIN

NR 3 ~ DECEMBER 2000 ~ 55 KRONOR

På nätet: guru.nu

Sverige ligger i **TÄTEN**. Amerikanerna invaderar oss. **MOBILT INTERNET** är mest hype. Hur förvaltar vi **FÖRSPRÅNGET**? 19 sidor tema.

Sanningens minut för *wireless valley*

GÖR-DET-SJÄLV
SJU STEG TILL EN LYCKAD KONKURS 36-38

LIVSKVALITET
IT-MILJONÄRERNA MED STORT SAMVETE 28-33

GOOGLE-EXTRA
SÅ SKAPADE DE BÄSTA SÖKMOTORN 70-73

GUIDE
FEM SKÖNA RESOR JÄTTELÅNGT BORT 90-94

THE BIG BOSS
INTERVJU MED TEXAS BIRGERSSON 65-66

40-59

”Det svåra är att skilja mellan bra idéer och riktigt bra idéer”

I HUVUDET PÅ ÅRETS WEBBGURU

ALEXANDER BARD OM VAD HAN BRINNER FÖR NU

23-27

INTERPRESS 0271-03
SPECIALRETUR
03
7 388027 105506

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 2

TROLIGEN EN ANNONS

Bedömning - inte en verifierad annonssida.
En kort lucka eller positionen före redaktionens första sidor
talar för annons, tillsammans med JJ:s arkivbeskrivning från 2010.
Luckan kan också innehålla redaktionellt material.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 3

TROLIGEN EN ANNONS

Bedömning - inte en verifierad annonssida.
En kort lucka eller positionen före redaktionens första sidor
talar för annons, tillsammans med JJ:s arkivbeskrivning från 2010.
Luckan kan också innehålla redaktionellt material.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 4

TROLIGEN EN ANNONS

Bedömning - inte en verifierad annonssida.
En kort lucka eller positionen före redaktionens första sidor
talar för annons, tillsammans med JJ:s arkivbeskrivning från 2010.
Luckan kan också innehålla redaktionellt material.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 5

TROLIGEN EN ANNONS

Bedömning - inte en verifierad annonssida.
En kort lucka eller positionen före redaktionens första sidor
talar för annons, tillsammans med JJ:s arkivbeskrivning från 2010.
Luckan kan också innehålla redaktionellt material.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 6

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 7

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 8

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 9

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

Trött och hängig?

Svårt att koncentrera dig?

Blir det lite si och så med maten?

Då kanske du behöver extra tillskott av järn och vitaminer.

Även vid ett stillasittande jobb förbrukar kroppen järn och vitaminer. Det livsviktiga järnet måste du ersätta eftersom kroppen själv inte kan producera det. Ett extra järntillskott är speciellt viktigt om du tränar och idrottar regelbundet, är kvinna eller vet med dig att du äter en ensidig kost.

Salus Blutsaft är ett välbeprövat järntillskott, med järn och vitaminer som kroppen snabbt tar upp. Det har funnits på den svenska marknaden i snart 30 år och är Sveriges mest köpta flytande järntillskott. Helt vegetabilisk, fri från alkohol och konserveringsmedel.

Du hittar den i alla välsorterade hälsobutiker.

Blutsaft är ett reg. naturmedel som ej genom gått för läkemedel föreskriven kontroll.

Salus

Salus sverige AB, Tel 031-81 27 00, E-mail:info@salussverige.se

1100

GURU MAGASIN

guru.nu

DECEMBER 2000
NR 3 ~ ÅRGÅNG 1

CHEFREDAKTÖR
Jens Frejrud ~ jens@guru.nu ~ 08–736 30 44

REDAKTÖRER
Erika Augustinsson ~ erika@guru.nu ~ 08–736 30 61
Jan Isakson ~ jan@guru.nu ~ 08–736 30 60

ART DIRECTOR
Tony Henschel ~ tony@guru.nu ~ 08–736 30 67

FORMGIVARE
Sofia Boström ~ sofia@guru.nu ~ 08–736 30 68
Magnus Jonson ~ magnus@guru.nu ~ 08–736 30 68

SKRIBENTER
Magnus Bejmar, Daniel Bergsten, Daniel Björk, Magnus Bodin, Christian Borg, Esbjörn Börjeson, Ulla Engberg, Maria Gerlofson, Per Hagman, Ulrika Hjalmarson, Erik Hörnfeldt, Joakim Jardenberg, Mats Olofsson, Lena Sundström

FOTOGRAFER
Fredrik Hjerling, Elisabeth Ohlson, Mats Olofsson, Gunnar Seijbold, Jonas Unger

ILLUSTRATÖRER
Sofia Boström, Gunvor Ekström, Viktor Grut, Jan Olsson, Jenny Wik

HUSGURU
Joakim Jardenberg ~ joakim@infinit.se

KORREKTUR & SPRÅKGRANSKNING
Göran Ribe

TEKNISK REDAKTÖR
Per Wik ~ per@guru.nu ~ 08–736 30 63

REDAKTION
Mail: red@guru.nu **Tel:** 08–736 53 00
Fax: 08- 736 30 77 **Post:** Guru, 105 44 Stockholm
Besök/bud: Gamla Brogatan 26, Stockholm

PUBLISHER, FÖRLAGSCHEF OCH ANSVARIG UTGIVARE
Bo Hedin ~ bo.hedin@btb.bonnier.se ~ 08–736 30 45

MARKNADSCHEF
Mia Peterson ~ mia@guru.nu ~ 08–736 30 42

ANNONSAVDELNING
Advertise AB
Carl Thörne och **Anders Hansson** ~ annons@guru.nu
Tel: 08–22 44 80 **Fax:** 08–562 32 80
Post: Box 16047 102 31 Stockholm **Bud:** Vattugatan 1

TRYCK
Sörmlands Grafiska Quebecor AB, Katrineholm 2000.

PRENUMERATION
Helår 11 nr: 485 kr (388 exkl moms) **Halvår 6 nr:** 285 kr (228 exkl moms)
Postgiro: 421632-1 **Automatisk kundservice:** 08-454 95 50, talsvar, öppet dygnet runt, för prenumeranter med knapptelefon.
Personlig kundservice: 08-454 95 19. Mån-fre kl 9–16.
Mail: pren@guru.nu **Fax:** 08–21 40 84
Post: Prenumerationsservice / Guru, 106 88 Stockholm
Uppge alltid ev prenumerationsnummer vid kontakt med tidningen.

Guru ges ut av Bonnier Tidskrifter AB
ETT BONNIER AB-FÖRETAG
Verkställande direktör: Jonas Bonnier

För att underlätta korrekt administration av din prenumeration lagrar Bonnier AB, som äger Guru, uppgifter om namn, adress, köp, betalningar mm. Dessa uppgifter – som du när som helst kan ta del av – används även för service, information och marknadsföring. Du kan komma att få intressanta erbjudanden från Bonnier AB eller våra samarbetspartners. Om du inte vill ha sådana erbjudanden, skicka då ett brev eller vykort till oss så spärras dina uppgifter för sådana ändamål. Bonnier AB uppdaterar och kompletterar dina uppgifter via andra register, vilket underlättar vår kundservice. Du kan när som helst begära rättelse av eventuellt felaktiga uppgifter.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 11

TROLIGEN EN ANNONS

Bedömning - inte en verifierad annonssida.
En kort lucka eller positionen före redaktionens första sidor
talar för annons, tillsammans med JJ:s arkivbeskrivning från 2010.
Luckan kan också innehålla redaktionellt material.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

Guru03s12-13/innehåll.ny 2000-11-13 15.37 Sidan 12

GURU

MAGASIN

INDEX DECEMBER 2000 ~ NR 3 ~ ÅRGÅNG 1

Årets webbguru

SMART!

23 Guru har utsett Alexander Bard till årets webbguru. En visionär, verkställare och motor i den svenska internetvärlden. Möt mannen, myten, mjölken.

It-miljonärens mening med livet

28 Etik, moral och rättvisa utmanar jakten på pengar. Nu gäller det att hitta en större mening med tillvaron. Det nya projektet Transfer visar vägen.

Gör en snygg konkurs

PANK!

36 Konkurserna ökar för första gången på åtta år. Men det finns en ära i att gå i konkurs på ett snyggt sätt. Därför ska du gå i Gurus konkursskola.

JONAS UNGER

På fest med största it-konsulten

60 Amerikanska branschjätten Marchfirst gick nio miljarder back under årets nio första månader. Men fest måste man ju ha ändå. Bildextra!

Så blev Google favorit på nätet

70 Google är världens bästa sökmotor. Vi har träffat männen bakom företaget som på kort tid blivit alla surfares bästa bokmärke.

Mera punsch åt folket

SLISKIG!

74 Söt, sliskig och ursvensk. Men på felaktiga grunder utkonkurrerad av tristare, ack så globala spritsorter. Per Hagman uppmanar till punsch-revival.

ALLTID I GURU

18 ◗ START
Nostalgishopping.

68 ◗ FRÅGA VIRVA
Jag kan mer än chefen. Vad gör jag?

78 ◗ SAKER
Prylar du vill ha.

82 ◗ APROPÅ BANANER
Extraknäcket som försvann.

84 ◗ VÄLFÄRD
Impotensens fiende nummer 1.

90 ◗ GURU GUIDE
Kört hårt och stålar över? Åk hit!

RÖSTER

14 ◗ INBOX
Våra läsare säger sitt.

20 ◗ JOAKIM JARDENBERG
vill inte att du ringer honom.

34 ◗ MAGNUS BEJMAR
om Nikeloggor och att goofa i Kina.

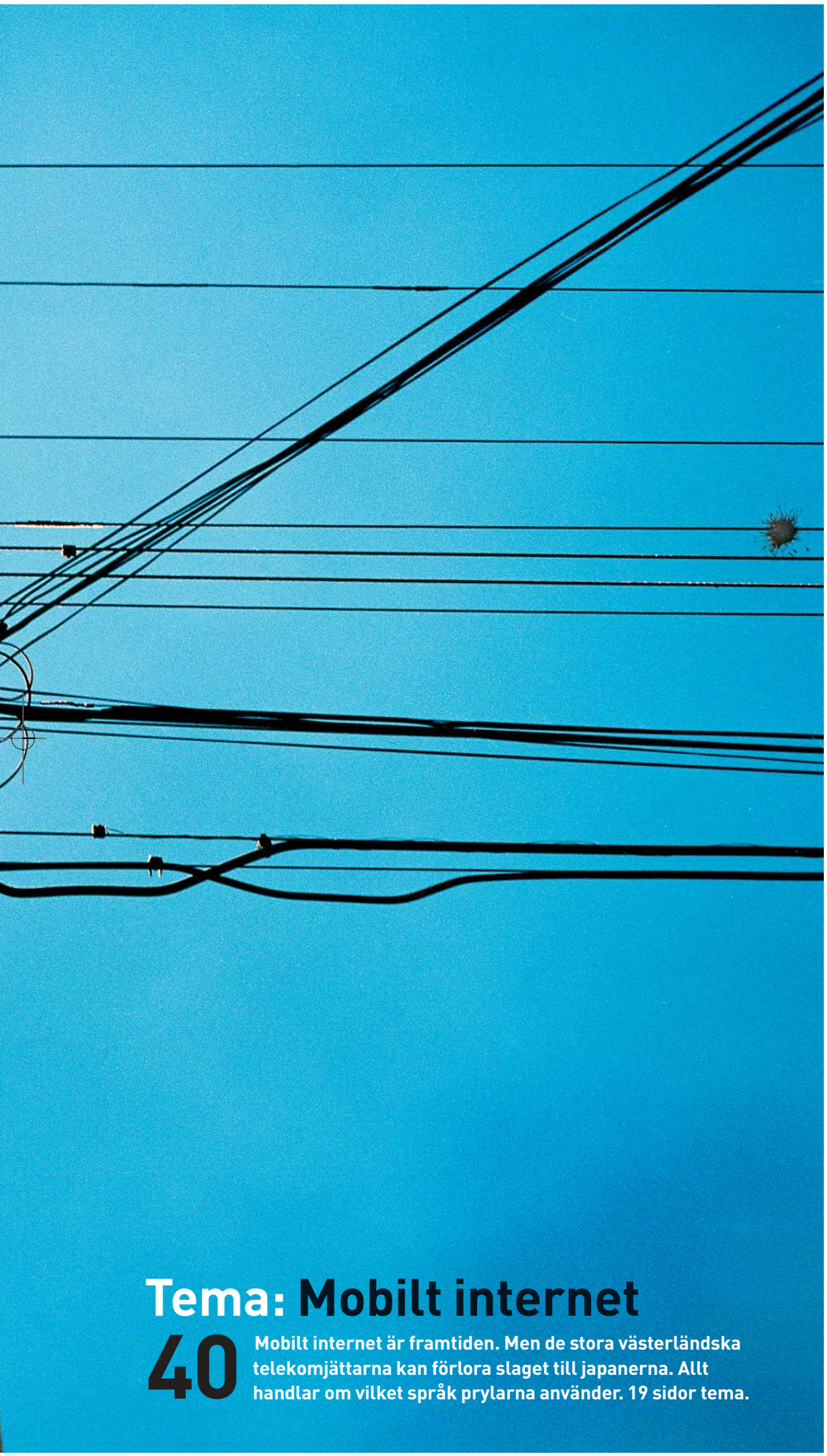
80 ◗ ULRIKA HJALMARSON
om att vara guru.

86 ◗ MAGNUS BODIN
funderar över programspråk.

88 ◗ ERIK HÖRNFELDT
tipsar om fem goda maltwhiskys.

Guru03s12-13/innehåll.ny 2000-11-13 15.40 Sidan 13

FREDRIK HJERLING

Tema: Mobilt internet

40 **Mobilt internet är framtiden. Men de stora västerländska telekomjättarna kan förlora slaget till japanerna. Allt handlar om vilket språk prylarna använder. 19 sidor tema.**

jens@guru.nu

Matchboll.

Haha, vilken hypad bransch ska krascha nu då? I spåren på havererade e-handelsföretag och tilltufsade internetkonsulter är det lätt att slarvigt slänga ur sig nya sanningar och kaxigt identifiera nästa bubbla:

Mobilt internet! Eller?

I det här numret av Guru granskar vi de trådlösa affärerna – och upptäcker ett mönster som motiverar rubriken på denna krönika. Samtidigt som de utländska utvecklarna bygger upp sina spetsavdelningar i Sverige pågår en kamp kring standarder, nät och infrastruktur. Samtidigt som vi i Sverige ligger i täten hotas den ledningen dramatiskt från olika håll. Läs mer på sidorna 40–59.

MOBILT INTERNET ÄR INGEN FLUGA. Det trådlösa kommer att förändra våra liv och vårt samhälle mer de flesta kan ana.

När den mobila kommunikationen tillåts genomsyra vår vardag och våra liv, när sann mobilitet revolutionerar företagens sätt att sköta kundkontakter, service, produktion och personal, när avancerade intranäts- och extranätsfunktioner finns runt omkring oss i luften hela tiden, då!

Lars Berg, med tung erfarenhet från bland annat Telia och multijätten Mannesmann, var på en konferens för någon månad sedan entusiastisk inför Sveriges möjligheter just nu:

”Ut och ta Europa!” predikade han inför en publik av blivande Guru-läsare.

Berg talade om mobilitet som livsstil och hur det trådlösa kommer att förändra företagens arbetssätt, om ”en ny bransch av företag som ska bygga dessa tjänster”. Han sa att ”vi i Sverige har försprånget, vi har kunskaperna, tekniken, vi har chansen att göra de riktigt stora affärerna på en enorm marknad ute i världen!”

Då så.

ÅRETS WEBBGURU blev **Alexander Bard**. Läs intervjun på sidorna 23–27 så förstår ni varför!

JENS FREJRUD
CHEFREDAKTÖR

guru03s14/inbox 2000-11-09 21.41 Sidan 14

> Knappt en dag passerar utan någon gratisfest, och att musik och sprit leder till sex är väl ingen nyhet.
>
> MÅRTEN ANDERSSON

HUR KAN NI STRIDA FÖR RÖKNING?

Tack för provnumret på tidningen Guru. Det började bra men när jag kom till artikeln om rökning föll blaskan nästan ur mina händer.

Hur kan ni föra in en artikel som slår ett slag för rökning? Jag har inget emot att folk röker hemma i sin egen bostad, där får de gärna röka tre paket om dagen för mig. Men det är fortfarande tillåtet att röka på krogen.

Rökning är ett otyg som förpestar luften på restauranger, man får skiten i ögonen, håret, kläderna, för att inte tala om i halsen. Tar jag en drink i en restaurang eller bar betyder det inte att jag tvingar någon annan att dricka, men rökare sprider ostraffat (än så länge) sina giftiga gaser och tvingar andra att röka. Det är ju asocialt beteende, jämförbart med att gå runt att slå folk på käften fast dom inte har bett om det.

En tidning som tycker rökning är bra, och tycker att rökning bör uppmuntras, har förlorat sin publicistiska kompass – för att inte säga förstånd.

Strid för något bättre, det borde finnas många andra saker mer värda att dra en lans för. Var med i tiden istället för mot den (rökning som företeelse kommer ju ändå att dö sotdöden), skriv en artikel om varför krogarna bör vara rökfria.

ÖRJAN ANDERSSON
orjan.andersson@chello.se

Hej Örjan. Jessika Gedin skrev inte att det är nyttigt att röka. Utan att det är kul. Vi kan tillägga att rökare ofta är trevliga människor. Någon artikel om rökfria krogar har vi inte planerat. Inte någon om bilfria vägar heller. Däremot kan du läsa om rökning och impotens på sidan 86.

IT-NOJAN BREDER UT SIG

För bara några månader sedan frågade min mor mig nästan dagligen om nätet och e-mail. Numera är hon fena både på Excel och en hel del annat krafs man får lära sig på diverse kurser.

Mina vänner kör på med sina it-kunskaper, vissa bättre och vissa mindre bra. För att inte tala om alla trevliga människor på bussen som pratar vitt och brett om it. När kom den här nojan hos folk att vara så ”internettiga”?

Alla vill vara it men vad är det och vem sätter normerna för det?

Ta favoriten:

Ett gäng supportfolk snackar om sina ”kunder” som utav en händelse kanske inte hittar powerknappen på skärmen. Är de killarna/tjejerna it?

Tillhör det här den kulturen eller är det bara ”jobbsnack” precis som alla andra förmodligen har?

Eller så här:

Två personer sitter och snackar på ett café om hur de har lyckats lära sig att koppla upp sig utan hjälp. Är inte de mer it?

Personligen tycker jag att de har gjort något lysande, de har tagit kontrollen över något många flyr från.

Jag tycker hela kulturen är lite överdramatiserad och tror inte det blir bättre med allas favoritämne att prata om, storsvordomen hos nätverksteknikerna, bredband...

Hoppas luften går ur det hela och det blir en skön jargong istället för denna hype som är så komplett upp och ner...

CHRISTOFFER
tozze@telia.com

Kolla, en cool skeptiker. Så it på något vis.

Upprörande rökpropaganda, tycker Örjan Andersson om Jessika Gedins reportage i andra numret av Guru.

OCH NÄR SKA VI HINNA JOBBA DÅ?

I Guru nummer två uppmanar ni it-folket att hångla mera.

Men hallå? Ska vi inte ha någon tid alls att jobba då? Det är ju redan ett fullständigt sanslöst knullande i den här branschen.

Knappt en dag passerar utan någon gratisfest, och att musik och sprit leder till sex är väl ingen nyhet. Att det sedan är svårare med relationerna beror väl i huvudsak på att de flesta i it-svängen är sociala analfabeter som inte vågar prata med en annan människa om de inte är fulla eller påökta. Men det är väl, som Kofi sa, en helt annan historia.

MÅRTEN ANDERSSON

OK, här behövs en ny artikel. Temat: Kom ihåg förspelet, era fylleknarkare!

ROLIGT OM DOTCOM-RELIKER

Såg er roliga artikel om förslag på e-museum.

Även om många platsar på de utdödas avdelning så hör inte Paletten dit. Handla därför gärna dina julklappar på http://www.paletten.se

PÄR-JÖRGEN PÄRSON
NewMedia SPARK AB
samt styrelsemedlem Paletten AB
jp@newmediaspark.com

Liket lever. God jul, Pär-Jörgen!

MINDRE LICK-ASS-ATTITYD TACK!

Jag vill gärna läsa mer om den semantiska webben + Cocoon och alla dess applikationsmöjligheter samt mer Open-Source-utvecklare-intervjuer!

Se xml.apache.org/cocoon. Mer humor, sexiga intervjuer och mindre konservativ lick-ass-attityd, tack!

CAROLA WESTERLUND – GURA
carola@opk.org

Open source, ja, det är ju sexigt. När kan vi boka tid för en rolig intervju?

Inbox är Gurus forum för synpunkter och debatt. Var gärna tuff i sak, men undvik personangrepp – de för sällan diskussionen framåt. Konstruktiva synpunkter på tidningen välkomnas. Vi förbehåller oss rätten att redigera insända texter i förtydligande syfte. Anonyma inlägg publiceras endast i undantagsfall, och alltid under förutsättning att du bifogat namn och adressuppgifter. Välkommen till Inbox med dina åsikter. (Diskussionen fortsätter på guru.nu)

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 15

TROLIGEN EN ANNONS

Bedömning - inte en verifierad annonssida.
En kort lucka eller positionen före redaktionens första sidor
talar för annons, tillsammans med JJ:s arkivbeskrivning från 2010.
Luckan kan också innehålla redaktionellt material.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

guru03s16/outbox.ny 2000-11-13 15.55 Sidan 16

> Ge mig ett fett julnummer som handlar om Arbete 2.0.
>
> JOAKIM LUNDQUIST

SKRIV OM DET "NYA ARBETET"

Tack, Guru, för en bra tidning. Men jag saknar ett rejält reportage om det ”nya arbetet”. Det finns så många aspekter att ta upp runt det ämnet, men hittills har allt i debatten handlat ganska ensidigt om de ekonomiska och tråkpolitiska effekterna av förkortad arbetstid, distansarbete, föräldraledighet etc.

Men ser vi inte ett större skifte som innefattar så mycket mer?

Hur vi kan arbeta och leva på samma geografiska ställe livet ut om vi önskar och vilka effekter det får på hela vår sociala miljö.

Hur vi verkligen kan riva pyramiderna (jisses) idag när lönearbetet kanske inte längre är det optimala. Vi kanske inte ens ska vara anställda.

Hur ser det ut egentligen med skiljelinjen mellan jobb och fritid, kanske låta Sifo kolla hur våra umgängeskretsar ser ut i olika åldersskikt...

Jag skulle kunna fortsätta hur länge som helst, men det är ni som är proffs. Nu har jag satt er på spåret, ge mig ett fett julnummer som handlar om Arbete 2.0. Då tänker jag nämligen arbeta på rygg i soffan...

JOAKIM LUNDQUIST

Vi håller med. Ämnet är superintressant och vi kommer garanterat att ta upp det i kommande nummer. Men just i julnumret satsar vi nog mer på Glögg 2.0 än på knäck.

EN EXPERT OCH EN GURU PÅ DASS

Hej! Våran internetexpert och beteendevetare Johan Holm tycker att senaste numret av Guru är jättebra! Han har redan refererat till både det ena och det andra ur tidningen. (Han satt länge på muggen.)

SOPHIA MEIJER, COPYWRITER
sophia.meijer@volt.se

Tackar. Bajsa och läsa är underskattat. Heja Johan.

FREDRIK HJERLING

FÖRLÅT OSS SPYKE. Vi glömde tala om att det var ni som gav attityd åt vårt reportage i Guru nr 2 om den nya musikindustrin. Spyke bildades 1997 och består av Maciek van de Graaf, sång, Aris Restaino, gitarr, Vidar Arlert, keyboard, Per Schelander, bas och Anders Norberg, trummor. Lyssna kan du göra på Popwire.com.

Jag tyckte nästan synd om honom. Mannen framme vid podiet som äntligen fått sin stora stund. I decennier har han framfört åsikten i radio och i böcker, att vinst och lönsamhet ändå inte kan vara de stora målen i livet

Nu, när han skrev sin senaste bok var samhället äntligen mottagligt. Boken om hyperkapitalism, börsspekulation och vinstmaximering sprider sig över landet och människor nickar och bekräftar. Unga journalister ser på mannen som en sorts guru. Han mosar sina motståndare med ett lillfinger. Han vet vad han pratar om. Han sätter sig mot kapitalet. Han vinner. År 2000.

Hur lyckad kan man vara?

Men ansvaret idag ligger hos en ny generation. Hos oss 70-talister. Men vi verkar vara en smula förvirrade. Uppvuxna i plysch-eran med snälla dagisfröknar, fluortanter och en orubblig tro på samhällets ansvar och allas lika värde. Plötsligt en dag är du 20 år och året är 1992. Och det visar sig att du blivit grundlurad. Du får inget jobb, har inga pengar, kan inte gå till tandläkaren, kan inte få en lägenhet och har inte råd att skaffa barn.

Efter det upplevda sveket följer en värderingsförändring. Du litar inte på någon, du sätter dig själv i centrum, du gör karriär, du fixar pengar så att du kan gå till tandläkaren ja till och med sätta in ett helt nytt skinande vitt garnityr och kanske ett par nya bröst när du ändå är igång.

NU SITTER VI HÄR och är alldeles för unga, för duktiga, för utbrända och för snygga för vårt eget bästa och funderar om detta verkligen är hela meningen.

Att med sin lika lyckade sambo från den attraktiva bostadsrätten gå till designaffären på lördagen och sedan servera kalla gin och tonics i de nyinköpta dyra glasen på kvällen till det andra lika lyckade paret i den andra lika fina lägenhe-

VA? Slutar Erika Augustinssons text mitt i meningen? Närå. Läs fortsättningen och debattera på

GURU.nu

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 17

TROLIGEN EN ANNONS

Bedömning - inte en verifierad annonssida.
En kort lucka eller positionen före redaktionens första sidor
talar för annons, tillsammans med JJ:s arkivbeskrivning från 2010.
Luckan kan också innehålla redaktionellt material.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURU03s18/start 2000-11-09 21.42 Sidan 18

– Jag köper Yahoo med riskkapital

Är du trött på att hamna på Norrmalmstorg när du spelar "Monopol"? Nu finns det klassiska, amerikanska "Monopol"-spelet i en dotcom-version. Med Yahoo och Altavista och webbhotell.

"Monopoly the .com Edition" heter speltillverkaren Parker Brothers försök att uppdatera det över 65 år gamla spelet till det 21:a århundradet. I stället för att bygga hus på tomter, köper du och säljer "dagens hetaste webbsajter för att bygga ditt personliga imperium av virtuella fastigheter". Du lander numera på rutor som "Download" eller "Email Just In" och tar - traditionsenligt - ett kort. Du kan få miljoner dollar i riskkapital, eller så förlorar du din internetkoppling och hamnar i fängelse. Ännu värre: ett dåligt skämt per e-post kan tvinga dig att backa tre rutor.

"Monopoly the .com Edition" är tillgängligt via nätet. Det kostar $ 34.95 och köps på adressen **http://www.boardgames.com/mondoted.html**

DANIEL ATTERBOM

VAD HETER DET?

Heter det mailgulla eller gullmaila? Svar till red@guru.nu

Give peace a chance

Det har aldrig startats ett krig mellan två länder som båda har McDonalds-restauranger.
Källa: Tidningen Shift

SOFIA BOSTRÖM

SOFIA BOSTRÖM

Faxjakt i Burma

Världen 2000:

I Lesotho finns knappt 10 000 telefoner.

I Burma är det straffbart att äga en fax utan tillstånd.

I Bosnien har 3 av 100 tillgång till internet.

Pappersboom i it-samhället

Det papperslösa kontoret tycks bli en allt mer avlägsen utopi, ju mer it-samhället utvecklas. Pappersförbrukningen i världen har ökat 3,3 procent årligen de senaste tjugo åren. Och förbrukningen väntas också öka det närmaste decenniet.

Uppgifterna kommer från en världsomspännande rapport från finska skogs- och energikonsultbyrån Jaako Pöyry.

Massaproduktionen i världen liknar en boom och efterfrågan på papper är solid. Pappersindustrin satsar idag dels på större maskiner dels på returfiber. Moderna pappersmaskiner har produktionshastigheter på 1 800 meter papper per minut. En sådan maskin bemannas med 300 personer i fem skift. Det är en femtedel av bemanningen per tillverkat ton för tio år sedan.

> "Vi har lärt oss enormt mycket på vår förra satsning. Nu handlar allt om att kunna visa lönsamhet redan från start"
>
> MATHIAS PLANK, GRUNDARE AV DRESSMART, AVD "MAN LÄR AV SINA MISSTAG"

GUNNAR SEIJBOLD

Ränderna som aldrig går ur

Som barn var du både prickig och blommig.

Och nu går du på det igen. Generationen som aldrig ville bli stor nostalgishoppar sig tillbaka till barndomen.

Marimekko har återupptagit sin gamla mönsterkollektion från 70-talet, likaså Polarn & Pyret. Adidas nytillverkar skor efter gamla modeller och leksakerna som vi hade när vi var små har gjort comeback. Det är upplagt för återfall och bäddat för köpfest. För hur motstår man gamla kompisar från förr som får en att tänka på Televinken och Drutten & Gena, snoriga segrar i landhockey och jular då man trodde på tomten?

– I våras återlanserade vi en kollektion tygmönster som Marja Isola gjorde på 50- och 60-talet. De har legat och vilat och varit ur produktion i flera år, men nu kändes det rätt att ta upp dem igen, säger Tommie Lindberg som är VD på Marimekko i Sverige.

Randigt, prickigt och blommigt. De som växte upp på 60- och 70-talen minns hur det var att bli marinerad i Marimekkomönster, och Tommie Lindberg är inget undantag.

– Nej absolut inte. Även jag blev terroriserad, säger han och berättar att det är väldigt vanligt att folk förknippar Marimekko med barndomen.

Det är inte bara kläder som nostalgistinna föräldrar dras till. Josefin Agneklev äger affären Josefines magasin. Hon är själv född på 70-talet och har därför tagit in extra mycket 70-talsleksaker.

– Men de som kommer hit och handlar är inte barn. Det är vuxna, säger hon.

LENA SUNDSTRÖM

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 19

TROLIGEN EN ANNONS

Bedömning - inte en verifierad annonssida.
En kort lucka eller positionen före redaktionens första sidor
talar för annons, tillsammans med JJ:s arkivbeskrivning från 2010.
Luckan kan också innehålla redaktionellt material.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURU03s20/Jarden 2000-11-09 01.34 Sidan 20

JOAKIM JARDENBERG

Sluta att ringa mig, snälla

Men sluta nu då. Lägg ner det här jävla ringandet. Telefonen uppfanns runt 1876 och har sedan dess utvecklats till ett stundtals underbart arbetsredskap. Den har tjänat oss väl. Men nu är dess tid definitivt ute. Så sluta upp med att ringa mig. Det är helt enkelt inte tidsenligt.

Klassikern är ju att telefonen ringer när man står i duschen eller har fingrarna i syltburken. Om man heter Bond, **James Bond**, så brukar den dessutom ringa mitt i det avslutande hånglet. Men problemet är egentligen mycket värre än så.

Telefonens ringande är ett hot mot vårt sociala umgänge och mot vår intellektuella förmåga.

För hur ofta sitter du med tomma händer och tom hjärna och väntar på att telefonen ska ringa? Förhoppningsvis inte så ofta. Och om du gör det så beror det förmodligen på att du hade det behovet just då.

Tänk nu efter en stund; visst är det väl alltid så att telefonen stör dig när den ringer? Om inte i en handling så åtminstone i en tanke. Sluta läsa ett ögonblick och konstatera att jag har rätt. Telefonen stör alltid. Och varför ska vi acceptera det?

FÖR EGEN DEL HAR JAG i princip slutat svara i telefon. Med en hyfsat modern mobiltelefon kan man välja att bara låta vissa nummer ringa igenom. Familjen och kunder som för tillfället har det extra jobbigt får svar, andra får gå direkt till telefonsvararen. På mina olika telefonsvarare hänvisar jag till mailen istället.

Det har inte att göra med att jag inte vill kommunicera, utan det handlar om att jag kräver respekt för min tid. Och därmed även för andras, alltså de som för tillfället har förstatjing på mig.

Det kan vara att jag sitter tillbakalutad och funderar på ett problem åt en uppdragsgivare. Eller att jag står i trädgården och borstar min hund. Eller så gör jag något helt annat som inte du har med att göra. Det viktiga är inte vad jag gör eller vad jag tänker utan föreställningen att telefonen på något vis skulle ha överordnad rättighet till min tid.

Det händer ibland när jag sitter och pratar med någon att deras telefon ringer, de svarar och det nya samtalet går i det ögonblicket före det som vi var mitt uppe i. Visst har det hänt dig också, och visst är det helt sjukt. Telefonens ringande är ett hot mot vårt sociala umgänge och mot vår intellektuella förmåga. Den är ett hot mot makten och kontrollen över vår egen tid.

MEN TILLGÄNGLIGHETEN DÅ, den heliga tillgängligheten? Jo, men du kan alltid nå mig. Det är ju den delen av ansvaret som jag måste ta om jag nu vägrar svara när du ringer. Jag är nog mer tillgänglig än de flesta. Jag svarar i regel på ett mail inom tio minuter och på ett SMS på samma tid. Jag har dessutom sett till att meddelanden med prioritet kan välja en speciell panikväg och då är jag tillgänglig inom någon minut.

Poängen är att det ger mig friheten att välja. Det ger mig samma möjlighet som den som kontaktar mig att välja när, var och hur. Jag kan ägna mig odelat åt en tanke i tio minuter, utan risk för att bli störd eller avbruten. Efter tio minuter är det dags för en paus och då passar jag på att kolla om någon ville mig något.

Här skulle man kunna vika ut sig om alla de andra fördelarna med mailen – att den finns arkiverad, att man kan bifoga filer av alla de slag, att man enkelt kan skicka samma meddelande till flera personer etc – men det tänker jag inte göra.

För mitt fokus ligger på det som är den yttersta fördelen med mailen och det som gör att den passar så väl in i tiden: när jag vill, hur jag vill och var jag vill.

JAG KAN I DAG SJÄLV bestämma när jag vill se Rapports inslag från sändningen 19.30. Jag kan lyssna på Dagens Eko ”Kvart i fem” klockan 23.00 även om jag ligger i sängen på ett hotellrum i London. Jag kan läsa senaste nytt från Aftonbladet i min mobiltelefon när jag sitter på en stubbe ute i skogen. På samma sätt vill jag ha det med vår personliga kommunikation. Realtid är helt enkelt fel, nu när vi har ett alternativ.

Så nu när du vet hur du vill ha det egentligen – lämna telefonen hemma i grottan tillsammans med knölpåken och skicka mig ett mail istället. ■

Joakim Jardenberg är internetkonsult och vår egen husguru.
joakim@infinit.se

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 21

TROLIGEN EN ANNONS

Bedömning - inte en verifierad annonssida.
En kort lucka eller positionen före redaktionens första sidor
talar för annons, tillsammans med JJ:s arkivbeskrivning från 2010.
Luckan kan också innehålla redaktionellt material.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 22

TROLIGEN EN ANNONS

Bedömning - inte en verifierad annonssida.
En kort lucka eller positionen före redaktionens första sidor
talar för annons, tillsammans med JJ:s arkivbeskrivning från 2010.
Luckan kan också innehålla redaktionellt material.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

Guru03s2227/Webbguru.ny 2000-11-13 15.57 Sidan 23

¶Genier blommar upp och vissnar, företag föds och dör, böcker skrivs och glöms.|Den person som i flera år inte bara lyckas **HÅLLA SIG KVAR PÅ TOPPEN** utan dessutom fortsätter utvecklas, som skriver årets kanske viktigaste bok, är med och startar ett verkligt spännande och innovativt företag, föreläser över hela världen och är ett nav i flera heta nätverk både **I SVERIGE OCH GLOBALT** – well, den personen är varken mer eller mindre än årets webbguru.|Låt er inspireras och entusiasmeras av **ALEXANDER BARD**. En alldeles äkta guru. >>

Årets webbguru är tidningen Gurus pris till en person som har gjort betydande insatser för att främja utvecklingen på internet och interaktiva tjänster. Juryn tittade på om insatserna varit unika, djärva, nyskapande samt skapat möjligheter för ytterligare utveckling. Priset delades ut för första gången i år i samband med tidningen Resumés arrangemang webbspelen på Hamburger Börs i Stockholm den 16 november.

WEBB GURU '00

Han skrev boken ”Nätokraterna”, han startade projektet Interesting.org och är pappa till mailinglistan Elit. Detta gör honom till en motor i den svenska internetvärlden och ger honom titeln Årets Webbguru. Vi mötte mannen, myten och ikonen Alexander Bard.

Skål guru!

TEXT **ERIKA AUGUSTINSSON** FOTO **ELISABETH OHLSON**

Ganska liten, smal och vinterblek kommer han in i loungen på Area26 – den webbbyrå på Söder i Stockholm där han jobbar. Småtjattrande och skrattande. Han verkar ha nära till skratt. **Alexander Bard**. Han har varken kortbyxor eller någon sorts Barbie-utstyrsel på sig. Bara en svart t-shirt med texten ”Fuck you, I have enough friends”. Den visar han stolt upp.

Visst är han en provokatör. Och det stör nog inte att människor upplever honom som konstig. För hans del handlar det om ständiga små experiment. Hur långt kan du gå innan mänskligheten dömer ut dig? Var finns gränsen och den tunna röda linjen? Det handlar mycket om att våga gå utanför det egna jaget och titta på sin omgivning. Han är en betraktare.

Visst ångrar han en del saker. Som till exempel Barbie, den discodrottning som Bard spelade i ett antal år och tv-program, som han anser var ”riktigt uselt”. Det kan han säga idag när han nästa år fyller 40 år.

Jag slås av att denne man som härjat runt i tv-sofforna och på popscenerna har ett dundrande intellekt som kanske kommit till sin rätt de senaste åren med böcker som ”Nätokraterna”, under fyra års föreläsningar på högskolor runt om i landet och med spännande nya projekt.

HAN VERKAR LEVA i en värld avskalad från normer och dömande värderingar. Högt i tak ska det vara på något vis för att man ska kunna se in i framtiden och förstå hur och varför vi lever som vi gör i samhället idag. Han älskar filosofi och refererar ständigt till mängder av filosofer. Dissekerar deras resonemang, drar paralleller och försöker utveckla vidare.

Kanske blir det så när man är självlärd. Han presenterar sig som nationalekonom. Men fortsätter med att referera till sig själv som sociolog. Han verkar lite störd när jag frågar var han utbildat sig.

–Jag läser själv. Jag har ingen färdig examen, har läst några enstaka kurser och på Handelshögskolan. Men det spelar ingen roll idag. Till och med de akademiska institutionerna börjar headhunta folk som är bra på något. Autodidakten får sin chans igen. ▸

FAKTA BARD

Ålder: 39 år.
Bor: På Söder i Stockholm.
Familj: 20-årig adoptivson och vänner.
Drivkraft: Att förhindra min egen uttråkning.
Mission: Att få tyst på makten så att var och en kan få tala för sig själv.
Tycker om att bli Guru: Blir generad.

Mjölk ger starka ben

Mjölk
FETTHALT 1%
FUCK YOU!
I have enough friends!

Guru03s2227/Webbguru 2000-11-09 01.44 Sidan 26

Om man ska lära sig något som inte lärs ut någonstans måste man lära sig själv. Jag gillar autodidakten – det är det klassiska arbetarklassidealet att läsa själv.

Uppväxten vill han inte prata om. Jag ville veta om hans föräldrar var akademiker, men frågan sveps undan. Föräldrarna och barndomen lämnas utanför fenomenet Alexander Bard. Dels för att familjen och syskonen inte vill valsa runt i medierna, dels för att han hävdar att barndom och uppväxt inte är så relevant.

– Det är sammanhangen man hamnar i som skapar människan. Det enda man kan göra som påverkar är att försöka ta sig ur en miljö och den situation man är i. Hamnar man i en ny miljö så händer det saker. Det är den enda makt man har. Jag trivdes bra i skogen men jag ville ännu mer till en stor stad för att hitta människor och en gemenskap. Du skapar dig själv genom dina upplevelser.

>> Som **POPSTJÄRNA** får man ju aldrig prata om något viktigt. <<

Han är uppvuxen i en svensk småstad i Östergötland. Han var ett ensamt barn (säger han med en dramatisk blick) som levde i en fantasivärld men trivdes ganska bra.

Fortfarande är ensamhet det som han uppskattar mest i livet. Ofta måste han tvinga sig själv att sätta igång saker. Annars blir han kvar i sin bardska fantasivärld bland böcker och filosofiska funderingar. Men att vara till freds med ensamhet är viktigt för Alexander Bard. Människor som inte är det känns påträngande och jobbiga i sin jakt på kontakt.

Drömmen om platsen där allt händer fick vänta 17 år innan den realiserades. Då landade han i USA som utbytesstudent och blev kvar i New York periodvis i några år innan han flyttade till Stockholm.

– Jag knullade massor. Jag knarkade massor. Jag reste mycket. Att gå ut på klubbar var viktigt, där fanns en känsla av det hände något. Jag hade ett extremt behov av att känna saker och uppleva. Min uppväxt gjorde mig trygg och harmonisk i botten. Jag testade allt mellan åren 20 och 30. Det ger också en trygghet idag. Att jag har testat och vågat.

Sin kontakt med internet fick han för elva år sedan. Mest för att det var ett lysande sätt att hålla kontakt med människor och vänner som han skaffat sig runt om i världen. Det är inte så konstigt att Alexander Bard upptäckte nätet före alla andra.

Att inte leva efter moralsamhällets principer och lagar kan man nästan bara göra på nätet. Där finns alla de grupper som inte får plats i samhället eller väljer att ta avstånd från delar av samhället. Bard målar upp ett skräckscenario och han blir märkbart upprörd över situationen. Detta är det ämne som han blir mest engagerad i under hela intervjun:

– REJVKOMMISSIONEN! Det är ju värsta fascismen när polisen i Dagens Nyheter för några veckor sedan skröt om att de bildat en lobbygrupp som ska jobba för att påverka politikerna. Men i ett demokratiskt samhälle så ska politikerna bestämma över polisen. Ingen i hela Media-Sverige reagerade! Det är ett typiskt exempel på att demokratin inte fungerar idag.

Resultatet, enligt Bard, blir att förtroendet för rättsstaten urholkas när äldre poliser och politiker fattar beslut som inte stämmer överens med vad en stor grupp människor i samhället tycker.

– Polisen är mest förlegad. De blir chockade när de möter massor av ungdomar som skiter i vad polisen säger. Som struntar i lag och ordning och tycker politiker är dumma i huvudet. I en plurarkisk värld kan en minoritet säga att vi skiter i de här lagarna. Bygga parallella nätverk utanför det traditionella samhället och det fungerar. Varken polis eller politiker släpps in i nätverken.

Här kommer man osökt in på boken ”Nätokraterna”. Bland den kritik som Alexander Bard och medförfattaren **Jan Söderqvist** fick för boken fanns åsikten att de inte tog ställning för demokratin utan målade upp framtiden som en plurarki, där individen har mer makt över sitt eget liv men inte över andras. Där makten fördelas på flera olika subgrupper i samhället.

– Vi har länge fått framtiden utmålad i rosenrött. Med boken tar vi död på myten att den nya ekonomin skulle skapa ett klasslöst samhälle, att demokratin återuppstår eller kärnfamiljen kommer tillbaka. Det som vi upplevt som kriser de senaste åren kommer inte att försvinna. Det skrämmer folk.

Att vara nätokratisk handlar om att vara med i produktionen. Inte bara konsumera. Är du inte med i de etablerade nätverken så har du ingen chans.

– Men alla kan välja om de vill påverka eller konsumera passivt. Ingen kan säga att de inte fick chansen. Men alla har ju inte förmågan eller bildningen och där kommer de nya klasskillnaderna att uppstå. Det handlar inte om att du ärver pengar utan mer om vad du har för förutsättningar i skallen och för specifika resurser.

Det här har Alexander Bard sagt förut och han säger att han börjar bli trött på sig själv. ”Nätokraterna” väckte uppmärksamhet. Ändå gillar han mer den uppskattning han får som tänkare och författare än den som popstjärna.

– Som popstjärna får man ju aldrig prata om något viktigt. Det hela blir så förutsägbart.

Det måste vara det värsta ordet Alexander Bard kan tänka sig. Att vara förutsägbar och upprepa sig tråkar ut honom.

Som att till exempel ge ut en ny skiva med Army of Lovers?

– Jag försöker undvika att göra samma sak igen…

Då måste man skruva till det. Tänka tvärtom. Nya tankar, idéer och kunskap är drivkrafterna. Försöker du inte lära och tänka har du ingen plats på Elit eller någon annan av de mailinglistor som Alexander Bard var bland de första i Sverige att starta. Det är också den framtidsversion som målas upp i ”Nätokraterna”.

JAG UNDRAR OM HAN funderat över hur mycket av sina egna önskningar som han projicerat över på framtidsvisionen i ”Nätokraterna”?

– Det finns inget objektivt. Vårt önsketänkande påverkar oss. Men vi jobbade hårt med det i boken och det går att komma från det. Det går att skriva om sånt som man inte vill ska hända. Vi blev faktiskt beskyllda för att vi inte tyckte tillräckligt mycket.

BARBIE OCH ANDRA **BARD-PROJEKT** VI MINNS

SATANISM I mitten av 80-talet gick Alexander Bard ut i media och sade sig vara talesman för satanistgruppen Church of Satan. Tankarna hade han stött på i usa och var bland de första att sprida dem i Sverige.

BARBIE Ungefär samtidigt (1982–1988) sysslar han med Barbie-projektet. Tankarna var ungefär att relationen mellan Marilyn Monroe och John F Kennedy hade lett till att paret fått en flicka som den amerikanska regeringen skickade till Mars i ett försök att dölja historien. Flickan landade senare i Stockholm i form av Alexander Bard utklädd till discodrottning vid namn Barbie. Ett album producerades med covers som "Girl from Ipanema" och duetten "Johnny Johnny" tillsammans med Cia Berg (nu Cia Soro).

ARMY OF LOVERS Glampopgruppen Army of Lovers startades 1987 av Alexander Bard, Jean-Pierre Barda och Camilla Henemark. I september 1997 splittrades Army of Lovers officiellt efter att ha gett ut fem skivor och en samlingsskiva.

VACUUM Synthpopbandet Vacuum startade Bard tillsammmans med Mattias Lindblom, sång och Marina Schiptjenko, keyboard efter att Army of Lovers splittrats. De har gett ut två skivor. Bard lämnade Vacuum för två år sedan.

Det skyller Bard på tv, som gjort människor ovana vid att deltaga i en diskussion som inte baseras bara på åsikter. Som inte skapar debatt utan bara redovisar en persons eller en grupps särintressen. Därför vill varken Bard eller Söderqvist berätta om vad de själva hoppas på framtiden.

–Det finns ingen debatt idag. Jo, på nätet. Jag är med på The Philosophy Network och där kan det dröja fem veckor innan någon svarar för att de måste läsa sig till svaren. Där går man på djupet. Men idag ska vi inte vara specialister utan generalister och ha överblick. Det skapar ju människor som tycker och kan lite grann om allt möjligt.

BARDS NYA PROJEKT heter Interesting.org och har utformats efter en idé av Area26-kollegerna och bröderna **Fredrik** och **Teo Härén**. Det handlar om att inte längre acceptera att en idé ska vara gratis.

Om ett företag behöver hjälp med att förbättra eller förnya sin verksamhet så kan de kontakta Interesting.org. Där formuleras problemet och jakten på en lösning börjar. Detta sker på hemsidan och vem som helst kan komma med förslag. De bästa idéerna belönas.

Enskilda personer kan också lämna idéer till förbättringar de anser kan göras på till exempel ett hotell de bott på. Då kontaktar Interesting.org företaget för att se om det finns ett intresse från deras sida.

–Man kan göra otroligt mycket. Det går att utveckla i all oändlighet eftersom det bygger på interaktivitet. Det här sättet att arbeta hade inte fungerat innan internet. Det fanns inte tid att jobba med direktkontakt när det bara fanns brev och telefon.

> > Alla kan välja om de vill **PÅVERKA** eller konsumera passivt. < <

Det handlar alltså inte om affärsidéer. Utan om smarta lösningar som inte bara företagen ska tjäna på utan även den som är upphovsman.

–Ett konkret exempel är killen som kom på att man sparar däcken på flygplanen genom att låta dem rulla innan planet landar. Så gör alla idag. Det är en smart idé.

Projektet drar igång på allvar just nu. Redan i dag är Interesting.org uppkopplat mot olika intresseföreningar direkt – istället för att lägga pengar på reklam.

Varför gör inte företagen det här själva?

–Det krävs sållning och att man är bra på att sortera information. Men idag måste vi nästan ge upp ambitionen att förstå allting. Du samlar information, väl medveten om luckorna och sen får du chansa. Det svåra är inte att sålla bort de dåliga idéerna utan att skilja mellan bra idéer och riktigt bra idéer. Vad vi jobbar med är att hitta ett snabbt instrument och sofistikerade sorteringsfunktioner för att lätt och enkelt hitta de bra idéerna.

Pang,du är död.

Varför ska företagen köpa detta då?

–Idag blir konsumentmakten allt större. Man måste vara noga med sina kunder. En arg kund kan förstöra en hel verksamhet och då måste man kunna bemöta och åtgärda problemen snabbt.

I fyra år föreläste Alexander Bard på högskolor i Sverige. Med ett syfte. Att väcka intresse för sina idéer och att få något förlag att nappa på idén om boken ”Nätokraterna”.

Men allmänhetens bild av riksfjollan Barbie var svår att kombinera med bilden av den seriöse författaren. De sociologiska experimenten kanske gav en viss backlash ändå.

Jag vill inte påstå att jag kan ge en komplett bild av Alexander Bard. Men jag kan delvis förstå hur människan Bard resonerar och tänker. Jag samlar information. Väl medveten om luckorna. Och chansar. ■

ELIT OCH ANDRA **BARD-PROJEKT** AV IDAG

AREA26 Alexander Bard jobbar som föreläsare och internetkonsult på webbföretaget Area26 i Stockholm. De inriktar sig främst på design, teknologi, livsstil och event och säger sig vara besatta av de små utrymmen på internet där det ännu inte är trängsel. *www.area26.com*

INTERESTING.ORG är Bards senaste projekt som precis dragit igång. Huvudtanken i projektet är att vara ett forum för idéskapande. Dit kan företag vända sig för att få hjälp att lösa problem eller förbättra verksamheten. Problemet formuleras på hemsidan och vem som helst kan ge förslag. De bästa idéerna belönas givetvis. *www.interesting.org*

"NÄTOKRATERNA" Boken "Nätokraterna" skrev Alexander Bard tillsammans med Jan Söderqvist. De kom i kontakt med varandra genom sina olika nätverk. Temat i boken är att berätta hur det nya informationssamhället växer fram, hur det kapitalistiska systemet dör ut och hur en ny politik och nya klassfrågor växer fram.

ELIT är en mailinglista som Alexander Bard startade 1992. Man kan inte ansöka om medlemskap på Elit utan medlemmarna är väl utvalda och söks upp för att tillfrågas om medlemskap. Vilka som är medlemmar är hemligt.

guru03s2833/Visom.ny 2000-11-13 16.14 Sidan 28

guru03s2833/Visom.ny 2000-11-13 16.18 Sidan 29

Det är dags att betala tillbaka

Den nya tidens eliter vill inte längre bara vara eliter. Med pengar på fickan söker de nya vägar för att hitta mening och mål med livet. Ordet politik har fått en annan innebörd för en ny generation.

TEXT **ERIKA AUGUSTINSSON** ILLUSTRATION **JAN OLSSON**

Många i Sverige har gjort sig mer eller mindre stora förmögenheter på it-boomen. De beskrivs som ytliga, oengagerade och pengafixerade.

Men parallellt med de ständiga rapporterna om ungdomars ointresse för politik och it-företagens enkelspåriga vinstintresse, märks ett ökat engagemang för etik, moral och rättvisa.

Kraven höjs på att företagen ska ta samhällsansvar och att andra värden än pengar måste finnas. Strävan efter mål och mening med tillvaron blir tydligare.

Tomas Brytting, etikforskare på Handelshögskolan och ansvarig för ETHOS, Akademi för etik i arbete, märker hur ämnet företagsetik blivit allt populärare de senaste tio åren. Orsaken ligger i historien. Människans fokus har förflyttats från religion till kollektiv till dagens individualism.

– Före industrialismen levde vi i en religiös värld. Då gick livet ut på att rädda sin själ oavsett om du var kung eller träl. Under industrialismen gick livet ut på välfärd och materiell trygghet.

Men idag är vi där. Vi har pengar, prylar och mår ganska bra i högkonjunkturen.

– Och då blir det tomt. Nya behov gör sig gällande efter att vi idag har avlockat kroppen alla sensationer i form av sex, mat och upplevelser. Kunskap, insikt och upplevelser av meningsfullhet ökar i betydelse. Det kan bli det kommande riktigt stora projektet. Idag har vi till exempel handelsstudenten som vill göra karriär inom Röda Korset. Det ger dig status och makt men på ett ideologiskt plan.

> Kunskap, insikt och upplevelser av meningsfullhet ökar i betydelse

DET FINNS ALLTSÅ inget som säger att den unga generationen inte är intresserad av politik och samhälle. Snarare tvärtom. Det är hur man definierar politik som är annorlunda. När man låter den äldre generationen och de etablerade makthavarna bestämma vad som är politik stämmer det inte med hur de som står utanför och de som vuxit upp i en annan tid uppfattar samma ord.

– De nya företagen och aktörerna i den nya ekonomin är egentligen mer intresserade av politik. Där finns också framtidsvisionerna – inte i den traditionella politiken, säger **Lars Ilshammar**, it-historiker vid Örebro universitet.

– Men de är inte samhällsengagerade på samma sätt som Wallenberg och Bonnier-familjen, som nästan suttit i statens knä. De har snarare varit alienerade, möjligtvis har de minglat lite med it-kommissionen.

– Men eftersom vi tolkar politik på ett traditionellt sätt har vi heller inte sett att **Birgersson** egentligen är sosse, **Holstein** moderat och **Sturmark** någon sorts fladderliberal.

Det vi ser idag är en reaktion på de senaste årens marknadsliberalism. I två decennier har ▸

guru03s2833/Visom.ny 2000-11-13 16.18 Sidan 30

”Avsaknaden av en mission gör att den nya ekonomin känns körd och förbrukad”

vi glömt bort samhällsnyttan och skilt marknad och ekonomi från livet.

– Ord som välfärd får en annan betydelse när vi sett vad den råa kapitalismen har gjort i till exempel Östeuropa eller USA. Välfärd är kanske inte bara storebror och ineffektivitet för de unga, förklarar **Michael Allvin**, psykolog som forskar om det nya arbetslivet vid Arbetslivsinstitutet. Men de som är uppvuxna under 70- och 80-talet tror inte på att staten ska rycka in, utan det är individens plikt att påverka. Den äldre generationen förutsätter en fungerande välfärd och menar att det är statens problem.

70-TALET UTGÖR GIVETVIS grogrunden för många av dagens tankar. Då kommer en ny global världsekonomi och ny teknik, den svenska modellen börjar krackelera och arbetarrörelsen gör en sista flaggviftning.

Allvin nämner två symbolhändelser som markerar vändpunkten.

– 1980. Då sköts **John Lennon** och **Ronald Reagan** blev president i USA.

Det finns redan idag många tecken på en vänster-högerradikalisering, framför allt hos den yngre generationen. Motvikten mot de snabba transaktionerna som flyger världen över är ett ökat socialt inflytande. Nu när valfriheten står oss upp i halsen har vi också sett att den extrema marknadsliberalismen inte lyckats infria alla löften. Nya organisationer och rörelser som till exempel Attac växer fram.

– Jag såg på tv nyligen att man demonstrerade utanför fängelset Hall, men inte för längre fängelsestraff utan kortare. Att de nya rörelserna kommer att se ut som på 60-talet är mindre troligt, menar Lars Ilshammar. Idéerna kommer givetvis tillbaka, men i en nygammal form med både gamla frågor, nya sakfrågor och framför allt en ny organisatorisk kostym.

OCH DET ÄR KANSKE just kostymen som saknas än så länge. Problemet är att de unga företagen och språkrören saknar en plattform, ett forum för diskussion och ett eget språk. Det blir en växande otillfredsställelse när man inte kan diskutera vad man vill och vad det stora målet är. Du vill mer än du får utlopp för och det leder till stress och utbrändhet.

– Om målet för arbetet är att nå bottomline i resultaträkningen, då kan man börja handla med knark och prostitution, så får man ett strålande resultat inom ett år. Det vill säga om allt handlar om pengar och vinst.

Det brukar **Björn Molin** säga till uppdragsgivare som är alltför fokuserade på kortsiktig vinst. Han jobbar i sin firma Verksamhetskultur AB med förändringsprocesser och med att redovisa det intellektuella kapitalet hos företag.

I de flesta unga nya företag är man positivt inställd till samhällsnytta. Man inser att vinst inte är ett värde i sig och att samhället inte är helt om man inte kan ta hand om barn, gamla och utslagna. Flera konkreta fall som Björn Molin arbetat med visar att företag som har en bättre omvärldsorientering och bredare fokus än pengar når ett bättre resultat än andra.

– De största motkrafterna är faktiskt äldre män som inte vill byta språk eller position och därmed förlora makt, säger Björn Molin.

MAGNUS ANDERSSON har skrivit uppsatsen ”www.ennyera.nu …eller?” där han letat efter missionen och samhällsengagemanget hos de nya företagen. Även han märkte av en skrämmande tystnad när det gällde att formulera vad de nya unga företagen egentligen ville uppnå.

– Med mobilt internet kan du beställa låtar på en jukebox. Wow, det är precis vad mänskligheten behöver! Avsaknaden av en mission gör att den nya ekonomin känns körd och förbrukad. Nästan negativt laddad. Lagen säger att företagen inte behöver ta ansvar, men folk i allmänhet ställer högre krav än vad lagen gör.

Men det finns också en rädsla hos både näringsliv och samhälle för att närma sig varandra.

HOS DE FLESTA MÄNNISKOR finns en djup ovilja mot att betala för det som står dig nära, till exempel barn, kärlek eller ideologi, menar etikforskaren **Tomas Brytting**. Han ger exemplet att vi antagligen skulle reagera om man bestämde sig för att lägga ut den svenska narkomanvården på Scania eller Volvo. De infekterade diskussionerna om att privatisera vården är ett annat exempel.

Men även inom näringslivet är man rädd för att klampa in på områden där man traditionellt inte hör hemma.

Tomas Brytting minns storasysterns barnbok från slutet av 60-talet.

– Bolaget och Pluttarna! Företaget målades upp som busar som skövlar och suger ut och den bilden har överlevt länge. Många företag i dag är samhällsengagerade, men de talar tyst om det. De är rädda för att sticka ut hakan och påstå att man är god. Det finns ju alltid något i historien som man kan riva upp som hävdar motsatsen. ■

ORDLISTA

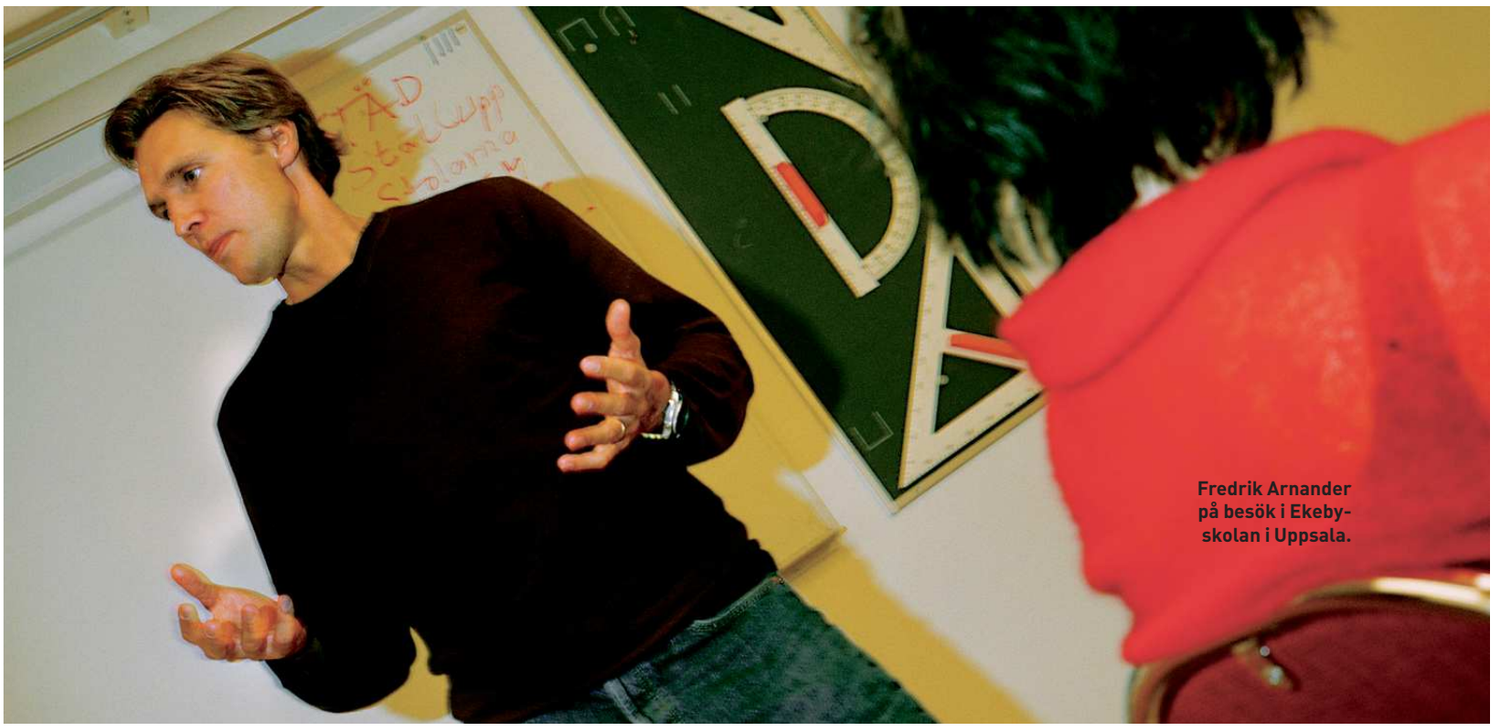
VÄLFÄRD: Samlande benämning på människors levnadsförhållanden. En beskrivning bygger som regel på en redovisning av deras ekonomi, hälsa, utbildning, bostadsförhållanden och arbetsförhållanden.

SAMVETE: Förmågan att moraliskt uppfatta vad som är gott och ont, rätt och orätt. Samvetet reagerar genom att skapa en känsla av skuld vid orätt handlande, vilket ger dåligt samvete. Känslan kan också ignoreras och individen blir samvetslös. Samvetet är en viktig del av personligheten.

SAMHÄLLSNYTTA: Något som är gott för hela samhället i motsats till privat nytta.

NATIONALENCYKLOPEDIN

guru03s2833/Visom.ny 2000-11-13 16.19 Sidan 31

Fredrik Arnander på besök i Ekebyskolan i Uppsala.

It-miljonär med samvete

Välfärd, samhällsnytta och socialt patos är inget man förknippar med it-industrin. Men visst finns det där, mellan raderna i börskurstabellerna. Fredrik Arnander är först ut i raden av framgångsrika entreprenörer med samvete.

TEXT **ERIKA AUGUSTINSSON** FOTO **FREDRIK HJERLING**

Han hämtar mig i en grå Porsche. En sådan där pojkdröm. Vi kryssar mellan filerna samtidigt som intervjun görs. Han växlar, gasar och svarar. Fort och lite sammanbitet. Fort går det också på motorvägen mot Uppsala. Mobiltelefonen avbryter oss ofta.

Fredrik Arnander ringer en enda gång själv. Då är det till klassföreståndare Katharina vid Ekebyskolan i Uppsala.

–Har du berättat lite om mig för eleverna? Vad säger de? Verkar de tycka att det ska bli kul?

Plötsligt förstår jag. Killen är nervös.

Fredrik Arnander är 35 år och miljonär flera gånger om. Han har jobbat på Icon Medialab. Han grundade själv Fondex, Sveriges största marknadsplats för fonder på internet. Han sitter i tre styrelser och har skrivit två böcker. Han är den nya ekonomin personifierad. Han har mött fler riskkapitalister än de flesta av oss någonsin ens kommer att se på tv. Drivkraften heter förändring och hittills har förändringen varit fokuserad på näringslivet.

Men idag är han nervös. För att träffa en skolklass i Uppsala. Ett gäng 18- och 19-åringar.

–Jag har funderat mycket på vad jag ska säga. Jag kan ju inte använda ord som jag annars använder. De kanske inte förstår, säger Fredrik Arnander märkbart fundersam.

> ”It-industrin lider av dåligt samvete. Man vill ge något tillbaka”

Han har varit instängd i den trånga it-världen för länge. Bland samma människor med samma intressen, samma språk och samma referenser. En dag upptäckte han att det fanns en annan värld där utanför High tech building i Stockholms innerstad.

–När man bygger upp ett företag blir man isolerad. Jag jobbade alltid och kom aldrig i kontakt med övriga samhället. Vi pratar idag om en kunskapsekonomi men det stämmer inte. Vi har expertkunskaper om en mycket snäv del av samhället.

Ett antal år och miljoner senare startar Fredrik Arnander Transfer. En ideell förening vars syfte är att dela med sig av den kunskap och erfarenhet som it-entreprenörerna samlat på sig.

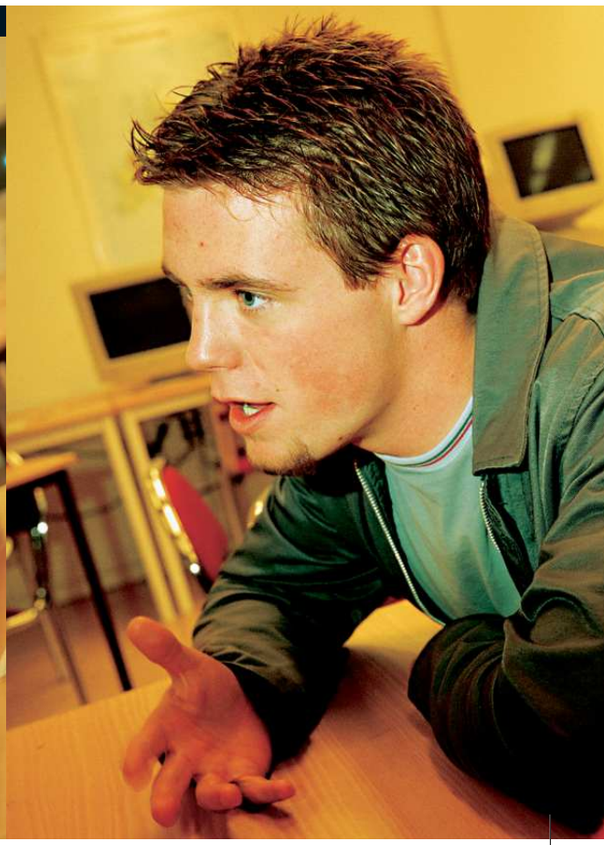
–Huvudidén med Transfer är att skapa kontakt mellan grupper som normalt inte har kontakt med varandra. Det här är ett kunskapsgenereringsprojekt, ett experiment för framtiden. Kanske kan vi hitta nya modeller för lärande, kommunikation, nya idéer och ny dialog.

FÖRST UT ÄR HAN SJÄLV och Ekebyskolan i Uppsala. Därefter ska de som anmält sitt intresse för att vara med och föreläsa i Transfer sakta ta över rodret och föra skutan ut till förorter, skolor och industrier. Och intresset är stort, både bland sponsorer och föreläsare.

–It-industrin lider av dåligt samvete. Vi har tagit mycket kapital, kompetens och fokus från ▸

guru03s2833/Visom.ny 2000-11-13 16.20 Sidan 32

Evelina Lundqvist

andra delar av samhället. Man vill ge något tillbaka.

Samtidigt som det kanske också handlar om att undvika det generalfel som den kaxiga it-branschen klampade rakt in i. Att tro att den nya ekonomin klarade sig utan att konsultera den gamla. Idag har man sansat sig och insett att det handlar om ett utbyte. Ibland låter det nästan som en sorts välgörenhet. Eller kanske politiska ambitioner?

– Vi inom hela it-industrin är vana vid att sätta igång saker och förverkliga det vi tror på. Vi frågar inte politikerna om lov. Om politiker tycker att detta är bra så är det kul. Men jag väntar inte på att de ska utreda eller diskutera.

För i takt med att klyftorna mellan fattiga och rika växer, så växer också skulden hos den rika it-elit som vuxit fram, och den riskerar att en dag slå tillbaka. Men att försöka betala sig ur den är lönlöst, menar Fredrik Arnander.

– Hela 1900-talet har byggt på materiella transfereringar. Vanliga stödåtgärder som AMS-jobb och a-kassa räcker inte. Man kan inte bara ha kontakt med staten. Klyftorna överbryggs inte bara med pengar.

Och förutom att betala en slant till Röda Korset varje månad så finns det inga forum för att hjälpa till. Inget sätt att överföra kunskap och erfarenhet. Och det är just avsaknaden av brygga mellan de ledande i den nya ekonomin och dem som står utanför som leder till ökade klyftor, menar Arnander.

– Välfärd i kunskapssamhället kommer från intellektuella transfereringar. Om jag har en affärsidé som lyckas så blir min omgivning också rik. Idéer och kunskap är en tillgång som skapar ett ekonomiskt värde i slutändan. Om en gymnasieelev blir intresserad av det jag pratar om så kanske han eller hon söker sommarjobb och så rullar det vidare. Visst har jag mött motstånd, men det är uteslutande från äldre människor. Nästan alla unga i branschen är positiva.

Ja, det är en it-miljonär som talar. De som svenska folket sett som giriga och oengagerade. Men nu märks en allt större vilja att göra något bra och nyttigt med all kunskap och alla pengar.

ATT BLI RIK KAN IBLAND göra fattigdomen, både andras och den egna själsliga och mentala, tydlig. Att köpa en Porsche till räcker inte. Fredrik Arnander har precis gift sig och bröllopsresan gick till Marocko. Vänner och flickvän har också fått vänta i start up-depån. Nu är det Ekebyskolans tur.

– Hej allihop, jag heter Fredrik Arnander! Det är länge sedan jag var i skolan nu. Jag gick ut Saltsjöbadens samskola 1984. Då var **Boy George** och Duran Duran jättestora.

Klassen fnissar lite men sitter sedan tysta och väntar. Det är inte varje dag de träffar en livs levande it-miljonär.

Men att föreläsa om den nya ekonomin är svårt. Att förklara för ett gäng nyfikna och väl-

TRANSFER SKAPADES FÖR ATT UTBYTA KUNSKAP

FAKTA ARNANDER

Namn: Fredrik Arnander.
Ålder: 35 år.
Familj: Nygift med Jennifer.
Bor: Bostadsrätt på Östermalm i Stockholm.
Karriär: Civilekonom från Handelshögskolan. Konsult på exportrådet i Paris, Kommerskollegium vid UD, managementkonsult, jobbar på Icon Medialab 1997–1998, grundar 1998 Fondex, som köps upp av brittiska Moneyextra.com, men Arnander sitter kvar i ledningen.
Månadslön: Cirka 80 000 kronor.
Förmögenhet: Varierar med börsen.
Tycker om politik: Politiska institutioner behövs som balans till snabbheten.
Mission och vision: Don´t surf, make the waves.

FAKTA TRANSFER

Transfer är en ideell förening som ska erbjuda föreläsare från den nya ekonomins företag, skolor och organisationer att åka ut till skolor och industrier i förorter och på landsbygden. Syftet är att skapa en plattform för näringsliv och samhälle att mötas och utbyta kunskap.
www.transfer.nu

guru03s2833/Visom 2000-11-09 01.37 Sidan 33

digt kloka, unga människor att man blir rik på förväntningar är nästan omöjligt. Vad gör man egentligen där ute i den nya ekonomin? Tillverkar man något?

Fredrik Arnander försöker förklara:

– Säg att du har en idé om att kunna spela Playstationspel i din mobil, ett sånt spel kostar omkring 400 kronor…

– Nej, svarar en elev, omkring 200 kronor.

Ett klavertramp i pojkarnas gymnasievärld med ett studiebidrag på 800 kronor i månaden. Ungefär som att inte veta vad en liter mjölk kostar. Men Fredrik Arnander fortsätter tappert.

– Om du då har en idé om att man ska kunna spela hockeyspel i mobilen, så berättar man om idén för en riskkapitalist. Vet ni vad riskkapital är?

Klassen är tyst tills någon försöker sig på att gissa.

– Aktier?…

– Om då riskkapitalisten tycker att idén är bra så kanske han ger dig en miljon kronor och får då 20 procent av ditt bolag. Tanken är att kanske säljs ditt bolag till Sony och tillverkningen blir stor och då är 20 procent i bolaget en massa pengar.

– Men om man inte lyckas då? Måste man inte betala tillbaka pengarna?

– Nej, det är en chansning och det finns massor av bolag som inte lyckats, som till exempel Boo.com, Boxman och Dressmart.

Bodil Markendahl räcker upp handen.

– Ni pratar om hockeyspel och mobiltelefoner, varför kan ni inte använda den nya tekniken till något bättre? Jag trodde den nya ekonomin skulle förändra för hela världen…

Fredrik Arnander nickar och bekräftar. Frågan är viktig och liksom hänger kvar obesvarad i luften under resten av lektionen. Men däremot kan han fixa kontakter med en riskkapitalist, säger han och skrattar. Alla i klassen blir upptagna i Transfers databas. Han lämnar sin e-postadress och lovar att svara på frågor, hjälpa till med sommarjobb eller praktikplatser.

EN NÖJD FREDRIK ARNANDER lämnar Ekebyskolan efter 40 minuter. Han har ett viktigt möte i stan. Dagen efter ringer han och berättar att en kille redan sökt sommarjobb och att flera e-postat och tackat för besöket.

> ”Ungdomar är en viktig målgrupp, men vi vet inte hur de tänker”

– Men visst var det läskigt. Jag måste ju se mig själv och min värld ur deras ögon, annars har jag inte en chans att kommunicera. Det innebär att jag måste rannsaka mig själv. Ungdomar är en viktig målgrupp, men vi vet inte hur de tänker. Detta har ett värde på många fler plan än jag trodde. Det känns som om jag tog ansvar för den utveckling som jag trots allt varit med och skapat, säger Fredrik Arnander.

Evelina Lundqvist, **Basse Geijer** och Bodil Markendahl är också nöjda med besöket. Att koppla ihop näringsliv och skola är bra. Skolan är inte tillräckligt förankrad i verkligheten, är alla tre överens om. Samtidigt som de är en smula skeptiska till det som berättas. Kanske är det så att om du inte har något eget ekonomiskt intresse eller egna pengar att riskera så gör det inget om du punkterar bubblan? För frågorna och resonemangen kring den nya ekonomin är mer sunda i en skolklass än vad de varit de senaste åren i svensk affärspress.

– Visionerna måste vara större än så. Det går ju inte att bygga ett helt samhälle på mobiltelefoner! Man måste kunna använda de här bra tankarna och visionerna i andra former och institutioner också. På ett mer horisontellt sätt, säger Bodil.

Evelina, som driver en egen firma och reklambyrå trots att hon går i skolan, menar att det är bra att någon visar på de möjligheter som finns. Men funderar samtidigt på vad som händer i framtiden.

– När den stora massan fått upp ögonen för internet, finns det en marknad då? Vi får det nog inte lika lätt. Det är inte bara att slänga ihop en hemsida och fixa lite kunder. Ibland låter det som att när börsen går ner är framtiden slut.

– Och vad händer med dem som inte får eller vill vara med i den nya ekonomin? Måste alla bli käcka lilla nya-ekonomi-killen för att lyckas, säger Basse fundersamt. Men när jag kommer ut i arbetslivet är nog glansdagarna redan över.

Basse, Evelina och Bodil tar studenten om sju månader. ■

GURU03s34/Bejmar ny 2000-11-09 16.19 Sidan 34

MAGNUS BEJMAR

Kvalitet, kalkyler och Kina

Vad är värdelöst? Frågan är berättigad. Förra Guru handlade om King Content och de gudomliga humaniora som skulle fylla nätet med guld.

Men vad för värde har till exempel institutionen för finsk-ugriska språk? Bara namnet låter helt wacko och inte ens universiteten verkar vilja lägga pengar på verksamheten. Nån littvetare som bara läst finska poeter på originalspråk och doktorerat på gammalbottnisk vers.

Precis så tänker nån eftersom just institutionen för finsk-ugriska språk vid Lunds universitet hotas av nedläggning. Självklart! Väck med dem. Fullkomligt värdelösa!

Om vi då uppfinner ett webbvärde för dem. Utgår från att ”content is king” och bäst ”content” är storisarna. Bäst story vinner framtiden. Det tycks, visar litteraturforskningen, som om många folksagor och myter i Europa och därför också i Amerika kommer från Asien. Ursprunget finns i gamla indiska sanskritberättelser. En kultur som i sin tur haft förbindelse med Kina.

DESSA SAMBAND och vad som är gemensamt i olika folks föreställningsvärld är inte alltför väl utforskade. Det kräver tvärvetare och ett gediget arbete av allehanda språkforskare. Här ligger själva gränssnittet mellan kulturer, det innersta i den kollektiva uppfattningen om vem man är. Det som marknadsundersökarna försöker kartlägga utifrån.

Global släktforskning genom sagorna kan man kalla det. Runt eldar har det i tusentals år färdats berättelser. Informationen ville vara fri då också. Men här finns gemensamma drag. Tankar som än i dag påverkar oss. Ett fundament som berättar att detta är triumf, det där var kul, så känns lycka. Även om en ny postmodernistisk värld ideligen skapar nya värden, vilar de likväl på en grund byggd av det gamla. Och detta kan den innovative utnyttja.

Tänk en berättelse som gör normalsvensken alldeles sommartorpig i hela kroppen. En själens Kalles kaviar. Men den funkar lika bra i Iran och kan få en kines att sluta le och börja skratta. Det är den ultimata storyn. Den kan spåras via Persien till Kina. Landet som är alla säljares våta dröm med: ”...om bara varje kines köpte en...”, så går alla kalkyler mot nirvana. Undrar om någon orkar med tanken att de skulle etablera sig där, men att kampanjen slår fel och företagsnamnet får ohyggligt med stryk.

Tänk en berättelse som gör svensken alldeles sommartorpig i hela kroppen och att den fungerar lika bra i i Iran

Nokia gjorde nåt riktigt smart när alla Mobira Talkman och annat bytte namn till rätt och slätt Nokia. Nu kan man följa hur själva varumärket boxas med Nikeloggor och Coca-Cola-emblem i affärstidningarnas diagram över mest värdefulla namnet.

Men storyn då? ”Connecting people” och ”Just do it!” låter lite tunt. Är det allt som återstår efter 87:e genomgången och alla nervösa vändningar för att inte stöta sig med en enda på hela klotet?

VILKEN ÄR DÅ den genuina historien om Nokia? Berättelsen om företaget som tillverkade gummistövlar och gjorde en hel stad till aktiemiljonärer. Hur visar man innebörden i den sisun för någon som aldrig hört talas ens om Finland? Tänk om här finns ett band som är gemensamt mellan finska folkeposet Kalevala och de kinesiska legenderna. Vem kan i så fall finna det?

Just det, bara de värdelösa på finsk-ugriska institutionen kan hitta språkliga fornlämningar som kan ge samma dynamik i Kina. För connection i all ära men vi var väl överens om att content var kungen. Men kvalitet är bättre. Och tradition är allt, speciellt i Kina.

Så har det värdelösa blivit värdefullt, på köpet hängde det med ett gäng sinologer och tänk om här finns en massa guld som slumrar bland bokhyllorna för ingen brytt sig om att se det. Tänk er att Coca-Cola slagit en signal till etnologen så hade de sluppit rea tomteburkarna på Statoil i januari när svenskar trattat i sig must julen lång. ”Must, a must” hade räckt. Jämfört med att goofa i Kina är ju några långtradare med osåld cola peanuts, men tanken är kul. Det är lätt att skratta åt humaniora, det är svårare att skoja bort dem. Frågan är om vi har råd att förlora det som för ögonblicket bedöms som värdelöst. Världen blir mindre då. Brist på kunskap snävar in både tid och rum till ett nu. Ett nu som till råga på allt just har passerat. Har vi då råd att spara bort det värdelösa redan nu? ■

Magnus Bejmar är frilansskribent. Han gillar flipperspel och katter.
bejmarmagnus@hotmail.com

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 35

TROLIGEN EN ANNONS

Bedömning - inte en verifierad annonssida.
En kort lucka eller positionen före redaktionens första sidor
talar för annons, tillsammans med JJ:s arkivbeskrivning från 2010.
Luckan kan också innehålla redaktionellt material.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURU03s3638/konkurs 2000-11-09 21.42 Sidan 36

Sju steg till en lyckad konkurs

STEG 1:
Någon som du är skyldig pengar lämnar in en konkursansökan
Ansökan lämnas till tingsrätten där ditt bolag har sitt säte.

Dotcomdöden har kommit till stan. Konkurserna står som spön i backen. Därför kommer nu Gurus konkursskola. Sju steg till en bättre konkurs.

TEXT **ERIKA AUGUSTINSSON** FOTO **FREDRIK HJERLING**

Konkurserna ökar. Och ingen är egentligen förvånad. What goes up, must come down. Det är första gången sedan 1992 som företagskonkurserna ökar i Sverige, och i toppen av poängligan ligger datakonsultbolagen tillsammans med bilhandels- företagen.

I Stockholm ökade antalet konkurser med 11 procent de första nio månaderna i år.

Men är det fortfarande pinsamt att gå i konkurs? Eller har vi börjat ta efter det amerikanska sättet att se på ett misslyckande det vill säga att lära sig av misstaget och se det som ett vanligt, om än lite snett, kliv på livsstegen.

BOO.COM VERKAR JU INTE DIREKT skämmas över sitt totalfiasko – tvärtom tjänar de bra med pengar på att sälja sin story. Dressmart berättar sin historia vitt och brett i svensk press och man anar faktiskt en uppriktig förvåning över hur det kunde sluta på det här viset. Ms Freckles är ledsna men tar genast nya tag.

Men ingen direkt rodnar, skäms eller flyr landet. Den dramatiska Kreuger-finalen uteblir. För äldre generationer var konkurs ganska skamligt, om inte ödesdigert. Mina föräldrar pratade om företagarkollegor som gått i konkurs med låg viskande röst och med menande blickar. Risken att orsaka konkurs tre gånger och få näringsförbud var som att hamna i fängelse, för evigt märkt.

Idag är det mycket mer avdramatiserat.

– Konkurs har kanske tidigare förknippats lite med brottslighet. Idag är vi mer medvetna om att det är ekonomiska krafter som styr. Det har dessutom blivit så i ännu större utsträckning när aktiehandel och global ekonomi tagit större plats.

Det säger **Göran Millqvist,** som är jurist och lärare vid Stockholms universitets juridiska institution. Men förutom att skammen med konkurs börjar försvinna behöver det heller inte innebära ruinens brant för de drabbade.

– Fler människor idag har tillgång till mer pengar och man har vant sig vid de dramatiska svängningarna i konjunkturen. Det är effekten av en allmän sekularisering. Konkurs är inte så farligt. Man ser det som en tävling som pågår, ibland vinner man och ibland förlorar man.

DEN STORA ALLMÄNHETEN är van idag. Jo, krascherna och konkurserna under lågkonjunkturen i början av 90-talet förde också det med sig att ett stort antal människor kom i kontakt med konkursfenomenet. Man såg att de flesta överlevde en konkurs med både liv och heder i behåll, även om självkänslan var lite naggad i kanten. Göran Millqvist ser stora likheter mellan krisen i slutet av 80-talet och dagens situation.

– Det som händer nu är exakt samma fenomen som för 15 år sedan. Alla är glada och åker med karusellen. Man tänker givetvis att man ska hoppa av i tid, men givetvis är det alltid några som blir kvar. Kanske borde man fundera lite över människans benägenhet att upprepa misstag om och om igen, säger Göran Millqvist. ■

GURU03s3638/konkurs 2000-11-09 21.43 Sidan 37

STEG 7: Grattis! Konkursen klar.

Pengarna delas ut till borgenärerna och konkursförvaltarens arvode betalas också ur konkursboet. Konkursen avslutas. Du är i mål!

STEG 6: Du går ed på att du talar sanning.

Inom fyra månader efter att konkursförvaltaren utsetts kallas ni till edgång i tingsrätten. Konkursförvaltaren har då en lista på de tillgångar som finns i bolaget och du ska gå ed på att det är sant.

STEG 5: Dina tillgångar förvandlas till stålar.

Konkursförvaltaren omvandlar dina tillgångar i pengar och delar ut dem till borgenärerna, det vill säga dem du är skyldig pengar. I första hand ska staten och bankerna ha betalt.

STEG 4: Registrering hos PRV.

Konkursen registreras hos PRV, Patent- och registreringsverket. Med det har styrelsen i bolaget inte längre rätt att representera bolaget, utan det har konkursförvaltaren.

STEG 3: Beslut i tingsrätten.

Beslut av tingsrätten. Konkursansökan kan antingen beviljas, och då utser tingsrätten en konkursförvaltare, eller avslås, vilket oftast sker om man kan bevisa att skulden är betald eller om skulden är otydlig.

STEG 2: Konkursdomaren bekräftar att någon vill försätta dig i konkurs.

Inom tre veckor kallas du till huvudförhandling i tingsrätten. Du måste infinna dig, men inte de som begärt dig i konkurs. Du får då bekräftat muntligt att någon ansöker om att ditt bolag ska gå i konkurs av en konkursdomare och en protokollförare.

GURU03s3638/konkurs 2000-11-09 21.44 Sidan 38

KONKEN – SÅ GJORDE DOM

VIK Hockey. Skulder på cirka 14 miljoner kronor knäckte Västerås-klubben i juni i år, efter många års trubbel med bland annat svarta löner. En eventuell väg tillbaka startar i Västmanlands division III.

Skara sommarland. 80-talsfluga som landade i konkurs på de flesta pionjärorter – i Bert Karlssons fall 1993, med 90 miljoner kronor i skulder. Kampen om sitt livsverk gav han upp först i fjol, mot en hemlig summa.

Facit. Kontorsmaskintillverkare sprungen ur Åtvidabergs bruk. Japansk elektronik orsakade chock 1971. 2 400 personer sparkades. Resterna valsade runt sorgligt, för att sluta i insideråtal, utspark från SBI-listan och konkurs 1998.

dött.com

Och nu blir det konkursnostalgi – minns du de här magplasken?

TEXT **CHRISTIAN BORG**

Algots. Boråsföretag som klädde upp folkhemmets svenskar via teko-industrins första löpande band. Som mest 4 000 anställda. Konstgjord andning från staten fram till slutet av 1977, då man fick tre portugisiska sömmerskor för en svensk.

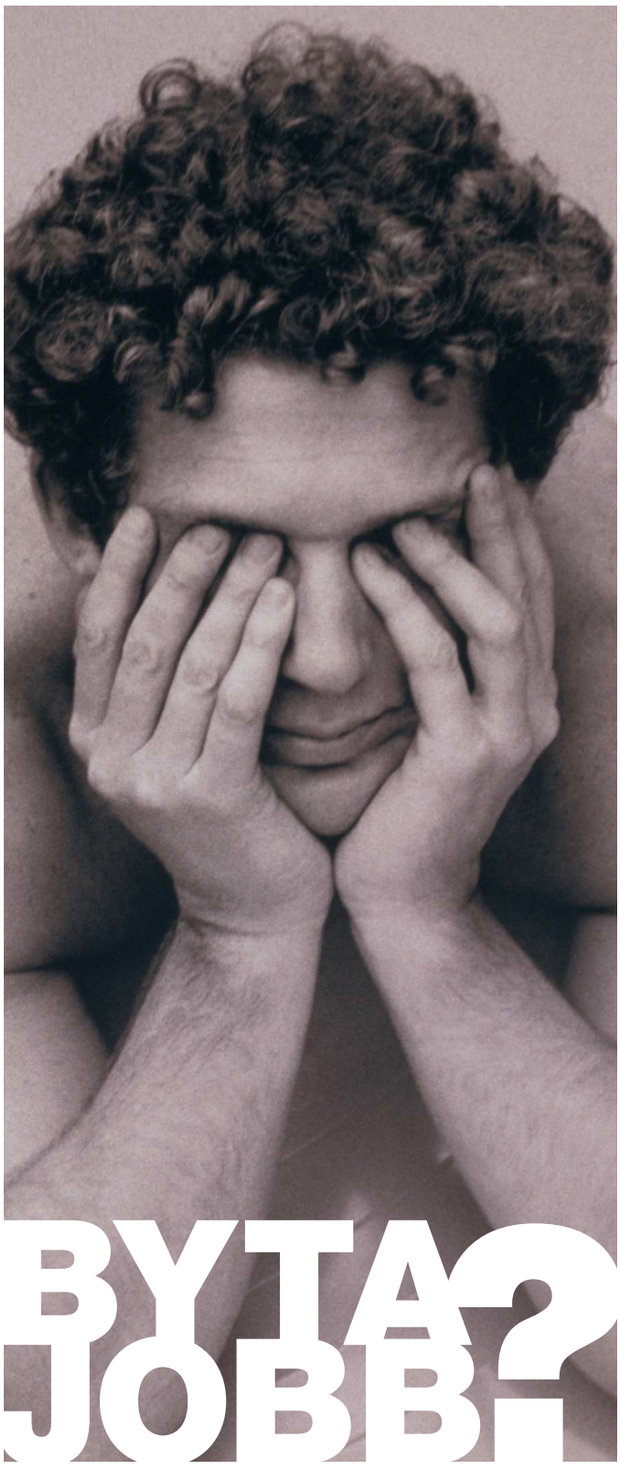
Boo.com. Frikostiga riskkapitalister triggade ultradyr global lansering långt innan e-kunderna vaknat. Det schangdobla paret Leander/Malmsten tog på sig en del av skulden för den praktfulla kraschen i april 2000. Notan? En miljard, sisådär.

Boxman. Efter tre års hysterisk e-xpansion föll skivförsäljarfirman för växtvärk och bristande branscherfarenhet. Boxman gjorde en förlust på 350 miljoner första halvåret 2000 och skyller fiaskot på dåliga it-system från snuvade IBM.

Prosolvia. Börsens första it-raket slutade i en smäll nyåret 1998/99 med skulder på 330 miljoner och två bittra grundare – Dan Lejeskär och Morgan Herou. VR-bolaget, som blivit politikernas gunstling, stöp på skandalartad redovisning.

BYTA JOBB?

Kontakta oss först.
gunilla.gegerfelt@rekrytera.se

REKRYTERA

I 10 år har vi sett till att IT-folk hamnat rätt.

HUR GURU ÄR DU?

PRENUMERERA NU!

INTRODUKTIONSERBJUDANDE TILL OCH MED DEN 30 DECEMBER

20 % rabatt på helårs-prenumeration!

eller

15 % rabatt på halvårs-prenumeration!

106 ☐ Ja tack, jag vill ha en helårsprenumeration (**11 nr**) på Guru för 485 kr/år. Då sparar jag 120 kr jämfört med lösnummerpriset! Dessutom får jag **20 %** introduktionsrabatt, så jag betalar bara **388 kr**.

107 ☐ Jag tar en halvårsprenumeration så länge. Jag får **6 nr** av Guru för 388 kr och sparar 45 kr jämfört med lösnummerpriset. Med introduktionserbjudandet om **15 %** rabatt betalar jag bara **245 kr**.

Namn .....
Adress .....
Postadress .....
E-post .....
Telefon .....

(ERBJUDANDET GÄLLER T O M 30 DECEMBER OCH ENDAST INOM SVERIGE)

71321 003*

All kundinformation, såsom namn- och adressuppgifter mm, behandlas med hjälp av modern informationsteknik och lagras hos Bonnier AB som äger Guru.

FRANKERAS EJ PORTO BETALT

GURU

Svarspost
121 690 452
110 77 Stockholm

Posta redan i dag eller **ring** 08-454 95 19 eller **faxa** 08-21 40 84

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 40

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 41

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 42

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 43

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 44

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 45

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

guru03s4449/xpedio&mogul.ny 2000-11-13 16.04 Sidan 46

borde införa i-mode i västvärlden. Enligt honom blir det enklare att ställa om från i-mode till WAP NG än från dagens problemfyllda WAP-variant. Ingen vet heller riktigt när WAP NG kan tas i bruk. Förseningar är mer regel än undantag i den här typen av utvecklingsarbete.

Med det uttalandet trampar han flera hyfsat tunga aktörer rejält på tårna. Av de stora västerländska mobiltelefontillverkarna är det idag bara Nokia som har en telefon som klarar i-mode, japanerna har åtta tillverkare. Miljarder i utvecklingskostnader rätt i sjön med andra ord.

– Att ordet WAP över huvud taget finns med i arbetet med det nya protokollet är egentligen bara en eftergift åt de stora telekombolagen. Det skulle vara en enorm prestigeförlust för dem om namnet plötsligt ersattes med något helt annat. Men japanerna bryr sig inte om det, de är mer inriktade på att snabbt få fram lösningar.

MEN I-MODE INNEBÄR inte någon snabb frälsning, även om det införs här. De flesta tjänsterna är enkla och kan jämföras med våra mera avancerade SMS-tjänster. Poängen är att i-mode pekar ut riktningen mot framtiden, det är ett steg åt rätt håll. Att börja lätt, men sedan enkelt kunna uppgradera när infrastrukturen tillåter det, är en viktig del i Xpedios filosofi.

– Vi har svårt att vara opportuna och har aldrig varit sena att såga lösningar vi inte tror på. Det gjorde att vi hade det tungt att få fram kapital i början, fortsätter Gustaf Rosell.

När Xpedio drog igång, i maj 1999, var investerarna med andra ord iskalla. Sedan dess har WAP sågats, riskkapitalisterna blivit mer insatta och mer teknikintensiva företag hamnat i fokus. I april i år var ledningen så säker på finansiering att de vågade börja anställa på bred front – och i augusti blev det klart att **Ulf Jonströmers** bolag Brainheart Capital investerar 26 miljoner kronor i bolaget. Om Xpedio uppfyller villkoren från Brainheart kommer ytterligare 50 miljoner att investeras vid ett senare tillfälle. Xpedio har under sommaren och hösten vuxit från sju till 28 anställda. Dessutom hyr företaget tio offshoreutvecklare av Hindustan Computers Limited, som arbetar från New Delhi i Indien.

> **”Just nu behöver vi inte mer pengar”**

– När Brainheart kom in blev det en ketchupeffekt hos investerarna. Plötsligt ville alla vara med, vi får propåer hela tiden. Men just nu behöver vi inte mer pengar.

VAD GÖR DÅ XPEDIO på huvudkontoret i den gamla industrifastigheten på Tulegatan i Stockholm? I korthet är det en plattform som gör det möjligt för mobiloperatörerna att erbjuda sina kunder att hantera funktioner som e-post, adressböcker, kalenderfunktioner eller filutbyte. Tjänsterna ska kunna utföras från WAP-telefoner, handdatorer eller en bärbar pc, typen av terminal ska inte ha någon betydelse. Självklart stöder systemet också i-mode.

– Den kompetens vi samlar här är extrem, säger **Niklas Derouche**, också en av grundarna, för att förklara vad som skiljer Xpedio från konkurrenterna.

I första hand riktar sig företaget till operatörer som inte har något eget nät utan hyr kapacitet. De här ”virtuella” operatörerna kan börja med ett rent bord, utan ett bagage av strukturer och förutsättningar. De traditionella operatörerna kan vara lite tröga, enligt Gustaf Rosell.

Det innebär inte att etablerade operatörer inte är välkomna. Plattformen går också att koppla till redan befintliga system. Några konkreta kunder kan Xpedio inte nämna, men Gustaf Rosell hävdar att det finns färdiga avtal.

TJÄNSTER VID SIDAN AV meddelandehantering och personlig produktivitet, till exempel virtuella projektplatser, tas fram av externa partner. Systemet kan liknas vid en låda lego där operatörerna kan välja vilka tjänster de vill trycka på Xpedios plattform – tjänstepaketen erbjuds sedan till abonnenterna.

Exakt hur marknaden, den färdiga infrastrukturen och intäkterna kommer att se ut för mobilt internet är det ännu ingen som vet. Niklas Derouche liknar det vid att ”skjuta på ett rörligt mål i mörker”.

– Vi har redan idag tjänster och applikationer som inte kan användas på flera år, eftersom de kräver för mycket kapacitet i näten.

På sikt ska Xpedio också bygga lösningar för större företag som vill koppla upp sina anställda trådlöst till sina datasystem och underlätta kommunikationen mellan dem via till exempel mobilt ICQ. Företaget håller också på att bygga upp ett forsknings- och utvecklingscenter i Linköping under ledning av forskaren och före detta studierektorn vid universitetet **Andreas Björklind**.

Det faktum att företaget inte sitter vid Stureplan, utan i en av Stockholms citys sista riktiga industrifastigheter, måste ses som ett sundhetstecken. Hyrorna på Tulegatan är 80 procent lägre. Och det kan behövas när man bygger tjänster som ska bli stora i framtiden. Det har vi lärt oss det senaste året. ■

”Vår stora utmaning är att växa tillräckligt snabbt för att klara de uppdrag vi har, att sälja in vår produkt är inte det svåra”, säger Gustaf Rosell, vd för Xpedio och en av företagets grundare självsäkert.

XPEDIOS RESULTAT ÄR HEMLIGT

GRUNDARE: Gustaf Rosell, Niklas Derouche och Patrik Nilsson.
INVESTERARE: Brainheart Capital och Segulah är de som gått in med mest pengar.
ANTAL ANSTÄLLDA: 26 personer
OMSÄTTNING: Hemligt, men utgå från att utvecklingsarbetet kostar en hel del.
RESULTAT: Också hemligt. Men räkna med förluster på mångmiljonbelopp det här året på grund av den snabba expansionen och kostnaderna för produktutvecklingen.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 47

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 48

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 49

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 50

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 51

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 52

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 53

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 54

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 55

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 56

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 57

SIDAN SAKNAS

Sidan saknas i det tillgängliga underlaget.
Originalsidans innehåll är okänt; den kan även ha varit en annons.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

guru03s5659/africa802.11b 2000-11-09 22.02 Sidan 58

”Först byggs små nät på de välbärgade orterna, men sedan täcks även landsbygden”

dare i tredje världen explosionsartat. En färsk rapport från International Telecommunication Union, ITU, visar att antalet mobiltelefoner inom fem år kommer vara fler än de fasta. Det är också utvecklingsländerna som uppvisar de högsta tillväxttalen inom mobiltelefon, förmodligen därför de utgör ett attraktivt alternativ till de få och ofta dåliga fasta telefonlinjer som finns.

DE SOM PROVAT vet att det ibland går enklare att ringa hem till Sverige på mobilen än till hotellet som ligger bara två mil nedför vägen genom djungeln. Det beror på att ditt samtal slipper stångas med gamla koppartrådar.

I Afrika är det Sydafrika som tagit täten i den mobila utvecklingen. Staten krävde nämligen att operatörerna skulle ha täckning i hela landet, även på landsbygden, vilket fick till följd att varenda kåkstad och by fick GSM-täckning. Till en början sattes många mobiltelefonkiosker upp för att kunna ge dem som inte var kreditvärdiga tillgång till telefon, men sedan kläckte någon idén till kontantkortet. Ja, det stämmer, det är en sydafrikansk uppfinning. Med kontantkorten kunde mobiltillväxten sedan ta fart på allvar i u-länderna.

– Utbyggnaden i Sydafrika följer samma mönster som här. Först byggs små nät för städerna och på de välbärgade orterna, men sedan täcks även landsbygden, berättar Henrik Moberg.

Finns det då någon relevans i Arthur C. Clarkes tes? I takt med att en del tidigare relativt isolerade platser i världen faktiskt kommer on-line börjar det dyka upp en del tecken på att han har rätt.

Ett jordbrukskollektiv med 50 medlemmar nära Cuzco i Chincheros, Peru, lyckades till exempel femfaldiga sin månadsinkomst – från 300 dollar till 1 500 dollar – sedan de kopplat upp sig till nätet och lyckats etablera ett partnerskap med ett internationellt exportföretag. Jordbrukare på Sri Lanka använder internet för att få fram information om priserna på jordbruksprodukter inne i huvudstaden Columbo, vilket ger dem möjlighet att förhandla fram bättre priser mot mäklarna det kan ge dem upp till 50 procent mer betalt. Och i Afrika tar andra jordbrukare hjälp av internet för att undvika hungersnöd genom att de kan kontrollera hur det går med grödorna i angränsande regioner eller länder.

Den här typen av enklare information går naturligtvis att få även utan internet, det räcker med en mobiltelefon. Men Clarkes tes håller, och egentligen är det inte konstigare än att det fortfarande kostar stora summor pengar att få börskurserna i realtid. Den som har bäst information tjänar mest pengar, helt enkelt.

ETT ÄNNU MER fascinerande scenario är naturligtvis att ge människor i en miljö utan ens det enklaste bibliotek tillgång till hela det universum av samlad kunskap som internet är.

Så här långt har däremot informationsteknologin snarare ökat klyftorna i världen. Enligt en FN-rapport från förra året är idag mer än halva BNP i OECD-länderna kunskapsbaserad, medan u-länderna fortfarande står utan den kunskap som behövs för att delta på de nya marknader som växer fram. Enkelt kroppsarbete blir mindre och mindre värt för var dag som går.

Fortfarande har runt 80 procent av världens befolkning inte tillgång till en pålitlig telefonlinje, och uppemot en tredjedel har inte tillgång till elektricitet. Dessutom finns det många länder där mer än halva befolkningen är analfabeter. Frågan är vad du ska ha nätet till om du inte ens kan läsa ditt eget språk och ännu mindre behärskar engelska.

Om du dessutom saknar rent vatten och grundläggande hälsovård kommer trådlöst internet förmodligen ganska långt ned på önskelistan.

Problemen hade tett sig oöverstigliga om inte **Al Gore** hållit ett flammande tal inför ett auditorium av ITU-delegater om hur viktigt det är att alla människor får ta del av informationsteknologin. I samma veva gick också **Kofi Annan**, FN:s generalsekreterare, ut och flaggade för samma sak. Det här satte fart på en initiativ, framför allt i USA.

MIT Medialab hade, när Al Gore höll sitt tal, experimenterat en tid med ett slags mobila internetkaféer i projektet Lincos, Little Intelligent Communities.

I KORTHET BYGGER konceptet på att en plåtcontainer utrustas med datorer, telefoner, solpaneler, vattenreningsverk, internetuppkoppling via satellit och en instruktör som lär upp byborna där containern placeras. Via videokonferensutrustning ska även telemedicin göras möjlig, och inom kort – och nu blir det riktig science fiction – blir det möjligt att förse alla människor med ett litet chip som mäter kroppens värden och sedan kan lämna en liten online diagnos till en läkare på andra sidan jorden.

Faktum är att det här projektet är i full gång. De första kommunikationscentren sattes upp i på palestinska Västbanken och på Jamaica. Tanken är också att centren ska vara ekonomiskt oberoende. Genom att byn säljer vad den producerar, allt från hantverk till MP3-filer med de lokala världsmusikhitsen. Betalningarna sker över internet och hamnar på byns konto.

Det ska nämnas att allt ordnas och förbereds på ett minutiöst sätt av Greenstar, ett ideellt drivet företag som säljer och administrerar kommunikationscentret.

I oktober i år blev det klart att det bildats en indisk gren av Greenstar som ska sätta upp 50 kommunikationscenter på den indiska landsbygden.

HENRIK MOBERG ÄR däremot skeptisk till den här typen av initiativ. Inte för att de inte fungerar, utan för att de blir onödigt dyra. (En fullt utrustad Greenstaranläggning, inklusive frakt och montering, går på strax över en miljon kronor.)

– Priserna faller snabbt när man tillverkar många enheter, men den här typen av anläggning får aldrig tillräckligt stora volymer för att bli prisvärd. Det är bättre att lägga ett lokalt GSM-nät och sedan länka det till övriga nätet via en satellitlänk.

Det Henrik Moberg säger är säkert sant. Problemet är att bara en basstation inte ger rent vatten, medicin och utbildning. Men det kanske löser sig om bättre kommunikationer ger befolkningen bättre affärsmöjligheter. ■

guru03s5659/africa802.11b.ny 2000-11-13 16.00 Sidan 59

802.11b

Åttahundratvå. Elva. Bertil.
– Bingo!!!
Mobilt internet med bredbandshastighet är redan verklighet.
Vi tar teckenkombinationen det kommer att tjatas om en gång till.
802.11b.

TEXT **DANIEL BERGSTEN** OCH **STEFAN LUNDELL**

Att trådlöst kunna koppla upp sig med samma överföringshastighet som fast uppkoppling är redan möjligt.

På de största svenska flygplatserna, hotellen och konferensanläggningarna kan gästerna surfa mobilt redan idag. Och det är den här typen av mobilt internet som bland andra KTH-professorn **Björn Persson** tror är framtidens standard.

I stället för att leda datakommunikation i 3G-näten som är optimerade för telefoni är det i stället ett nät av basstationer, LAN 802.11b, som ska ge Sverige mobilt internet, menar Björn Persson. Och han är inte ensam om den uppfattningen.

ATT LAN 802.11B är den bästa tekniken för att snabbt göra svenska folket mobilt uppkopplat blir en allt vanligare åsikt bland experterna.

Lars Aronsson, entreprenör och dataingenjör knuten till Linköpings universitet har startat communityn Elektrosmog.nu för att driva på utvecklingen av mobilt internet. Han menar, precis som Björn Persson, att 802.11b är den teknik som just nu är överlägsen för mobilt internet.

I Elektrosmog.nus programförklaring skriver man bland annat att man tröttnat på telebolagens femårsplaner.

MEN SAMTIDIGT ÄR det faktiskt ett av dessa trögrörliga telebolag som är drivande i utvecklingen av LAN-tekniken. Det senaste året har Telia Mobile byggt upp ett nät av basstationer från Luleå i norr till Malmö i söder. Telia Home Run kallas projektet. Målgruppen är idag affärsresenärer som via Telias basstationer ska kunna koppla upp sig trådlöst till internet och det lokala nätverket.

– Innan årets slut kommer vi att finnas på ett hundratal platser i Sverige. Dessutom diskuterar vi med en australiensisk och en amerikansk aktör om ett samarbete. Vi kommer också att finnas i alla SAS lounger och på First Hotell i hela Norden inom kort, säger **Lars Karlsson**, marknadschef för Telia Home Run.

Både bärbara datorer och handdatorer går att använda mot Telia Home Runs nät – det fungerar dock inte med Macintosh, vilket kan tyckas märkligt. Och hastigheten är betydligt än vad andra trådlösa system kan erbjuda.

– Vi har en överföringshastighet på 6 MB/s mellan dator och basstation. Har du höga krav på bandbredden så är vi ett klart bättre alternativ jämfört med GSM-uppkoppling eller framtidens 3G, konstaterar Lars Karlsson.

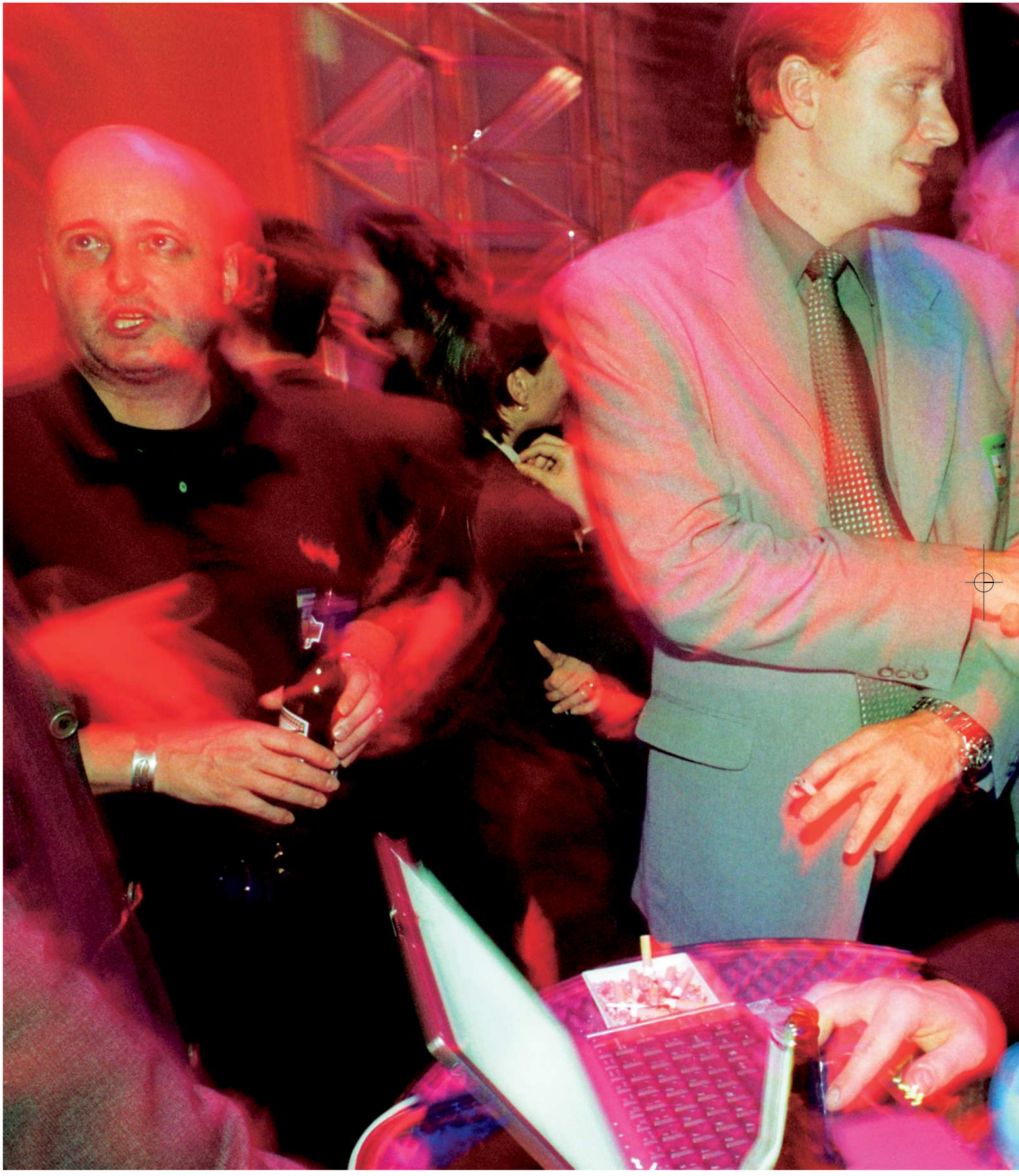
Men samtidigt menar han att tekniken inte är en konkurrent till 3G utan istället ska ses som ett komplement.

– I taxin, på restaurangen eller ute på stan fungerar 3G mycket bättre. Men om du däremot behöver jobba med datorn på resande fot är vi förmodligen ett vassare alternativ, menar Lars Karlsson.

PÅ SIKT ÄR HAN övertygad om att tekniken med basstationer kommer att slå igenom också bland vanliga konsumenter.

– Se bara på mobiltelefonen. I början var det bara affärsfolk som köpte telefonerna. Idag har alla dem, avslutar Lars Karlsson. ■

GURU03s6066/london 2000-11-09 21.27 Sidan 60

GURU03s6066/london 2000-11-09 21.30 Sidan 61

Fria drinkar – och datorer. På festen fanns naturligtvis ett rum som var online.

London calling

LONDON: GURUS KORRESPONDENT

Ska fan vara internetkonsult hösten 2000. I alla fall inte i Sverige. Den världsledande branschjätten föll också som en sten. Men firade med ett jätteparty i London. Guru var där.

TEXTER **ULLA ENGBERG**
FOTO **JONAS UNGER**

Det var tjusigt värre när Marchfirst bjöd in journalister och kunder för att visa att de inte står handfallna inför dotcom-krisen.

Bara några dagar tidigare hade rapporten för tredje kvartalet slagit ned som en bomb: fordringar på 45 miljoner dollar, närmare en halv miljard kronor, hade försvunnit i och med att företaget tvingats skriva av två av sina större konton som dåliga lån. Den förväntade vinsten på 20 cent per aktie blev i stället 1 cent och aktiekursen sjönk som en sten på Nasdaq – ned 65 procent på två dagar.

Men det var inget som märktes den här dagen i London. På det anrika hotell Langham Hilton, tvärs över gatan från BBC, stod portiern i vinröd frack och svart hög hatt. I foajén tog pressfolket från Marchfirst emot, förberedda till tänderna.

Idag skulle Observatoriet, en kunskapsbank för den nya ekonomin, lanseras. En seriös, ansvarstagande och framåtblickande satsning i pop-förpackning. Hur var det nu hon sade i ”American Beauty”? ”För att vara framgångsrik måste du ge intryck av att vara framgångsrik.” ▸

It-party i England – så funkar det

Samma morgon hade ett trettiotal journalister från olika länder flugits in. På deras hotellrum hade Marchfirst placerat en väska med snygga broschyrer och vad som såg ut att vara en värdefull kikare. Förmodligen var det tänkt att man tillsammans med Marchfirst skulle kika in i framtiden.

SJÄLV TOG JAG TUNNELBANAN hemifrån och tackade nej till väskan och kikaren, men blev ändå lite överrumplad av all uppmärksamhet när jag kom, som enda svenska journalist. Presskillen och representanterna från kontoret i Sverige fanns hela tiden vid min sida, beredda att svara på frågor, att beställa taxi och att sätta in i sammanhang.

När vd:n **Tom Metz** berättat sin historia om hur en kund hittat honom på jobbet klockan två på natten var svenskarna snabba att försäkra att det inte är något som accepteras på kontoret i Sverige. På samma sätt fanns de till hands i cocktailminglet senare på kvällen för att försöka bryta in om de tyckte att jag pratade med fel person.

SENARE VAR DE där för att avleda min uppmärksamhet från de lättklädda tjejerna i silvriga underkläder och neonlysande plasthår som dök upp i PR-tältet för att servera

Här firar världens största ir

Aktien sjönk 65 procent på två dagar. Det hindrade inte Marchfirst från att ställa till med jättefest för Londons it-elit.

MARCHFIRST för fram teknik, strategi och varumärkesutveckling som lika viktiga för företag i den nya ekonomin

Gigant i världen, pytteliten i Sverige. Global närvaro är främsta vapnet i attacken på den svenska marknaden.

När dotcom företagen kraschar på löpande band sållas agnarna från vetet även bland internetkonsulterna. Den största av dem alla, amerikanska Marchfirst, satsar nu rejält för att visa sig mogen i en omogen bransch.

– Vi måste alla bli lite mer realistiska, säger **Tom Metz**, vd för Marchfirst.

Han står inför journalister som bjudits till London från hela Europa. På andra sidan Atlanten är placerarna på Wall Street fortfarande arga över att Marchfirst in i det sista gett intryck av att allt var som det skulle. När sedan den tredje delårsrapporten kom, med låg vinst och en försvagad försäljning, kände de sig lurade. En börsanalytiker ville till och med sparka företagets styrelseordförande, **Robert Bernard**, för att han gett missvisande information.

MARCHFIRST SKYLLER DE svaga resultaten på ”den allmänna nedgången på marknaden, förändrade prioriteringar inom e-handeln och eu-

GURU03s6066/london 2000-11-09 21.33 Sidan 63

drinkar till överförfriskade representanter från Marchfirsts kundkrets.

Det var ingen tvekan om att Marchfirst satsat stort och att alla var välinstruerade om hur pressen skulle behandlas. En lista på ”do:s and don’t:s” hade i förväg delats ut till företagets representanter så att de visste vad som förväntades av dem. De uppmuntrades bland annat att leverera Marchfirsts nyckelbudskap, liksom att vara experter. ”Underbygg gärna poängen med exempel och anekdoter” stod också på listan. Desto mer förbjudet var det att tala off the record, att lämna kunder ensamma med pressen och, för guds skull, se till att du inte blir full.

Härmed kan jag meddela Marchfirst att deras representanter i stort sett följde reglerna.

Och som om inte det hade räckt fick vi ta del av en spejsad ljus- och ljudshow i samband med Observatoriets födelse. Därtill en abstrakt video som på något sätt skulle visa att Marchfirst tror på människor och på konceptet att dela med sig av sina kunskaper.

DET HELA VAR PÅKOSTAT, bara ljusshowen gick på 70 000 pund, fick jag veta av en kvinna som var där för att skriva om det hela ur reklamsynpunkt. Vad sedan de inbjudna journalisternas och kundernas resor, hotellrum, mat och dryck kostade, för att inte tala om Cohiba-cigarrerna som delades ut i baren, det vet jag inte. ■

internetkonsult sin förlust

MARCHFIRST föddes i våras ur fusionen mellan internetkonsulten USWeb/CKS och it-konsulten Whittman-Hart.

rons svaga ställning”. Eller helt enkelt på vad Robert Bernard kallar en ”utmanande” miljö.

I dag finns han med på videolänk från Chicago. Tonen är försonlig.

– För inte så länge sedan trodde många företag – och folk i allmänhet – att internet var skaparen av allt gott, ja till och med att det var räddaren, säger han.

– Men alla har snabbt tvingats inse att bara för att någon har ett i- eller ett e- framför sitt företag, så behöver det inte vara framgångsrikt. Mer än något annat inser alla nu att människor och processer är viktigare än internet. Internet kan fungera som en katalysator, men det kommer inte att lösa alla problem.

FÖR DET ÄR KLART att Marchfirst också drogs med i dotcom-cirkusen, då när det var viktigt att ha kunder bland radikala nya e-handelsföretag för att kunna profilera sig i den hårda konkurrensen. När nu alla försöker flytta tonvikten till de mer traditionella företagen berättar Marchfirst att dotcom-företagen aldrig utgjort mer än en liten andel av deras kunder. Andelen kan beskrivas med ”små ental”, säger vd:n Thomas Metz.

Men på en punkt har marknadens dramatiska omsvängning lett till en förändrad företagspolicy: numera tar de betalt mer i förväg.

Och några billiga lösningar är det inte tal om. Marchfirst lanserar sig som en slags totalkonsult som förenar kunskaper inom de tre områdena strategi, teknik och varumärkesut- ▸

GURU03s6066/london.ny 2000-11-13 16.07 Sidan 64

veckling. Att jobba upp ett varumärke som inte kopplas till affärsplanen och tekniken är enligt Marchfirst lika kortsiktigt som e-handel som inte integreras fullt ut med resten av företaget.

Allt fler inser också detta, berättar Marchfirsts egen guru **Partha Ghosh** och jämför med hur det var för bara ett drygt halvår sedan, då konsulterna ofta hänvisades till chefen för e-handelsenheten. Numera är det självklart att det är företagens ledning de ska tala med.

DET ÄR DENNA helhetskompetens, kombinerad med en global närvaro och vad som kallas ”den kritiska massan” (det vill säga tillräckligt många och skiftande projekt för att man ska kunna hålla en hög standard) som alla välbriefade Marchfirst-representanter säger är orsaken till att de kommer att klara krisen i branschen.

I Sverige, där betydelsen av att integrera internet med resten av företaget sjönk in för ett tag sedan, är det framför allt Marchfirsts internationella erfarenhet som lyfts fram:

– Ingenstans i världen är konkurrensen så hård som i Sverige. Det vi kan tillföra Sverige och svenska kunder är den internationella erfarenheten. Vi kan ta tag i dem som vill ut i världen, säger Pål Roppen, som fram till nyligen var företagets Nordenchef, men som nu ska leda företagets Europaarbete med den nyaste tekniken.

Pål Roppen och hans svenska kollegor talar också om den förhållandevis svaga managementstrukturen i Sverige och jämför med amerikanarnas tyngd och erfarenhet av att driva stora multinationella företag.

– Amerikanerna är bra på strukturkapital. I Sverige är det individer som driver utvecklingen, i USA handlar det mer om att bygga strukturer än att bygga egon, säger Tomas Andersson, teknikchef på svenska Marchfirst.

KONTORET I SVERIGE är jämförelsevis litet, men för Marchfirst är det viktigt att finnas med på en marknad som kommit lite längre än andra, för att kunna dra nytta av den erfarenheten. Företagets sexton nationella grenar arbetar alla självständigt och koncentrerar sig på hemma marknaden, men för att hålla världsklass på sina tjänster kan experter från andra kontor komplettera den nationella kunskapen.

– Inte ens London med 600 anställda klarar av att hålla all kompetens inom ett kontor, också de måste flyga in experter utifrån ibland, säger Pål Roppen.

Några större problem med kulturkrockar tycker han inte att det är, alla är inställda på att jobba i en internationell kultur, där kunskap om de lokala förhållandena är avgörande för att lyckas. Svenske teknikchefen Tomas Andersson har själv jobbat i både Bryssel och London och tycker det är spännande att jämföra hur de olika marknaderna ligger till.

– I Stockholm byggs mycket kompetens kring den senaste tekniken. I dagsläget rör det inte mycket på sig än, men det är viktigt att se när det tar fart, och då gäller det att alla vet var de ligger i kurvan, säger han.

Det är förstås viktigt att hänga med i det senaste nya, och Marchfirst driver för närvarande ett pilotprojekt med en ungdoms-wap-portal i Norge och ett annat projekt som ska göra Shells reseplanerare GeoStar tillgänglig för tredje generationens mobiltelefoner. Men eftersom det ännu är osäkert hur framtidens teknik kommer att se ut vill Pål Roppen inte slå på för stora trummor.

– Vi ska inte vara en av dem som driver på hypen. Vi ska vara den som drar ned det hela på jorden, vi ska titta på det man kan göra nu, och det man inte kan göra nu, och ge råd om vad man kan förvänta sig på sikt, säger han och vill hellre hjälpa kunder att göra strategiska vägval än att satsa på vilda projekt som kan hota trovärdigheten.

DET PROJEKT SOM Marchfirst emellertid gärna slår på trumman för är det så kallade Observatoriet.

Det var också det som officiellt låg bakom pressträffen i London. För Marchfirst är det ett försök att lyfta sig över internetkonsultbranschens alla dubbelgångare.

– Som ett ledande företag har vi ett ansvar att ge något tillbaka till samhället, säger Tom Metz.

Observatoriet är tänkt som en kunskapsbank för den nya ekonomin. Nyheter och reseach-artiklar, skrivna av såväl Marchfirsts anställda som av utomstående ska publiceras online med täta uppdateringar.

– Liksom i alla tidigare revolutioner inom ekonomin finns det en väldig törst efter kunskap. Om vi kan stå för en form för hur den tillgängliga kunskapen kan samlas, så kan både kunder och allmänhet lära sig mer – och samtidigt hjälper vi industrin att växa, säger Tom Metz.

– Det hade inte behövts på samma sätt om vi hade jobbat i en mogen industri som till exempel bil- eller flygindustrin, men nu är det här en väldigt dynamisk bransch och vi måste dela med oss av kunskaperna.

Det hela låter förstås ädelt, men Tom Metz hymlar inte med att han räknar med två bieffekter av Observatoriet. Det ena är att Marchfirst – genom att offentligt förbinda sig att ständigt bättra på det ”intellektuella kapitalet” – sätter press på sina anställda så att de inte sackar efter, utan antar utmaningen, skriver artiklar och bryter ny mark.

Den andra bieffekten var det väl ingen som tvekade om: Observatoriet ger bra reklam åt Marchfirst. ■

Marchfirsts skandinaviska representanter. Från vänster: Tomas Andersson, teknikchef, Sverige, Mattias Franke, marknadschef, Sverige och norrmannen Pål Roppen, Managing Creative Director.

MARCHFIRST I SVERIGE

Startade: USWeb/CKS öppnade ett eget kontor i november förra året. Första mars övergick det till att bli Marchfirst.
Kontor: På Skeppsbron i Stockholm.
Anställda: 30 st (35 % kvinnor).
Medelålder: 32 (från 23 till 54 år).
Framtiden: 60-70 anställda i slutet av 2001.
Norden: I dag finns även 50 anställda i Norge. Om 3-5 år beräknas företaget ha 300-500 anställda i Norden.

INTERNETKONSULTER – I SIFFROR

INTERNETKONSULTER	SVERIGE				VÄRLDEN*			
	Framfab	Icon	Cell	Adcore	Marchfirst	Sapien	iXL	Razorfish
Antal anställda i slutet av september 2000	2 638	2 013	2 114	1 706	C:a 10 000	3 200	2 834[1]	2 112
Omsättning jan-sept 2000 (Mkr)	1 148,5 [2]	1192,0	1 079,2	877,2	9 490,3	3 537,6	3 004,6	2 115,3
Rörelseresultat jan-sept 2000 (Mkr)[3]	-104.2	-471,0	-325,6	-124,1	-8 933,6	593,1	-944,4	145,4
Resultat jan-sept 2000 (Mkr)	-86,0	-511,8	-324,9	-127,2	-9 020,0	377,3	-1 333,3	89,1

* Växelkursen 30 september 2000 var 1 $ = 9,7142 SEK. [1] Antal anställda i slutet av juni. [2] Nettoomsättning + övriga rörelseintäkter. [3] Periodens resultat före finansnetto och skatt.

GURU03s6066/london.nyare 2000-11-14 10.26 Sidan 65

- Han är från Texas.
- Han är boss för tio tusen internetkonsulter.
- Han drömmer om den perfekta vindrutetorkaren.

Big boss talar. Lyssna nu.

GURU03s6066/london.nyare 2000-11-14 10.27 Sidan 66

Tom Metz är vd för 10 000 konsulter runt om i världen och kallar sig ”en grabb från landet”. Han skrattar när jag frågar vad han menar.

– Vi säger så i Texas om personer som gillar raka rör, som står med fötterna på jorden och inte vill krångla till saker och ting. Det du ser är det du får, jag gillar inte gråzoner.

Det är inte utan att det märks. När Tom Metz kommer in i rummet trampar han först runt lite extra som om han ville säga ”jaha, hur ska vi göra det här nu då?”, angelägen om att komma till skott. När han väl satt sig ned är han pratsam, och ser en i ögonen när han talar. Efter ett tag släpper han lite på tempot, berättar historier, nästan showar, ser ut att gilla det. Bara det där med Texas förvånar lite, för någon släpig sydstatsdialekt har han inte.

Men Texas var förstås länge sedan. Numera kallar han sig för europé. Han har bott i Europa i åtta år, och gillar det. Han kan reta sig på amerikaner som tror att deras land är världens mittpunkt och blir upprörd över att barnens skola gav åtta års undervisning i Texas historia, men väldigt lite om världen runt omkring.

”När du har 80 procent av kunskaperna, och det verkar riktigt, go for it”

SÅ HÄR BESKRIVER han sig själv i dag: en i grunden praktisk man som tänker logiskt, men som gillar folk och som inte är rädd för att ta risker.

– Jag tillämpar den så kallade 80–20-regeln i varje beslut jag tar. Det vill säga: studera det du har framför dig, undersök riskerna, men undersök dem inte till döds. När du har 80 procent av kunskaperna och det verkar riktigt, go for it. Ta risker, men överlagda risker. Gör misstag, det är okej, men lär dig av dem.

Tom Metz säger att han kan se saker och ting innan de händer, att han vet vad som ska komma. Det är det som är hans drivkraft. Ofta kan folk runt honom bli frustrerade, de förstår inte alltid vad han ska hålla på med just det där för, det verkar oviktigt. Det är för att de inte ser det han ser.

HAN ÄLSKAR JOBBET och berättar hur en kund kommit på en idé mitt i natten och när han lyfte luren för att ringa Marchfirst, så fanns de där, Tom Metz och ledaren för kundens projekt, fortfarande kvar på kontoret klockan två på morgonen.

– Otroligt, säger han och skrattar. För historien berättas för att visa på hans och de anställdas engagemang. Hela debatten om hälsoproblemen i den nya ekonomin tycks ha gått honom förbi.

– Vi som har valt den här industrin är annorlunda än folk i en mogen industri. Det finns otroligt många intelligenta människor som satsar sin energi i det här för att det är roligt, för att de kan se resultat av det de gör. Så länge jag gillar det jag gör blir jag inte utbränd, säger han, men lägger till att om folk vill ta ett sabbatsår så får de mycket väl göra det: ”I’m all for it.”

Vad han inte gillar, och här skräder han inte orden, är sammansvärjningar och intriger på jobbet.

– Jag kallar det för nonsens, säger han och sedan kommer käpphästen, den som så väl behövs i den här industrin: han säger ”Jag hatar arrogans”.

Ett arrogant företag bryr sig inte om efterfrågan. Han tar exemplet General Motors som struntade i vad folk ville ha på sjuttiotalet. De gjorde stora, bensinslösande bilar med fenor därbak. För att jag inte ska missförstå lånar han min penna och – likt en ingenjörer när de ska förklara något – ritar bilen och fenorna på ett papper. Problemet, säger han och lutar sig tillbaka, var att folk inte ville ha fenor. Det var oljekris och de behövde en bil som var billig i drift. Det fattade japanerna och européerna. Så amerikanerna började importera bilar och där stod GM med lång näsa.

DET ÄR BARA NÅGRA minuter kvar på intervjun nu. Vi har pratat länge om ledarskap och hans koncept ”tanke-ledarskap”, som fortfarande verkar luddigt, trots att han exemplifierar med allt bra som kan komma av att man ger utrymme åt folk att tänka.

Det är då han avslöjar sitt personliga tankeprojekt, det som han ägnar sig åt när han har en stund över på bussen eller flyget. Det handlar om vindrutetorkare. De som finns i dag är ineffektiva, dyra att tillverka och har inte utvecklats nämnvärt sedan bilens början.

– Från början tänkte jag att om jag kom på en ny lösning och sedan fick en dollar för varje bil som såldes med min lösning, så skulle min lycka vara gjord. Nu bryr jag mig inte längre så mycket om pengarna, bara jag kan komma på lösningen, säger Tom Metz. ■

Ulla Engberg är frilans i London och svag för choklad.

THOMAS R METZ
Ålder: 58 år **Yrken:** vd, konsult, elingenjör **Familj:** Hustru, tre döttrar och sju barnbarn (alla pojkar) **Bor i:** Flyttar till Chicago efter längre tid i London **Gör om fem år:** Tillbringar mer tid med familj och barnbarn, sitter i styrelsen för Marchfirst, samt har startat ett mentorprogram för att stödja unga som vill starta företag

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 67

TROLIGEN EN ANNONS

Bedömning - inte en verifierad annonssida.
En kort lucka eller positionen före redaktionens första sidor
talar för annons, tillsammans med JJ:s arkivbeskrivning från 2010.
Luckan kan också innehålla redaktionellt material.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

FRÅGA VIRVA

MAILA TILL **RED@GURU.NU** FAXA TILL **08-736 30 77** SKRIV TILL **GURU, 105 44 STOCKHOLM**

VAD ÄR "ATT GÅ IN I VÄGGEN"?

Det pratas ju mycket om utbrändhet och det ges en massa olika förklaringar om orsaken. Handlar det verkligen om att alla bara jobbar för mycket och för länge? Eller finns det mer grundläggande psykologiska förklaringar bakom uttrycket att gå in i väggen?

MICKE N

Hej Micke!

Nej, utbrändhet är inte resultatet av att man jobbar för mycket och för länge. Det kan vi stå ut med under kortare eller längre perioder, så länge vi upplever mening i vad vi gör, har kontroll över läget och är med i ett sammanhang där vi blir sedda och bekräftade.

Problemet uppstår när vi tappar balansen i livet och inte kan hantera vårt arbete, vår fritid och viktiga relationer som ger oss näring.

Du undrar över den psykologiska förklaringen. Den skulle jag sammanfatta så här: Många är disponerade för utbrändhet därför att de är dåliga på att identifiera sina känslor och behov eller saknar förmåga att uttrycka dem. Många lever upp till "duktig flicka/pojke" syndromet, som de gjort sedan barndomen och som omgivningen ofta hänsynslöst utnyttjar. Risken för dessa personer är att de ofta förstorar sin egen betydelse, tar för mycket ansvar och samtidigt ställer för stora och orealistiska krav på sig själva. Såväl chefen som arbetskamraterna kan hjälpa dem att sätta gränser i stället för att utnyttja deras tendens att överprestera.

Det är inte ovanligt att en person i riskzonen blir bäraren av hela företagets stressituation. Då behöver systemet botas. Utbrändhet är en lömsk process. Den som drabbas saknar ofta insikt i sin situation. Symptomen, som innebär psykisk, fysisk, social, andlig och moralisk utmattning, utvecklas som följd av långvarigt missbruk av de egna resurserna.

JAG ÄR SMARTARE ÄN CHEFEN

Jag är helt klart smartare och har bättre idéer än min chef. Hur hanterar jag en sån situation? Hur gör jag för att driva genom mina idéer utan att trampa min chef på tårna? Spelar det någon roll att jag är kvinna och min chef är man?

KARIN I UMEÅ

Hej Karin!

Det är helt i sin ordning att vara smartare än chefen. Det är också legitimt att som chef inte vara smartast av alla i allt. Ledarskap handlar inte om att lysa själv som den starkaste stjärnan utan att låta medarbetarna stråla. Din utmaning är att vara smart i din relation till chefen. Det andra har du ju redan.

En god idé är bra för företaget, för din chef och för dig. Utgå ifrån att du och din chef har olika roller, uppgifter, ansvar och kompetens och försök hitta lösningar därifrån. Hur kan du respektive din chef förverkliga din goda idé genom de bästa hos er båda?

Fortsätt vara den smarta kvinna du är, men försök även se din chefs bästa sidor. Inte minst för samarbetets skull!

Virva Herlitz är terapeut och konsult. Varje månad svarar hon på läsarnas frågor om problem på jobbet, om organisationer och allt som rör livet på arbetsmarknaden.

GURU

söker

CREATIVE VISIONARY MANAGING WORKFLOW EDITOR

Ja, en redaktionssekreterare alltså. Du är en driven tidningsmakare och vill vara med och skapa ny journalistik kring människor, affärsidéer och livsstil i internetåldern. Du ska planera och leda det dagliga arbetet på en liten redaktion som är ett nav i ett nät av frilansare. Och du är mer intresserad av jobbet än av en ball titel. :-)

Vi jobbar vid Hötorget mitt i Stockholms city. Mer info om GURU på www.guru.nu.

Chefredaktör är Jens Frejrud, 08-736 30 44. Maila en kortfattad ansökan idag till jens@guru.nu. Vi behöver dig snarast. Facklig representant är Hasse Johansson, hasse.johansson@aot.bonnier.se. 08-736 52 00.

Guru ges ut av Bonnier Tidskrifter.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 69

TROLIGEN EN ANNONS

Bedömning - inte en verifierad annonssida.
En kort lucka eller positionen före redaktionens första sidor
talar för annons, tillsammans med JJ:s arkivbeskrivning från 2010.
Luckan kan också innehålla redaktionellt material.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURU03s7073/googleny 2000-11-09 16.19 Sidan 70

Det här är historien om
två unga dataingenjörer med
en vision och ett uppdrag:
ATT KARTLÄGGA INTERNET.
Samtidigt är det berättelsen om det
märkliga Silicon Valley i norra Kalifornien,
it-världens nav där riskkapitalisten är kung
och du kan bli dollarmiljonär på en eftermiddag.
Där bilköerna ringlar sig tröstlöst milslånga längs
Interstate 101 varje morgon och kväll. Där ingenting är
som det borde vara, men allt är som det måste vara i den
nya ekonomin.
Det här är historien om **SÖKMOTORN GOOGLE**.

TEXT **ERIK BERGIN**

GURU03s7073/googleny 2000-11-09 16.19 Sidan 71

http://www.varldensbastasokmotor.com

GURU03s7073/google.ny 2000-11-13 16.28 Sidan 72

”Vad sägs om hundra tusen dollar? Behöver ni mer? Två hundra?”

Den som besöker Googles högkvarter vid Bayshore Parkway i Mountain View, Kalifornien, ett stenkast från Sun Microsystems, känner sig omedelbart välkommen. Receptionen domineras av två frikostiga röda soffor man helst vill krypa ner och mysa i med en gång. På golvet och på bordet vid väggen trängs ett helt gäng lavalampor, vars sävliga bubblande skänker frid och lättsinne åt tillvaron. Hissen är inramad av stora färgglada plattor i Googles färger, rött, grönt, blått och gult, och kylen fullproppad av jordgubbs- och apelsinjuice för den väntande besökaren att smutta på.

– Vill du ha en glass? undrar PR-managern Hilary Chambers.

”Laid back”, alltså. Som sig bör i det soliga Kalifornien.

En trappa upp sitter företagets president, **Sergey Brin**, och vd, **Larry Page**, i var sitt kontor. Larry har tre datormonitorer framför sig att försöka hålla ordning på samtidigt, Sergey bara en. Utanför i korridoren står en sparkcykel och två mountainbikes.

Varken Sergey eller Larry har ännu fyllt 30. För några år sedan pluggade de fortfarande till dataingenjörer på Stanforduniversitetet i Palo Alto, alldeles i närheten. När internet var ungt – i mitten på 1990-talet – började de samla på länkar utan att veta vad de egentligen skulle ha dem till.

Liksom fallet var med grundarna till portalen Yahoo, **Jerry Yang** och **David Filo**, har Sergey och Larry sedan dess lyckats förvandla sin hobby till en affärsidé så intressant att Silicon Valleys riskkapitalister funnit det värt att satsa åtskilliga av sina miljoner i företaget.

SERGEY BRIN SITTER INNE på kontoret i en grå t-shirt och svarta jeans och granskar ett diagram på en datorskärm som visar antalet sökningar gjorda på Googles sajt de senaste dygnen. Det blir inte så mycket programmerande för honom eller Larry numera. Googles stab av ingenjörer tar hand om den saken, själva har de fullt upp med att träffa investerare och förhandla med affärspartners, säger de.

Och att träffa journalister som är nyfikna på historien bakom vad som kallats världens smartaste söktjänst på internet.

– Idén föddes utifrån forskning vid Stanford, berättar Sergey. Larry och jag gick PhD-programmet för datavetenskap. Vi sysslade med att studera webben och forska om datautvinning (data mining), vilket innebär att leta efter mönster i och strukturera stora mängder av data. Forskningen inom de områdena ledde till vad som blev den ursprungliga tekniken bakom Google.

Sedan planen på en sökmotor som skulle överträffa alla andra arbetats fram, fortsatte Sergey Brin och Larry Page att utveckla tekniken på Stanford. Det här var för fem år sedan, på hösten 1995, men ännu hade de inget företag, än mindre några finansiärer.

När Guru besöker Google jobbar ungefär 150 personer i företaget, plus ett nyöppnat försäljningskontor i New York med drygt tio personer.

– Det kommer nya människor varje vecka, konstaterar Hilary Chambers, själv en av de senast rekryterade, och blickar ut över den bortre delen av lokalen som ännu inte rutats in med flyttbara kontorskuber i plåt. Det är inte mycket plats kvar.

MEN GOOGLE HAR RÅD att expandera, än så länge. Po Bronson, författaren till den träffsäkra Silicon Valley-skildringen ”The Nudist on the Late Shift”, har beskrivit Kiseldalen som en svart låda som pumpar ut pengar. I Silicon Valley är riskkapitalisten kung och ingen vill banga ur en cool investering. 1998 hade världen heller ännu inte upplevt de magnifika it-rasen på Nasdaq och den blinda skövlingen av internet-bolag.

> ”Bidraget till världen ska bli att göra Google tillgängligt för alla, överallt, alltid.”

En dag sprang Larry och Sergey ihop med en av grundarna till Sun Microsystems, **Andy Bechtelsheim**. Andy är inte känd för att hålla onödigt hårt i checkhäftet, och när Larry Page berättar historien om Google-pengarna lyser hans bruna ögon. Han verkar knappast tro själv att det han säger är sant.

– Möjligheterna och resurserna här är otroliga. Vi satt på en veranda nere i Palo Alto med Andy och berättade om vår sökmotor, så här fungerar den, så många besökare har vi och så vidare.

– Jag är säker på att ni behöver lite pengar, sa Andy när han fått de två ingenjörernas idé klar för sig. Vad sägs om hundra tusen dollar? Behöver ni mer? Två hundra? Ni kan betala tillbaka senare om ni vill.

Enligt Larry trissade Andy Bechtelsheim upp sitt eget bud flera gånger om. Med hans check som grundplåt knallade de då drygt 20-åriga teknikerna hem och startade Google, vars namn för övrigt är precis lika meningslöst som det låter.

– Vi var väldigt noga med att välja ett namn som inte betyder något, inflikar Larry Page med ett flin.

Företaget är fortfarande privatägt, men hur stor del av aktierna grundarna själva äger vägrar de att säga.

Som alla hippa internetföretag i Kalifornien planerar Google att göra en IPO (Initial Public Offering), det vill säga att notera sig på Nasdaq-börsen.

Financial Times spekulerade för några månader sedan om att Googles IPO kunde komma redan i år, men när Larry får höra det blir han förskräckt och dementerar.

– Det där har de hittat på, det kan vi aldrig ha sagt, säger han och sneglar nervöst åt PR-managern som sitter med under intervjun (”för att lära mig, jag är ju nyanställd”).

ÄN SÅ LÄNGE LEVER GOOGLE på sina investerare, fast företaget drar också in egna pengar. Nyligen slöts till exempel ett samarbetsavtal med Yahoo, enligt vilket Google bidrar med sin sökteknik när någon letar efter information via Yahoos sajt, mot att Yahoo betalar för tjänsten. En annan väg till inkomster är sponsrade länkar, en finess som Google introducerade sent i oktober i år under vinjetten AdWords. Har du ett bilföretag kan du på Googles sajt komponera ihop en liten textannons, betala med kreditkortet och vips kommer din länk upp när någon söker på ”bil”.

Sergey hävdar lite svävande att företaget skulle kunna gå med vinst nästa år, men att man valt att göra resan mot svarta siffror i resultaträkningen i långsam takt med investerarnas goda minne.

– Vi har alltid varit försiktiga med hur vi spenderar pengar, säger han. Strax därefter berättar en av receptionisterna hur Sergey en dag kom till jobbet och hade tokhandlat lavalampor till hela kontoret, säkert över hundra lampor som nu står spridda överallt i huset.

Men för all del – en mysig arbetsmiljö kan väl gott få kosta några hundra dollar. Det är egentligen bara två saker hos Googles lättsamma högkvarter i Mountain View som tyder på att någon yttre verksamhet alls försiggår, att människor dygnet runt, världen över letar efter information via Googles sajt. Den ena möts man av direkt vid entrén.

Bakom disken vid receptionen rullar ord fram på en skärm, nedifrån och upp i maklig takt. Det är en strid ström av personnamn, akademiska ämnen, blommor, bilmärken, allt man någonsin kan tänka sig att söka efter på internet. Orden bara flödar på, helt stilla, och det tar ett tag att greppa storheten i att någon, någonstans i världen, just i denna sekund sitter framför sin skärm och just har sökt på ordet som rullar fram på skärmen.

– Fast sökningarna är censurerade lite

GURU03s7073/google.ny 2000-11-13 16.28 Sidan 73

grann, säger receptionisten nästan ursäktande, väl medveten om att ett av de vanligaste sökorden på nätet är sex.

Det andra tecknet på att något högteknologiskt, snabbt och stort är i görningen finns på övervåningen. Bakom en glasskärm sitter en rad röda lysdioder, provisoriskt monterade i en pappkartong. Tre av dioderna är kopplade till de tre gigantiska servrar, Exodus, Sunnyvale och Herndon, som innehåller all information om de miljoner och åter miljoner hemsidor som finns lagrade hos Google. Varje blink från de tre dioderna, berättar Hilary Chambers, representerar 50 sökningar.

Dioderna blinkar oupphörligt.

Och ännu fler blink utlovas. Larry Page är en teknisk visionär som har nanoteknik som fritidsintresse, och hans bidrag till världen ska bli att göra Google tillgängligt för alla, överallt, alltid. Larry påminner om Jonas Birgersson för ett år sedan, före den snöpliga sortin från Framfab, när han beskriver sin vision.

– Det människor använder internet till allra mest är att leta efter information. Vi har den bästa sökmotorn nu, men den kan alltid förbättras och det kommer vi att fortsätta göra, säger han.

ALLT EFTERSOM DATORERNA försvinner in i våra mobiltelefoner, mikrovågsugnar och glasögonbågar framöver, kommer Google att hänga med, lovar Larry. På baksidan av kontorshuset, vid några utemöbler i grön plast bredvid ett porlande mini-vattenfall omgivet av konstbevattnad grönska, försöker teknikern David Krane visa hur det ska gå till.

– Sajten är redan wap-anpassad, säger han och knäpper på sin mobiltelefon från amerikanska telebolaget Sprint för att demonstrera hur man kan söka på nätet via nallen. Men Sprints wap-nät har tillfälligt brakat ihop, så vi tvingas gå in och köra demonstrationen på Davids datorskärm istället.

– Just nu är pc:n det vanligaste verktyget men det kommer att förändras. Vi håller på att anpassa tjänsten för att kunna användas på alla möjliga sätt, säger han. Man ska alltid kunna söka efter något på Google.

Så enligt de båda grundarna är Google något mer än bara en sökmotor, ännu ett dotcomföretag eller ytterligare en kommande Nasdaqaktie att bli rik/fattig på.

Google är en vision. Just det. Och visionen finns tillgänglig överallt, dygnet runt i en dator nära dig, färdig att leverera de mest träffsäkra söksvaren på hela nätet. Åtminstone tills någon hittar på något ännu smartare.

– Jag känner ett stort ansvar inför världen, säger Larry Page allvarligt. ■

Googles grundare Larry Page, vd (till vänster) och Sergey Brin, ordförande.

Här är hemligheten bakom google.com

OM INTERNET ÄN IDAG KAN sägas befinna sig i sin linda, var det ingenting mot läget 1995, då Larry Page och Sergey Brin började programmera sin sökmotor. Då fanns visserligen redan Yahoo, men vad som egentligen existerade på nätet, om informationen var att lita på och hur man skulle använda den till något meningsfullt, var det få i världen som begrep. Ännu färre visste hur man skulle hitta den.

Problemet som Google skulle lösa var å ena sidan enkelt, å andra sidan så komplicerat att det krävs en dataingenjör för att helt förstå tekniken.

Att söka efter något, vad som helst, på internet är inte svårt. En sökning genererar som bekant ofta en lista med tiotusentals träffar, varav en bråkdel leder till den värdefulla informationen. Problemet är att lokalisera var i listan den intressanta sajten finns.

Tänk om man kunde skapa en sökmotor som på ett intelligent sätt prioriterade bland alla sajterna på nätet, resonerade Larry och Sergey.

– Vilken sajt som hamnar i toppen på listan är väldigt kritiskt. Jag minns till exempel att jag provade att söka efter "Bill Clinton" på en av de sökmotorer som finns där ute, och den sajt som hamnade överst i listan hade rubriken "Bill Clinton sucks".

– And that was it! Och det fanns bilder på sajten, lägger Sergey Brin till.

Den söktekniken fungerade inget vidare, konstaterar han. Så vad göra?

En bra sida med mycket information, som till exempel CNN, Aftonbladet eller någon annan stor nyhetsorganisation, har många länkar pekande till sig från andra sajter. Det här känner Google av, och sorterar således de populära sajterna överst i söklistan.

Det gör, menar Sergey, att Google paradoxalt nog fungerar bättre ju fler sajter som finns på internet, vilket alltså innebär att Google får allt bättre möjligheter att prioritera.

VISSA SÖKMOTORER FUNGERAR enligt Sergey på delvis motsatt sätt. De kollar efter länkar som leder till sajter med värdefull information.

Det innebär att vem som helst som länkar tilll CNN från sin sajt har en bättre chans att hamna högt upp i listan än den som inte länkar till CNN, när någon exempelvis söker på "news". Vad Google gör är i stället att visa vägen direkt till den informativa sajten.

I Googles databas lagras dessutom information om vilka typsnitt, bilder och vilken text som finns på sajterna. Genom att lägga till allt mer sådan information blir sökningarna efter hand mer exakta.

– Det är egentligen nyckeln till alltihop. Vi har över en miljard webbsidor i vårt index. Internet växer snabbt och att söka igenom all den informationen blir allt svårare.

– Men eftersom vi använder hela internet för att få reda på vad alla sajterna säger om andra sajter, så har varje enskild liten webbsida inverkan på ett sökresultat. Och eftersom vi hela tiden samlar in mer sådan information, blir sökningarna faktiskt allt mer exakta ju större internet blir, säger Sergey. ■

GURU03s7477/punch 2000-11-09 02.18 Sidan 74

Tidsanpassat grundrecept: Koka en halv liter vatten och 7 1/2 hekto socker till lag. Låt svalna till rumstemperatur. Tillsätt en sjuttiofemma ren sprit och en trettiofemcentiliters flaska ren arrak (den enda Systembolaget saluför). Och slutligen en snudd på mikroskopisk mängd vinsyra. Innan butelljeringen bör man tillsätta ett par droppar av Apotekets sockerkulör, som skänker det hela fin färg. Låt sedan punschen lagras i åtminstone några veckor innan den dricks. Alternativ till vinsyra kan vara citronsaft eller syrligt vin.

De fisförnäma dryckerna tar för mycket plats. Dags att återuppliva en nationaldryck.

Så sluta snobbsprita, kom upp ur calva-träsket, och drick som en riktig svensk.

Gör som Per Hagman – ge punschen en chans.

TEXT **PER HAGMAN** FOTO **FREDRIK HJERLING**

Rädda

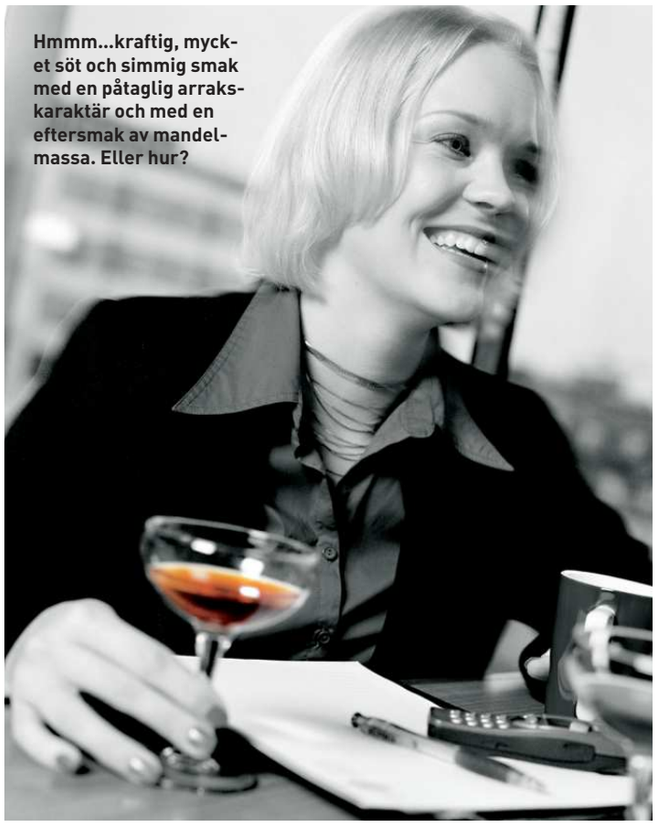
GURU03s7477/punch 2000-11-09 02.19 Sidan 75

Ur Cajsa Wargs "Hielpreda i Hushållningen för unga fruentimber" från 1755: Till 1/2 stop stark gammal arrak tages 3 1/2 stop vatten, 1 kvarter silad och klar citronsaft och 1 1/2 skålpund såcker. Uti punschskålen lägges först såckret, derpå slås citronsaften och vattnet, hvilket omröres, til dess såckret blifver smält, då slås arraken därtill och röres om så är han färdig. Om man behagar så kan skalet läggas däruti af en färsk citron. När varm punsch behagas, så uppkokas vattnet uti en thepanna och slås så hett det är uti punschskålen till citronsaften och såckret och derefter slås Racken uti.

punschen!

GURU03s7477/punch 2000-11-09 02.23 Sidan 76

Hmmm...kraftig, mycket söt och simmig smak med en påtaglig arraks-karaktär och med en eftersmak av mandelmassa. Eller hur?

Sprit är roligt och ännu roligare är det kanske med avec-er. Fast allra roligast är det nog med nationaldrycker.

Frankrike har sin konjak och calvados, Ryssland sin vodka och Spanien sherryn. Samtliga förtjusande att dricka, läsa om och romantisera kring.

Men i vår iver att sträva efter maximal kontinentalism och tjusighet under framför allt det senaste decenniet tycks vi ha glömt bort vår alldeles egen nationaldryck, punschen.

Medan exempelvis trötta reklambyråchefers favorit-avec, calvadosen, på tio år ökat sin försäljning från några ynka hundra liter till 38 000, har punschkonsumtionen mer än halverats. Visst kan man tillskriva den nedgången vårt allmänt fårskocksaktiga rynkande på näsan åt det traditionellt svenska, från kaffe till ost.

Men i punschens dödsryckningar ligger en speciell sorglighet, eftersom den en gång varit ett så strålande nav i en omfattande ”punschkultur” som i många avseenden speglat vår egen historia.

Oavsett om det är punschens otidsenliga sötma, dess brist på exotism eller att den helt enkelt är för icke-exklusiv som gjort att vi vänt den ryggen, känns det som att har den en sista möjlighet till comeback så är det nu. För i och med att den slabbförsvenskade caffelatte-kontinentalismens diktatur lättat något och en motreaktion långsamt fått fäste blir det plötsligt helt logiskt med en punsch-hype.

VISST KAN MAN fortfarande läsa om hur redaktionen för ”Sen kväll med Luuk” firar sina tittarsiffror med ”den dyraste calvadosen som finns”, men det känns snarare som uttryck för en lite gubbig nittiotals-brackighet på väg ut; talar vi mat- och dryckestrender så känns ”nysvenskheten” betydligt piggare än den övre medelklassens rutinmässiga förtjusning i allt som är dyrt.

Viktigpettrar må påstå att punsch aldrig kan kallas för nationaldryck på samma sätt som till exempel fransk konjak, eftersom den inte enbart består av inhemska ingredienser. Men serverad varm eller kall, till ärtsoppa eller kaffe, i lusthus eller på glasade punschverandor i unika punschglas med öra eller kopp, måste punschen ändå snarare ses som ett djupt romantiskt och unikt spritdestillat ur den svenska folksjälen än som en orientalisk bastard.

Och kanske är det så att vi måste börja om från början?

Kanske måste vi på nytt inse hur kul och gott det är att skapa sitt eget hemliga punschrecept, eller återuppliva någon äldre släktings minnen av gamla familjerecept? För nog vore det roligare att på en middag bli bjuden på hemgjord punsch än att serveras den hundrade varianten av Chardonnay-grappa uppkorkad av någon Henrik Schyffert-liknande figur?

Det enda namnet punsch har med det anglosaxiska punch att göra, är att båda dryckerna uppfanns av sjöfarare. Men när engelsmännen kom till Västindien, upptäckte rom och började experimentera med den, så anlände svenskarna till Ostindiens Java och fann arraken, en söt spritdryck framställd av sockerrör, ris, melass eller saften av kokos- och dadelpalmer (ordet arrak kommer av arabiskans ”araq”: svett, saft, sprit).

Och medan britterna använde ett befintligt engelskt ord för sin dryck så fick svenskarna ordet punsch från sanskrits ord för fem, panschan. Eller från hindis motsvarighet, panch. Syftande på det antal ingredienser som en punsch bör innehålla: arrak, ren sprit, socker, vatten och vin.

OM DEN FÖRSTA arraken eller punschen dracks i Sverige på 1600- eller 1700-talet vet ingen med säkerhet. Men att punschen blev en omedelbar succé ser man inte minst på förmögnare familjers snabbt tillägnade vana att hålla sig med egen punschservis bestående av skål med tillhörande fat och små porslinsmuggar; alla delar förstås prydda med familjenamnets initialer. I skålen satte man så en sockertopp, hällde kokande vatten över den, rörde runt (med speciell punschslev), för att därefter tillsätta den exotiska arraken, ren sprit och avslutningsvis gärna lite syrligt Rhenvin.

Under artonhundratalet blev punschen extremt populär i alla samhällsklasser.

För besättningarna på Ostasiatiska Kompaniets båtar var hem-

”Nog vore det roligare att bli bjuden på hemgjord punsch än att serveras Chardonnay-grappa uppkorkad av någon Henrik Schyffert-liknande figur”

GURU03s7477/punch ny 2000-11-09 21.57 Sidan 77

”Den slabbförsvenskade caffelatte-kontinentalismens diktatur har lättat något och det blir plötsligt helt logiskt med en punsch-hype”

förseln av privatköpt arrak strängt reglerad. Högst hälften fick drickas upp under resans gång och resten såldes på speciella auktioner vid hemkomsten.

I TAKT MED DEN stigande efterfrågan började punschen fabrikstillverkas och i och med det även drickas rumstempererad och sedermera kyld.

Den uppsjö av fina etiketter, affischer och punschmärken som lanserades kring denna tid är som ett pärlband av vykort från en vacker svunnen epok. Där fanns Elevator-Punsch (naturligtvis med svenskt uttal av båda orden, lanserad i samband med Katarinahissens invigning), Telefonpunsch (med en hypermodern telefon på etiketten) och den för friluftsfolk tilltänkta Sport-Punsch. Samt naturligtvis en massa variationer på Bellmanpunsch, Svea Punsch och Record Punsch. Och så inte minst en av de få punschsorter som säljs än idag, Cederlunds Caloric-Punsch, uppkallad efter John Ericssons då nyss uppfunna varmluftsmaskin Caloric.

Ungefär samtidigt såg dagens andra stora punschmärke dagens ljus: Carlshamns Flaggpunsch. De två sistnämnda pryder än idag sina etiketter med fina prismedaljer från diverse sprit- och industrimässor världen över, även om Carlshamns tyvärr försökt hotta upp sin butelj och etikett på ett förfärligt trött Absolut vodka-vis.

Precis som det finns calvadossnobbar idag har det så klart funnits punschsnobbar och märkvärdigheterna kring varumärkeslanseringarna var minst lika omfattande. Så kallad Linjepunsch (jämför med Löitens Linjeakvavit) fick sitt namn av att den passerat ekvatorn.

Den ”sjörullade” punschen ansågs nämligen äga den perfekta mognaden, och vissa firmor hyrde till och med plats på svenska örlogsfartyg för att få lagra sin punsch i deras lastrum.

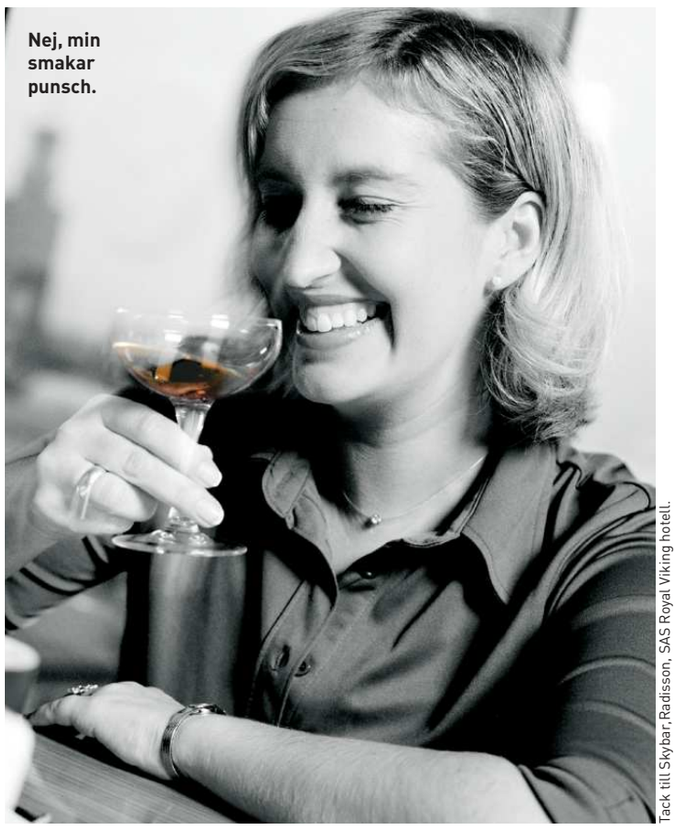
Att arraken hade lagrats på ekfat var också en garanti för att punschen var av god kvalitet. De sju sorters punsch som Systembolaget idag saluför har allihop hemliga recept, men gemensamt för dem är att de innehåller just ekfatslagrad arrak. Den färdiga punschblandningens lagringstid finns det förstås också olika teorier kring.

De som idag har någon relation till punsch brukar förknippa den med en speciell årstid. Vissa associerar direkt till sin barndoms jular när de känner smaken av punsch, andra är övertygade om att det endast var ute på äldre släktingars sommarnöjen man drack sin punsch på de gamla disponentvillornas punschverandor.

Men om nu punschen har något existensberättigande idag så måste den ju hitta sina rätta sammanhang i vårt moderna kök. Att den fungerar förträffligt i olika kakbak säger sig självt, men i solitärt tillstånd är den också en makalöst vänlig – och billig – kompis till flertalet starka ostar. Glöm för ett ögonblick Sauternes-snobberiet och prova exempelvis en medelsöt punsch till en äkta salt Roquefort eller till de stentuffa romerska och sardiska varianterna av Pecorino. Även till alldeles vanlig vaniljglass är den en fantastisk följeslagare, antingen varm (lätta på kapsylen och värm i vattenbad till typ fyrtio femtio grader) vid sidan av eller iskyld. Eller så häller man direkt på glassen.

VILL MAN ISTÄLLET vara riktigt kökshistorisk kan man leta upp något av de otaliga punschstinna pudding- och suffléreceptsom återfinns i de flesta äldre kokböcker, vilka samtliga är om inte garanterat läckrare, så i alla fall roligare alternativ till tiramisun.

Liksom så många andra söta spritsorter har punschen en rad användningsområden, och även om de flesta idag nog skulle ha svårt för att dra i sig en hela punsch i berusningssyfte, så kan man bara hoppas att vi som är födda under andra halvan av förra seklet ger punschen en ny chans innan det är för sent. ■

Nej, min smakar punsch.

Tack till Skybar, Radisson, SAS Royal Viking hotell.

Per Hagman är författare och har nyligen utkommit med boken ”Skuggelegender”.

GURU03s7879/saker 2000-11-09 02.25 Sidan 78

”Det som tidigare varit tecken på god smak är nu ett tecken på att man är en Svensson”

BÄSTA HEMMABION FÖR HALVA PRISET **Förra året blev föregångaren till den här hemmabion vald till årets bästa. Uppföljaren har högre kvalitet och kostar hälften så mycket. Det kallar jag en bra utveckling. När du allt oftare börjar irritera dig på godisprassel och viskningar under dina biobesök ska du nog kolla in möjligheterna att flytta hem bion till ditt vardagsrum.**
Pioneer NS-DV55, ca 12000 SEK, info: www.pioneer.se

DIGITALFLICKAN PÅ FICKAN

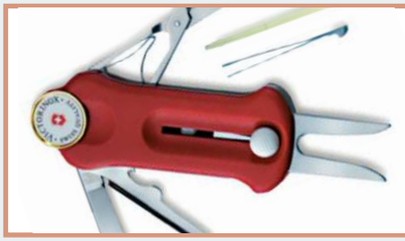
Vad gör du om du vill visa dina nytagna bilder från semestern över en lunch, men de alla är i digitalformat? Jo, du tar med dig din lilla Wallet. Genom den här apparaten kan du plåga alla dina vänner även på ställen där de känner sig säkra. Säg bara inget till dina föräldrar... eller förresten, de fattar nog ändå inte hur man använder den.
Wallet Videochip, 349 dollar, info: www.videochip.com

ODÖDLIGA FOTORAMAR **Det är ganska löjligt att ha fotoramar med nära och kära framme. Men jag är villig att ompröva min ståndpunkt i den frågan om jag får en Kodak Smart Frame. Det är en fotoram för visning av digitala bilder och det finurliga är att den laddar ner dina bilder från nätet. Medan du sover – det är så smart – ringer fotoramen upp en server och laddar ner morgondagens bilder. Vanliga, dödliga fotoramar är så passé.**
Kodak Smart Frame, 349 dollar, kan beställas på www.amazon.com

ANSA GREENEN MED GOLFKNIV **Victorinox gör fällknivar och lanserar nu en multifunktionell kniv särskilt för golfare. Med den här kniven kan du göra allt du behöver på banan. Som att reparera greenen, markera boll och rengöra klubbor. Vill du sedan fira vinsten med en flaska vin finns naturligtvis en korkskruv med.** Victorinox Golfkniv, 399 SEK, info: www.victorinox.se

BILSTEREO FÖR SYNS SKULL **För att vara helt ärlig finns den här bilstereon med enbart på grund av sin display. Det kan också vara namnet: Organic Electro-Luminescence Display. Smaka på det. OEL är en ny teknik som gör att displayen på bilstereon kan visa tredimensionella bilder, rotera dem och göra en massa lustiga saker med dem. Säkerligen helt onödigt, men otroligt fräckt.** Pioneer DEH-P9100R, ca 8 500 SEK, info: www.pioneer.se

TA DET KALLT MED LYXKYLSKÅP **Jag har haft två problem i mina lägenheter. Badrummet har varit obefintligt. Och kylskåpet har varit för litet. Därför blir jag upphetsad av det här läckra lyxkylskåpet från Samsung. Inte nog med att det finns små fläktar som gör att allt du har i kylskåpet blir lika kallt oavsett var du ställer det, det finns dessutom kallvattenuttag och ismaskin inbyggt. Dessutom är det energisnålt. Och om du inte vill fylla kylskåpet med mer än vin, vatten och juice finns det en rolig display på utsidan som du kan leka med.** Samsung SR-S2028D, ca 18 000 SEK, info: www.samsung.se

Grappaglas, 199:50 SEK / 2 st

LEV TRÅDLÖST ÄVEN HEMMA **Har ni också undrat varför mobiltelefoner hela tiden blir mindre, medan trådlösa telefoner alltid är lika stora? Samsung hävdar att de skapat världens minsta trådlösa telefon och som vanligt är det en snygg sak de kläcker ur sig. Man kan till och med koppla en handsfree till telefonen och på så sätt ha händerna fria att göra något annat med.** Samsung DECT 6100, ca 2 000 SEK, info: www.samsung.se

SLUTA MESA – BÖRJA MEDICINERA **Det är dags att vi slutar löjla oss och i stället för att vara så där mesigt svenska och vägra ta mediciner, vara lite mer som fransmännen, som genast köper det starkaste de kan få tag på i apoteket vid minsta lilla tecken på förkylning. Särskilt nu när influensorna kommer. Köp ett medicinskåp och fyll det. Du kommer dessutom att bli populärast i bekantskapskretsen när dina vänner ligger halvdöda och genomlider amerikanska pratshower under dagarna.** Medicinskåp, 1 749:50 SEK, info: www.silentstatement.com

DANIEL BJÖRK

Drick mera slaggprodukt

Grappaglas. För inte alltför länge sedan var det ett tecken på sofistikering att man var vin- eller whiskykännare. I dag är det en folkrörelse.

Det som tidigare varit tecken på god smak är nu ett tecken på att man är en Svensson.

Därför är det naturligt att den grupp människor som anser sig vara sofistikerade går vidare och hittar nya saker som de kan lära sig allt om och som få andra kan något om.

Så de sofistikerade börjar i stället dricka rom och grappa. Grappa är en alkoholhaltig dryck som görs på slaggprodukterna vid vintillverkning. Det låter ganska äckligt och visst, grappa kan vara vidrig om den är av dålig kvalitet. Då kan den smaka som fotogen eller något åt det hållet.

Själv föredrar jag grappa för att jag är såld på Italien. Och för mig är grappa inte en innedryck som man dricker på trendiga krogar i Stockholm. Jag dricker grappa för att det påminner mig om Italien. Det jag skulle vilja säga är att ett tecken på äkta sofistikering är att man går sin egen väg och letar upp det bästa inom de områden som attraherar en. Så i stället för att springa ut och köpa dyra grappaflaskor på Systemet kanske ni borde ta reda på allt om raki, en dryck jag själv inte kan ett jota om.

Och om ni fortfarande vill ordna små grappakvällar hemma eller impa på jobbkamraterna med enorma kunskaper inom området, måste ni alla fall köpa några grappaglas. Det går inte att dricka i vanliga snapsglas, förstår ni väl?

Daniel Björk är journalist och anser att kopierad smak inte är någon smak alls.

GURU03s80/Hjalmarson 2000-11-09 21.59 Sidan 80

ULRIKA HJALMARSON

Det är coolt att vara guru

När Järnladyn **Margaret Thatcher** ännu var en fräknig skolflicka med plisserad kjol och lackskor frågade hon en dag sin far om hon inte kunde få följa med sina kamrater till kyrkan någon söndagsförmiddag. Fadern såg upp från sin tidning. ”Varför vill du det?” frågade han. ”Ja, för att de andra flickorna i skolan brukar gå dit och ha så trevligt”, svarade Margaret. ”Kommer aldrig på frågan, du ska aldrig någonsin i hela ditt liv göra något bara för att andra gör det”, sa fadern upprört. ”Du ska istället gå någon annanstans och få de andra att följa efter dig.”

En äkta trendsetter måste alltid ha tio fingrar i luften och kan aldrig shoppa på mellandagsrean.

Denna episod är upprinnelsen till Ledaren Margarets födelse. Det gäller att stå på sig tillräckligt, så följer de andra efter i skock. Alla älskar en vinnare.

Men om ingen följer efter då? Vad är det som skiljer trendsättaren från skocken? Varför kan **E-type** sätta solglasögonen i pannan och få halva Sommarsverige att göra likadant? Varför låter **Christer Sturmark** smart när han säger att datorer är bra prylar medan ministern bara låter ängslig när han säger samma sak? Hur kan en spacklad tant som **Madonna** vara en trendig idol för tonåringar?

TUR, TIMING OCH TALANG i nu nämnd ordning är en klassisk förklaring till framgång, men som instruktion till blivande trendsetters… nä. Tur är ju för det första så svårt att planera. För så här är det: Det är coolt att vara banbrytare, pionjär, visionär och guru. En som skådar in i framtiden och gör den till sin före någon annan. En som lanserar begrepp och drar geniala slutsatser, men samtidigt en som känner människan och inser vad det är hon vill ha. Att det inte bara ska vara nytt utan bra också. Alltså en som fattar att det är skillnad på en mobiltelefon och ett cash-kort.

Frågan är bara hur man bär sig åt för att bli en själv. Nummer ett är att skaffa sig rätt rådgivare. Inte ens ett ultrageni klarar att komma på allt själv.

Här gäller det att balansera mellan en som beundrar dig och en som ser dig som ett viktigt led i den personliga utvecklingen. En riktig streber till rådgivare kan vara mycket användbar, så länge det inte är din position hon vill åt. Nästa steg är att bli ihågkommen. Kruxet är att alltid förekomma i de sammanhang där extremt smarta idéer frodas. Gärna inom flera olika områden, lite bredd skadar aldrig.

Här ska inte en bild på Se och Hörs vimmelsidor överskattas. Det är alltid bättre att ha skrivit förordet eller formgett omslaget än att flirta med förlagschefen på premiärfesten. Om du jobbar dig fram så slipper du dessutom problemet att många känner igen dig utan att veta vem du är (tv-doku-fenomenet).

Det omvända läget är att föredra för en blivande trendsetter. I det här stadiet är det läge att lägga handen på hjärtat och inse några av dina begränsningar. Tro inte att du är ensam om att ha goda idéer. Det finns gott om dem, det svåra är bara att genast känna igen dem.

Ta Madonna, hon omger sig med de allra trendigaste unga generna, låter dem skapa nya bilder av henne, arrangera hennes låtar, göra hennes videor. De står för idéerna, men det är hon som sovrar och förädlar. Dessutom lyckas hon genom en kedjereaktion få cred både för andras idéer och för att ha skapat nya stjärnor (The **Jonas Åkerlund** story).

EN ANNAN FÄLLA är att låta dig övertygas om att du verkligen är ett optimalt orakel. Att din uppgift är att informera oss andra enkla sällar om hur det hela ligger till. Funkar kanske ett tag om du är ung och håller dig till medelålderskrisare i illasittande kostymer (**Birgersson**-syndromet), men fallet till marken kan bli hårt och du riskerar att bli en före detta redan vid 30.

En äkta trendsetter kan aldrig köra samma föredrag två gånger, måste alltid ha tio fingrar i luften och kan aldrig shoppa på mellandagsrean. Hon letar inte efter det nyinkomna utan det som är på väg. Det är ett tufft jobb att gå i täten, men som Järnladyn uttrycker det: ”Hur skulle världen se ut om man bara gick runt och hade trevligt hela tiden?” ■

Ulrika Hjalmarson är frilansjournalist och återkommande krönikör i Guru.
ulrika.hjalmarson@brevet.nu

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 81

TROLIGEN EN ANNONS

Bedömning - inte en verifierad annonssida.
En kort lucka eller positionen före redaktionens första sidor
talar för annons, tillsammans med JJ:s arkivbeskrivning från 2010.
Luckan kan också innehålla redaktionellt material.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURU03s82/bananer 2000-11-09 22.00 Sidan 82

Är bananerna fina?

Ja, det tyckte Leif Pagrotsky som hivat 18-kilolådor med det gula guldet

TEXT **CHRISTIAN BORG**
FOTO **FREDRIK HJERLING**

Ett skepp kommer lastat med… bananer. Varje vecka anländer det mjuka gula guldet till Frihamnen i Göteborg. Dole-båten glider in från Costa Rica på måndagar. Om du besöker operan en onsdagkväll har du god chans att se Chiquitas något större fartyg manövrera sig intill kajskjul 102 i hamnbassängen tvärs över älven.

Vi svenskar trycker i oss i snitt 19 kilo årligen, mest i världen, odlarländerna oräknade. Även norska och finska bananer tar den här vägen. För manskapet i bananterminalen innebär det att drygt två hundra tusen lådor ska lossas innan båtarna stävar vidare mot kontinenten. Snart försvinner den ena för gott.

En gång var det stans bästa extraknäck. För dem som gillade grabbatag och snabba pengar.

– Det går nästan inte att hitta någon medelålders akademisk man som levat i Göteborg och inte har jobbat extra i bananhamnen, säger **Kjell Svensson**, Göteborgs Hamn.

Blixt kallas det. Blixtinkallad. När båten kom hängde basen eller polarna i luren. ”Halv fem, då.” Sen hade man tjugo timmars kroppsarbete framför sig.

I hamnen väntade original som ”Pipas”, han med rösten, och gaphalsen Mårtensson som var förman. Och ”Experten”, som tuggade om allt han hört på spårvagnen som dagens sanning.

– Ekonomiskt var det en hit. Jag hade en hyra på sextitvå och tretti i månaden och gjorde sex hundra spänn på ett sånt skift, säger PR-konsulten **Henrik Tengby**, bror till mer berömda **Tomas** och **Magnus** – också blixtar i perioder.

Ibland hittade han sprit och tyngre prylar i lasten.

– Jag hade en sån där Volvo Duett. Den var jävla bra, för den hade en lucka för reservhjulet bakom plåten bak där man kunde ha smuggelgods.

Svettigt och tungt var det, men speciellt. Vicka gubbar, vicka historier. Till och med så fysiskt oansenliga figurer som handelsminister **Leif Pagrotsky** och **Anne-Lie Rydé** tillhör den sköna skara av studenter, popstjärnor, bohemer och udda figurer som genom åren hivat 18-kilolådor från kylrummen.

Låda för låda betade de sig ner fyra våningar i skrovet. Bananerna tuffade upp längs löpande band och in i kajskjulet för vidare transport till någon av mogningsanläggningarna utmed Sveriges kust.

Så gick det till från högertrafikomläggningen fram till för några år sedan. Dessförinnan skeppades hela bananstockar.

Sedan 1995 är alla lådor packade på pall eller direkt i containrar. Lite av charmen är borta. Men fortfarande gör ett par hundra blixtar runt 90 årsarbeten i hamnen. Bananerna kräver mycket arbete även om 200 000 ton är en liten del av hamnens årsvolym.

Sångaren **Anders Möller**, Partilles egen Joey Tempest, började i bananlossningen för 15 år sedan och har fortfarande blixtbricka. Han rycker in mellan turnéerna med Black Ingvars. Oftast i billastningen i Skandiahamnen utanför Älvsborgsbron. Det är bara att ringa och skriva upp sig.

– Så är det än idag. Det finns inget annat jobb där man kan göra på det viset längre, säger Anders Möller, som diggar kontrasten mellan turné- och hamnlivet.

– Men den brokiga blandningen av folk är borta. Facket vill ha så många fasta tjänster som möjligt.

Och mindre bananlossning blir det. Dole har bestämt sig för att lämpa av Skandinaviens bananer i Hamburg från och med december. Därifrån blir det lastbil, tåg eller mindre båtar.

Chiquita har inte meddelat någon förändring, men ryktena säger att banandominanten, med 40 000 anställda och huvudkontor i Cincinnati, Ohio, funderar på att nöja sig med att lossa containrar i Skandiahamnen. De 150 som ryms på däck bör räcka för en veckas behov. 150 000 lådor frukt.

I så fall försvinner bananerna från innerstan. Men en annan typisk Göteborgsindustri är på väg till frihamnen istället. I maj 2001 börjar Scandinavian Seaways förtöja sina Englandsbåtar vid kajskjul 107, i bassängen innanför Bananbolagets gula fasad.

Ett skepp lastat med… folk. ■

SÅ TRIVS BANANEN BÄST

- Resan från Panama, Colombia eller Costa Rica till Göteborg tar fjorton dagar.
- Bananerna kräver en temperatur på 13,7 grader Celsius och skeppas gröna. Från Göteborg fraktas de till någon av landets åtta mogningsanläggningar som finns på orter från Umeå till Malmö.
- En vecka efter ankomst till Sverige har de mognat så pass att vi kan köpa dem.

Handelsministern hade god hand med såna här.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 83

TROLIGEN EN ANNONS

Bedömning - inte en verifierad annonssida.
En kort lucka eller positionen före redaktionens första sidor
talar för annons, tillsammans med JJ:s arkivbeskrivning från 2010.
Luckan kan också innehålla redaktionellt material.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURU03s84/välfärd 2000-11-09 19.52 Sidan 84

Very Impotent Person

Stress och rökning är erektionens fiende nummer 1

Du jobbar 18 timmar om dygnet, har en fet lön, dyr bil och mycket makt. Äntligen står tjejerna på rad för att få en åktur. Men när det väl ska till så får du inte upp den. Känslan av att Gud eller någon annan högre makt räcker långnäsa går inte att förneka.

Make love – not career. Kanske det borde vara den nya parollen för män som stressar för mycket. Stress påverkar nämligen lusten, potensen, spermierna och det manliga könshormonet testosteron negativt.

– Stress och rökning är de absolut vanligaste orsakerna till impotens, säger urologen **Evert Sundien**.

Till hans mottagning kommer män med potensproblem för utredning och behandling. Oftast har de varit på en vårdcentral innan. Han undersöker mannen och utreder orsakerna till impotensen.

Förutom stress och rökning kan impotens bero på olika sjukdomar, mediciner, för mycket alkohol, infektioner, skadade nervsystem med mera.

– Om man har potensproblem när man är under 40 år har det antingen en medicinsk förklaring eller så beror det på stress. Rökningens effekter visar sig ofta senare i åldrarna. Men slutar man röka i tid finns det en chans att det inte påverkar potensen.

IMPOTENS BEHANDLAS i dag oftast med Viagra, särskilt om den beror på psykologiska faktorer.

– Egentligen borde man behandla den psykologiskt, men vem har råd och tid med det i dagens samhälle? Att dra sig tillbaka till en öde plats och ta sig tid är inte så dumt, säger Evert Sundien.

Om kroppen utsätts för stress ibland är det inte farligt om vi bara vilar emellanåt. Det är när man under en längre period ständigt utsätter sin kropp för stress, så den blir kronisk, som det är skadligt.

Kroppen är inte gjord för att klara ständigt återkommande stressreaktioner.

– Reproduktion och stress går inte ihop. När människor är kroniskt stressade så koncentrerar sig kroppen på kortsiktig överlevnad, då finns det inte plats för den långsiktiga överlevnaden som det innebär att föröka sig, säger **Kerstin Jeding**, doktorand och psykolog bland annat vid IPM, Institutet för psykosocial medicin.

> ”Egentligen borde impotens behandlas psykologiskt, men vem har råd eller tid med det i dagens samhälle?”

Hon har deltagit i flera undersökningar om hälsotillståndet på våra arbetsplatser. Det är ingen vidare ljus bild. Sedan 1997 har stressymtomen ökat tydligt. Störst är ohälsan inom vård och omsorg. Just nu deltar Kerstin Jeding i en stor undersökning om hälsa och stress på ett större it-företag.

– Vi har inga färdiga resultat. Men även i den branschen ser vi tecken på utbrändhet.

Forskare på IPM har visat att halten av det manliga könshormonet testosteron minskar vid långvarig stress.

JAN OLSSON

Testosteron påverkar könsdrift och sexlust, samt hjälper till att bygga upp nya celler.

– Den trötthet som är vanlig i samband med kronisk stress kan givetvis också ha effekt på sexlusten. Sömn är bra, under sömnen stiger halterna av våra anabola, återuppbyggande, hormoner, även könshormoner. Så god sömn är en bra förutsättning för god sexlust, säger Kerstin Jeding.

Läkare skiljer på två olika typer av impotens, det är erektil oförmåga, det vill säga erektion som inte blir, eller förblir, tillräckligt bra för ett tillfredsställande samlag, samt impotens, som är oförmåga till samlag.

I en undersökning av svenska folket sexualvanor 1996 framkom att fem procent av svenska män (18–74 år gamla), åtminstone ganska ofta under det senaste året hade upplevt försämrad erektion. Den undersökningen gjordes alltså före den stora ökningen av stressrelaterade sjukskrivningar.

RÖKARE ÄR ÖVERREPRESENTERADE bland dem som söker för bristande potens, 70 procent är rökare eller före detta rökare. Och rökning och stress är ofta kopplade till varandra. Stress och rökning påverkar även kvaliteten på spermierna. Forskning har visat att kvaliteten på spermier hos män i Norden har försämrats de senaste åren.

Impotens och bristande sexuell förmåga är ofta tabu. För många sitter manligheten i den sexuella förmågan. Stressen av att ”inte duga” gör att det kan bli ännu svårare för mannen och problemen ökar.

Att söka hjälp hos en vanlig läkare eller urolog kan hjälpa. Det visar sig ofta att män som söker för impotens faktiskt inte har problem alls med sin erektion, utan snarare med sin lust. Och lusten kan vara lättare att göra något åt. Den påverkas bland annat av saker som arbetssituationen, stress, sömnbrist, oro för ekonomin och familjesituationen.

MARIA GERLOFSON

Råd: Har du impotensproblem kan du vända dig till din vanliga läkare eller till en urolog. De gör en undersökning, samt samtalar med dig om eventuella orsaker. Eller ta semester, till att börja med.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 85

TROLIGEN EN ANNONS

Bedömning - inte en verifierad annonssida.
En kort lucka eller positionen före redaktionens första sidor
talar för annons, tillsammans med JJ:s arkivbeskrivning från 2010.
Luckan kan också innehålla redaktionellt material.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURU03s86/bodinbox 2000-11-09 19.52 Sidan 86

PLEASE DO .1 <'?":1~'# 32768 $#0'"$#1'~#3 PLEASE FORGET #1

Programmeringsspråk är till skillnad från mänskliga språk konstruerade för att lösa ett givet problem. Det är därför det finns en mängd programmeringsspråk av varierande svårighetsgrad och med varierande användningsområden.

I mänskliga språk finns det språkförgreningar och släktskap och på samma sätt är det med programmeringsspråk, även om det inte är lika tydligt för den ovane.

Precis som med mänskliga språk är detta en värld i ständig förändring

Skillnaden mot mänskligt språk är också att programmeringsspråk har en strikt syntax som man inte får bryta mot. Det kan vara lätt för en programmerare att förstå ett språk denne inte läst tidigare, men att därifrån skriva program som fungerar är inte lika självklart som att du och jag kan åka till Tyskland på semester och klara oss hjälpligt.

Det har funnits en hel del försök att konstruera mänskliga språk som löser problem som exempelvis världsfreden och globaliseringen. Då har man siktat på att antingen göra språket lika svårt för alla (i fallet volapük) eller lika lätt för alla.

Esperanto är det som lyckats bäst och här finns det faktiskt en språk- och konstkultur som frodas enbart på detta helt konstruerade språk.

Programmeringsspråk konstrueras numera ofta med programmeraren i åtanke – förr var man också tvungen att se till att datorerna lätt kunde tolka och utföra instruktionerna. Man gör numera det lättare att lära och svårare att göra fel.

Det hindrar dock inte programmerare från att missbruka språken och odla en dålig språkanvändning. Detta ger upphov till färgstarka uttryck bland programmerare som ”fulhack”, ”spaghettikod”, ”kodskändning” och så vidare.

Det finns kulturella tävlingar där det gäller att skriva så oläsliga program som möjligt. På samma sätt har programmerare också behov av språklig subkultur.

Detta har tagit sig uttryck i att det bland annat har arrangerats poesitävlingar där programmeringsspråk har använts. I vissa fall behöver inte ens programmen fungera – då har kulturen verkligen visat att den kan ta överhanden även över nördinstinkten.

Andra sätt detta har tagit sig mer radikala uttryck på är att programmeringsspråk har uppfunnits enbart för att ge kulturell stimulans åt det som får betecknas som nörd-folklore. Det finns programmeringsspråk som är avsedda att vara så svåra att programmera i som möjligt.

Ett av dem är Intercal, som exemplifierats i rubriken. Ingen programmerare kan någonsin gissa vad dessa rader gör.

Andra språk har konstruerats som rena språkkuriosa. Ett exempel på detta är att en språkforskare tagit fram ett språk där allt uttrycks på latin.

```
maximum inquementum tum biguttam egresso scribe.
  meo maximo vestibulo perlegamentum da.
  da duo tum maximum conscribementa meis listis.

     dum listis decapitamentum da nexto
  fac sic
     nextum tum novumversum scribe egresso.
     lista sic hoc recidementum nextum cis vannementa
     da listis.
  cis.
```

[slut på programexempel]

Latin har en stark lexikalisk struktur som gör att ordföljden inte spelar någon roll för betydelsen och lämpar sig därför väl för att konstruera ett flexibelt ”mänskligt” programmeringsspråk.

Vi har ännu inte sett det sista datorspråket konstrueras. Oavsett om det gäller seriösa språk eller oseriösa.

Precis som med mänskliga språk är detta en värld i ständig utveckling. Skillnaden är att i datorvärlden dyker det upp helt nya språk oftare och gamla språk ändrar sig mer sällan. Så programmerare med språk- och kulturintresse kan roa sig kungligt både med historiskt och framtida material. ■

Magnus Bodin arbetar på Framfab i Lund, och var med och röstade fram Årets webbguru. Digital hemvist: http://x42.com/

SCHYSSTA SAJTER

1.
www.esperanto.se

Världens största, äldsta levande och mest lyckade konstruerade mänskliga språk.

2.
www.google.com

Google är den bästa sökmotorn på nätet i dag. Mycket oftare än tidigare hamnar det svar du söker bland de fem första träffarna.

3.
www.tuxedo.org/~esr/jargon
c

Intercal: Ett programmeringsspråk som är konstruerat enbart för att utmana programmerares tålamod.

4.
www.ioccc.org

Årlig tävling som går ut på att skriva det mest oläsliga programmet i ett av de vanligaste programmeringsspråken.

5.
www.m-w.com

Med den här sajten behöver du aldrig mer leta efter din engelska ordbok som kollegan snott.

6.
www.imdb.com

En av de äldsta, mest användbara och ändå så okända databaserna. Innehåller information om *alla* filmer och tv-program du kan tänka dig. Korsreferenserna i denna databas är underbara.

7.
www.slab.org

Webbkonst när den är som bäst. En sajt med länkar att förlora sig i när höstmörkret blir för deppigt.

Rätt svar från förra numret: År 1700 ville Sverige gradvis gå över från den julianska kalendern till den gregorianska genom att skippa skottdagarna i 40 år. Efter en slopad skottdag förkastades dock idén och i några år var den svenska kalendern förskjuten med en dag gentemot den julianska. 1712 gjorde man slag i saken och lade till en extra skottdag för att komma i fas igen. Därmed fick Sverige dubbla skottdagar detta år och alltså 30 dagar i februari. Inte förrän 1753 gjorde man den riktiga övergången till den gregorianska kalendern genom att slopa elva dagar precis som alla andra.

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 87

TROLIGEN EN ANNONS

Bedömning - inte en verifierad annonssida.
En kort lucka eller positionen före redaktionens första sidor
talar för annons, tillsammans med JJ:s arkivbeskrivning från 2010.
Luckan kan också innehålla redaktionellt material.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURU03s88/vinbox 2000-11-09 19.52 Sidan 88

HÄR DRAR **ERIK HÖRNFELDT** BERÄTTELSER OM DET SOM HÄNDER UTANFÖR FLASKAN, OM MÄNNNISKORNA, IDÉERNA, AFFÄRERNA, POLITIKEN, INTRIGERNA OCH MAKTSPELEN. MAILA TILL **ERIK@HORNFELDT.SE**

Var kommer alla flaskor malt ifrån?

Min första riktiga whisky var en 17-årig Ballantines i en Brommavilla som ägdes av en herre som ville bli min svärfar.

Jag var en grön smålänning på besök i stora staden, ovan vid att dejta fina flickor och mera van vid att inte framkalla stående ovationer hos flickors fäder, direkt. Därför minns jag tillfredställelsen när flaskan kom fram, berättelsen om hur han hittat den i en spritbutik i San Diego, hur han fått övertala ägaren att sälja den och hur han aldrig sett lika gammal whisky någon annanstans. Familjens söner som aldrig tillåtits smaka blängde häpet avundsjukt och så tog vi var sitt glas och det var första gången som jag kände att någon granskat mig som MAN och funnit att jag höll måttet. Det är ett korrekt sätt att använda sprit, och jag bestämde mig att en sådan flaska skulle jag köpa någon gång.

Det kom dock att dröja. Under värsta värmeböljan punksommaren 1977 reste jag och kompisen Borsten runt i Skottland i en gammal skottskadad Peugeot 404 och upptäckte single malt. Vi drack oss igenom alla lokala varianter, drog vitsar med flottans helikopterpiloter och spöade lokalbefolkningen på dart. Och överallt pratade vi malt och fick lära oss grunderna om en dryck som blir märkbart annorlunda om den görs av vatten som flutit över granit och genom torv i stället för genom torv och över granit.

Den där sommaren var maltwhisky som punksinglar. Väldigt få visste om att den fanns. Vi som gjorde det ansåg oss förmer. Det var svårt att få tag på den, och gick det fanns inte så mycket av den. Maltwhisky var inte så mycket dyr som väldigt exklusiv.

Vi avrundade det hela med en pilgrimsfärd till Dufftown i Spey-dalen där man tillverkar två av världens mest kända maltwhiskys – Glenfiddich och Macallan. Vi körde med neddragna fönster och när den gamla Peugeoten flög över bergskrönet bredde hela dalen ut sig för oss och luktade maltwhisky.

Allt det där är borta nu. Idag går Dufftown föraktfullt under namnet Malt Disneyland. Distillerierna där tre man tillverkade maltwhisky enligt hantverksmässiga metoder är visserligen kvar och det vete fan om det inte är samma tre gubbar som gör whiskyn, men idag är de omgivna av en turistindustri där en armé av lassies i kilt guidar horder av japaner och säljer allt från t-shirts till whiskylikörer.

Maltwhisky är en marknadsförares dröm just för mystiken och exklusiviteten

I början av 80-talet var det fortfarande i stort sett omöjligt att hitta maltwhisky utanför orterna där de tillverkades. Bolaget hade bara Glenfiddichen och i resten av världen var det inte mycket bättre. När jag bodde i London 1986 hade Fortnum & Mason ett par olika sorter i lager, på Bolaget i Simrishamn har de idag både Laphroaig och Lagavulin (två av de rökigaste och mest legendariska maltsorterna från ön Islay på Skottlands västkust).

Hur har det blivit så?

Maltwhisky är en marknadsförares dröm just för mystiken och exklusiviteten. Dessutom är marginalerna lysande. Det är bara aningen mer komplicerat att göra en maltwhisky jämfört med en vanlig. Ändå kostar den normalt dubbelt så mycket, vilket naturligtvis de multinationella spritjättarna upptäckt, så nu ska alla ha sin egen maltetikett. Gamla nedlagda distillerier köps upp och öppnar på nytt och Islay som en gång hade 21 inhemska maltsorter och nyligen bara var hem för sju distillerier kommer snart att ha 21 igen. Den globala maltkonsumtionen ökar samtidigt stadigt, från 34 miljoner flaskor ena året till 47 något år efteråt.

Det är bara en sak jag undrar. Hur kunde de veta det? Jag menar, i början av 80-talet var det ingen som brydde sig om maltwhisky. Det var ingen stor vara och produktionen var minst sagt blygsam. Så hur kunde de veta att malt skulle vara hur stort som helst år 2000?

För någon måste ju ha vetat. Varifrån kommer annars alla de här flaskorna av 18-årig single malt sprithyllorna dignar av världen över? ■

Erik Hörnfeldt är CVO på Halogen och förtjust i engelska ostar.

FEM MALTTIPS

1. Ballantines 17-åriga

Jag hittade en flaska många år senare, men blev ängslig och ville inte riskera att förstöra ett fint minne genom att konfrontera det med verkligheten så jag köpte den inte.

2. Lagavulin 16-årig

Kraftfull, komplex, med inslag av tjära, skriver Bolaget i sin katalog. Snicksnack, den smakar som en blandning av Alcro högblank och större skogsbrand. En personlig favorit.

3. Okänd malt

som kompisen Sverre gick omkring och bjöd folk på under ett party förra våren. Den kom direkt från fatet på distilleriet och som alla riktiga kännare hade han spätt den med vatten för att riktigt frigöra smakerna. Sverre är förresten legendarisk för att han hjälpte Steve Jobs att utveckla den ursprungliga Mac:en, dessutom har han visat snoppen i filmversionen av Ulf Lundells "Sömnen". Det borde finnas fler såna människor och mer sån malt.

4. Famous Grouse

Kommer man upp i högländerna är det här vanliga skottars vardagswhisky. Chivas Regal och sånt avfärdas som "just for tourists". De dricker den med vatten vid sidan av och tumregeln lyder: "Whisky on beer, no fear. Beer on whisky, pretty risky!"

5. News

Japan är inte bara världens största konsument av whisky, dom är världens största tillverkare också. De bästa sorterna är faktiskt betydligt bättre än vad någon skotte skulle erkänna, men märket News är enbart legendariskt för att det var det som marknadsfördes med orden "pressat av de bästa skotska druvorna".

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 89

TROLIGEN EN ANNONS

Bedömning - inte en verifierad annonssida.
En kort lucka eller positionen före redaktionens första sidor
talar för annons, tillsammans med JJ:s arkivbeskrivning från 2010.
Luckan kan också innehålla redaktionellt material.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURU03s9094/guide 2000-11-09 19.53 Sidan 90

GURU GUIDE DECEMBER

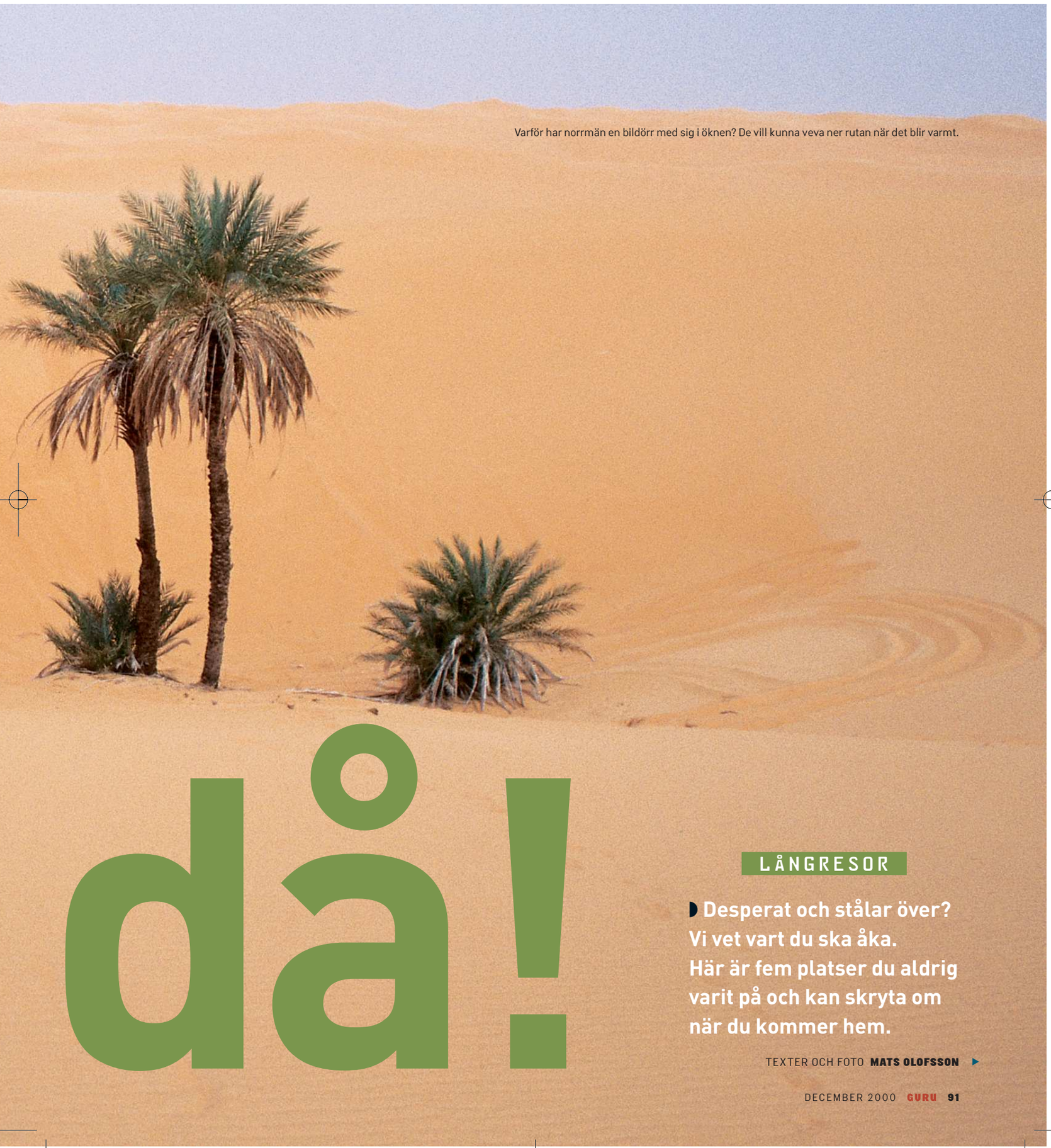
Strandad i Sahara? Läs tipsen om Libyen på sidan 94.

Öken hemma?

Stick

GURU03s9094/guide 2000-11-09 19.55 Sidan 91

Varför har norrmän en bildörr med sig i öknen? De vill kunna veva ner rutan när det blir varmt.

då!

LÅNGRESOR

Desperat och stålar över? Vi vet vart du ska åka. Här är fem platser du aldrig varit på och kan skryta om när du kommer hem.

TEXTER OCH FOTO **MATS OLOFSSON**

GURU03s9094/guide 2000-11-09 19.56 Sidan 92

Det sista paradiset?

MOÇAMBIQUE

250 mil bländvit sandstrand. Det är hela **Moçambiques** kust från **Sydafrika** i söder till **Tanzania** i norr. En enda lång beach. Plus ett antal öar. Och allt i princip orört. Som **Kenya** för 50 år sedan innan turistboomen förstörde flera unika ställen. Moçambique kan vara det sista paradiset på jorden.

60 mil norr om **Maputo** ligger **Bazaruto**, en ö som klippt och skuren för Expedition Robinson. Hit kan man bara flyga och från flygplansfönstret syns de orörda stränderna, till och med den blågröna sjöbotten blir tydlig genom det kristallklara vattnet! Små propellerplan med möjlighet att landa på gräsfält trafikerar sträckan och lodge-innehavaren hämtar gästerna med jeep. Det finns bara en väg på ön, som är cirka 30 km^2 stor, men om det har regnat är den inte farbar. Då är det stranden som gäller, men om det är flod står jeeparna stilla. Återstår gör de snabbgående båtarna, som egentligen är trevligast, då man som förstagångsbesökare får en liten överblick av ön.

Det finns endast två lodger på Bazaruto, så precis som Robinson Crusoe kan man vandra på stranden en hel dag utan att träffa en levande själ. På morgonen erbjuds man dock skjuts med jeep, du kan bli avsläppt precis var som helst.

Glöm inte parasollet, då solen är mycket stark och få palmer bjuder skugga. Jeepen tar även med dem som vill dyka eller fiska, och med gummibåt nås de yttre korallreven. Av naturliga skäl blåser det mycket där och de skyddade dykmålen innanför revet är inte lika spektakulära. Lägg ett par dagar på Bazaruto om ni vill dyka, då prickar man säkert in någon pangdag! 120 USD/natt är inte dyrt då alla måltider ingår förutsätts att man stannar fem nätter. ■

”Gummibåt till salu.” Det snackas om att den gamle mannen har försökt att bli av med sitt fartyg i åratal.

SVENSK KANON I MAPUTO

RESA Enklast med South African Airways från Stockholm, men Air France flyger nonstop från Paris till Maputo en gång i veckan. Från ca 8 500:-

BO Hotell Polana i Maputo, 220 USD/natt. Bazaruto Lodge 120 USD/natt med helpension.

ÄTA Fisk och skaldjur, men även kyckling. Passa på att prova vilt om det erbjuds. Annars gäller de vanliga råden för Afrika: inte dricka kranvattnet, skölja frukten, undvika skitiga restauranger.

SE Portugisiska fortet i Maputo med svensk (!) kanon. Costa do Sol, järnvägsstationen (förbjudet att fotografera), City Market (varning för ficktjuvar). I övrigt längs kusten det underbara landskapet.

KÖPA I Maputo är allt dyrt, men varje lördag hålls det en marknad snett emot fortet och här går det att fynda souvenirer om man letar. City Market erbjuder exotisk frukt och underbara grönsaker. Köp gärna hem kryddor i lösvikt. Det är förbjudet att föra in och ut den lokala valutan metical (100 MZM = 0,06 SEK), använd hellre sydafrikanska rand, ZAR.

Världens vildaste område

PATAGONIEN

Alla har hört talas om det men ingen vet var det ligger. Evert Taube sjöng om det men få har någon aning om kopplingen. Vi talar om världens vildaste område, vi talar om **Patagonien**.

I sydligaste **Argentina** och **Chile** ligger detta mytomspunna område, som omfattar allt från vida stäpper till höga berg och glaciärer. Stäpperna benämns Pampas, och det har de flesta hört talas om. Men det är nog de otroligt dramatiska bergen i nationalparken Torres del Paine eller vid Fitz-Roy och Cerro Torre som folk känner igen. Med ett extremt klimat och glaciärer som börjar redan 180 meter över havet är de föga inbjudande för turister. Men Pampas runt omkring är härligt grästäckt och är ett av de få ställen i världen som härbärgerar vilda hästar! Och så denna underbara fond med de snötäckta granitspirorna och de fantasieggande molnen.

Räkna inte med någon hjälp från den eventuella lokala turistbyrån – antingen existerar den inte eller så skakar personalen bara på huvudet. Det förutsätter så klart att du pratar spanska, engelska är inte att tänka på. Men anstränger man sig och utforskar Patagonien precis som Bruce Chatwin blir man belönad med livslånga minnen. ■

FOSTER I SPRIT

RESA Lättast till Punta Arenas i södra Chile precis vid Magellans sund. Priserna börjar på cirka 10 000 kr och då flyger man via Santiago.

BO Enkla pensionat för några USD per natt.

ÄTA Bastant husmanskost med pommes frites som bas. Ofta kyckling men även nöt och lamm.

SE Museo de Patagonia i Punta Arenas, missa inte fostret som ligger i sprit! Skrämmande bilder på människojakt (!).

KÖPA Inte mycket, men en poncho i lamaull är aldrig fel. Valutan heter så klart pesos, 100 CLP=1,9 SEK

Långtbortistan ligger utanför Sydamerika.

ILLUSTRATIONER: GUNVOR EKSTRÖM

GURU03s9094/guide 2000-11-09 19.57 Sidan 93

Det gäller att se glad ut även när fingrarna har fastnat på gitarrhalsen.

Kung för en dag – med dollar på fickan

KUBA

I rommens och cigarrernas hemland kan folk konsten att njuta. Men går det att leva vettigt som turist? Råder det inte brist på allt i detta kommunistiska paradis? Bara lugn, som utlänning med dollar i fickan är man kung.

Precis som i många kommunistiska stater är folk inte speciellt angelägna om vinsten, då den mycket sällan kommer dem själva till godo. Nu kallar den allt åldrigare Fidel Castro (som hör och häpna slutat röka!) **Kuba** för socialistiskt, men i vilket fall som helst är det en underbar ö att upptäcka med amerikanska dollar på fickan. Och folk är betydligt vänligare än man skulle kunna tro med tanke på alla ransoneringar som råder. På Kuba ska man definitivt inte missa **Havannas** Gamla Stan, ett underbart tidsdokument som bara blir bättre för varje år. Rejält sliten och nedgången var den när UNESCO gick in och gav stadsdelen världsarvsstatus.

Kuba erbjuder också bländvita stränder. Mest känt är nog **Varadero**. Här ligger hotellen som ett pärlband längs kusten, den golfsugne har en mycket bra 18-hålsbana att utforska. Men gör som kubanerna själva: sätt dig i skuggan med en Mojito (rom+lime+mynta+is), lyssna på det lokala bandet (som finns på varenda bodega) och bara njut av det varma vädret. Kubanerna är otroligt musikaliska och en gitarr finns alltid till hands. På kvällen hamnar man på en uteservering, gärna med en lagrad rom i ena handen och en Cohiba i andra. Kika bort mot muralmålningen där Ernesto Che Guevara blickar ut över staden och skänk honom en tanke. Det var under sin tid som industriminister som han skapade denna kanske världens bästa cigarr! ■

RANSONERAT NÖTKÖTT

RESA Det finns flera bolag som flyger till Havanna. Billigast är nog Aeroflot men det går tyvärr inte att rekommendera. Ving har charter till Varadero, men då får man inte missa utflykten till Havanna.

BO Allt från femstjärniga lyxhotell till inofficiellt boende hemma hos folk.

ÄTA Ris och bönor i mängder kompletterat med kyckling eller fläsk. Nöt får man bara på fina hotell och dyra krogar, det är ransonerat för kubanerna.

SE Gamla Stan i Havanna så klart men även revolutionsmuseet. I högländerna i anslutning till La Moca finns gamla tobaksodlingar som fransmännen anlade på 1700-talet. De nuvarande cigarrfabrikerna ligger längre västerut, rekommenderas.

KÖPA Cigarrer så klart, men var uppmärksam på kvaliteten. Det är bara de märkta "Totalmente A Mano" som är riktigt handgjorda. Lukta och kläm, ibland dyker både tidningspapper och bananblad upp! Enklast handlar man med amerikanska dollar, men var uppmärksam på vad du får i växel. Den speciella turistvalutan (1 kubansk dollar = 1 USD) går inte att växla tillbaka i Sverige.

GURU03s9094/guide 2000-11-09 19.57 Sidan 94

GURU GUIDE DECEMBER

Bli polare med huvudjägarna

MALAYSIA

Jag smuttar på min riswhisky och försöker sitta så stilla som möjligt. Ett brett leende breder ut sig över min solbrända nuna, men det är tveeggat.

Hövdingen för huvudjägarstammen kramar mig konstant och är misstänkt påverkad av whiskyn plus något som han röker. Jag befinner mig på **Borneo**, eller rättare sagt **Sarawak**, som den nordvästliga malaysiska delen heter. Efter övertalning har jag lyckats få James att guida mig till en huvudjägarstam ute i regnskogen. När vi landar med båtarna på stranden börjar nervositeten infinna sig. Visserligen högg de huvudet av den senaste (sista?) turisten 1963, men man kan ju aldrig veta.

Under andra världskriget ockuperade japanerna Borneo och var mycket grymma mot lokalbefolkningen. Huvudjägarna svarade med att pricka soldaterna med giftpilar. Halvt förlamade var de oförmögna att göra motstånd och med skarpslipade machetes for huvudena av. När han väl hade halshuggit sin första människa blev huvudjägaren tatuerad på halsen!

Oj, oj, oj... vilken natt det var. Tre jägare tuppade av efter för mycket riswhisky.

Väl framme i stammens bostad – ett så kallat långhus – dukas färgglada plastmuggar fram, riswhiskyn serveras och tydligen ska man svepa innehållet. Jag biter ihop, tömmer i mig den vedervärdiga vätskan och försöker se glad ut.

Hövdingen skiner upp, och när jag bjuder honom på en cigarett är lyckan total. Resten av kvällen sitter han och klämmer på mig och det är bara att hålla masken. När jag vinglar hemåt vid tvåtiden på natten slår jag huvudet i någonting. Det är bastkassar med huvudskallar som hänger i taket. ■

WOKAD GRODA

RESA Lättast till huvudstaden Kuala Lumpur, eller KL som de beresta säger. Vidare med buss, flyg eller chartrad taxi. Stockholm-Kuala Lumpur med British Airways ca 7000 SEK.

BO Vettiga priser i KL, men riktigt billigt på landsbygden. Shangri La KL 400 SEK/pers, Plaza KL 190 SEK/pers. Båda priserna gäller i dubbelrum.

ÄTA Billigt. Prova gärna wok på groda (!) och nudlar, eller pekinganka. Fräsch fisk och skaldjur på kusten och alltid färska grönsaker. All mat är inte stark som man skulle kunna tro. Gott öl.

SE Självklart världens högsta parbyggnad i KL, Twin Tower. Frihetsmonumentet och cricketbanan mitt i city! Modern arkitektur. Rent!

KÖPA Lokala valutan heter ringit. 100 MYR = 272 SEK. Kvällsmarknaden i KL översvämmas av allsköns kopior. Antikvitetsaffärerna i Kuching på Sarawak erbjuder mycket skoj. De flesta kreditkort accepteras.

Se upp! Kamel kommer rusande

LIBYEN

Tuaregen högt uppe på sin kamel kommer galopperande emot dig och han gör ingen antydan till att ändra kurs. Du flyr in i jeepen för att inte bli ”överkörd”, sanddynerna runt omkring erbjuder knappast något skydd. Tio centimeter från bilen gör ekipaget halt, beduinen drar bort den underbart blåa slöjan och avslöjar en brun nuna med världens största grin.

Scenen utspelar sig mitt i **Sahara** på gränsen till **Algeriet** och **Niger**, om man nu kan urskilja några gränser i sanden! Folket som lever i världens största sandhav kallas tuareger och känner inga gränser, vare sig fysiskt eller mentalt. De är stora krigare och viker aldrig en tum när de kommer farande på sina ”ökenskepp”, men som i de flesta kulturer är de hur snälla som helst i fredstid. Enligt traditionen är det bara familjen som får se mannens ansikte. Numera håller de inte så hårt på reglerna. Som turist får även du en slöja, till syvende og sidst är de till för att skydda mot sandstormarna.

Kört vilse? Lugn, det finns vägskyltar också i Sahara.

Den som gillar äventyr och kultur ska definitivt åka till **Libyen**. Längs medelhavskusten trängs de romerska lämningarna med Sabrata och Leptis Magna i spetsen, i Sahara göms 10 000 år gamla hällristningar med bland annat hjulförsedda vagnar! Till dessa åker man jeep eller ännu hellre rider kamel, beroende på hur bråttom man har. I båda fallen får man räkna med att sova direkt i sanden. I bästa fall erbjuds en madrass, men tuaregerna själva som säkert guidar turisterna genom Sahara vilar helst utan sovunderlag. Det är ett otroligt vänligt och gästfritt folk – räkna dock inte med att någon pratar engelska. Eventuellt kan man hitta fransk- eller italienskspråkiga guider, men till slut brukar tecken gälla. ■

ALKOHOL? GLÖM DET!

RESA Tills nyligen via Tunisien men numera med direktflyg via Rom, Frankfurt eller Malta. Inrikes är dock bil eller buss fortfarande det bästa.

BO Femstjärniga hotell i huvudstaden Tripoli, för övrigt enklare pensioner och B&B. Turismen är dock ung och förhållandena förbättras kontinuerligt.

ÄTA Mycket fräscha grönsaker och frukter, vanligtvis serverat med kyckling. Trots Khadaffis officiellt socialistiska styre är landet strikt muslimskt, det vill säga inget fläsk och ingen alkohol. Te dricks dock i mängder, ofta bryggt på gröna färska blad.

SE De gamla romerska städerna runt Tripoli, hällristningarna i Sahara men framför allt folklivet i och runt basarerna.

KÖPA Det är bara i Tripoli som något vettigt erbjuds, ofta Kelim-mattor och koppargrytor till exempel.

Eller vackert porslin, men har man tur kan någon försäljare vid rastställena pruta ned sig själv på samma produkter till halva priset. I Sahara kan bytesaffärer fortfarande ge antika silversmycken och fina läderarbeten.

100 LYD = 1 935 SEK

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 95

TROLIGEN EN ANNONS

Bedömning - inte en verifierad annonssida.
En kort lucka eller positionen före redaktionens första sidor
talar för annons, tillsammans med JJ:s arkivbeskrivning från 2010.
Luckan kan också innehålla redaktionellt material.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

GURU GUIDE DECEMBER

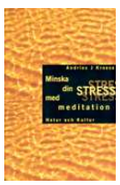
BÖCKER

”Väggen” närmar sig – så gör du

Better burn fast than slowly fade away. Det är nåt tufft med att jobba mycket. Att vara mitt där allting händer, och gärna på flera ställen samtidigt. Det är coolt att mobiltelefonen ringer hela tiden, att datorn bläddrar fram 117 nya brev varje gång du loggar in och att varje kväll i veckan är uppbokad.

Du är het, det kan ju vem som helst se.

Att dina kompisar från förr slutat ringa för att du aldrig har tid för dem är visserligen tråkigt, men det finns annat som måste gå före. Det där kundmötet till exempel, den där intervjun, det där mingelpartyt för väldigt viktiga, såna som du själv.

Minska din stress med meditation, Andries J Kroese

Och plötsligt tycker du att kollegor som ägnar söndagarna åt att skrota omkring och göra ingenting, verkar lite lata. De slöar när konkurrensen är stenhård och för att kompensera så jobbar du själv både lördagar och söndagar. Också. På väg mellan två möten köper du en ny laddning underkläder, tvätten hanns inte med.

Det där romantiska intensiva stadiet av ”Allt! Nu!” övergår i devisen: Den som har mest pengar när han dör vinner. Det är nu den där väggen börjar närma sig. Den som inte syns förrän man gått in i den. För att bromsa farten en smula finns många metoder.

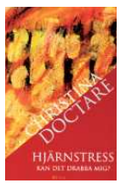
En av dem presenterar **Andries J Kroese** i boken ”Minska din stress med meditation”.

Kroese är en norsk kärlkirurg som själv upplevt mycket stress och tidigt i livet känt behov av ro och balans för att klara en hektisk vardag. Han menar att i stället för att klistra upp listor på kylskåpet med goda föresatser och försöka ändra på inrotade vanor, så ska vi söka oss inåt. Uppmärksamhetsmeditation och yoga är vägen till ett liv som vi själva har kontroll över.

Genom att stanna upp, meditera och uppleva nuet blir vi mer avslappnade. Boken ger praktiska instruktioner i hur man lär sig olika meditationsformer och hur man snabbt kan försätta sig i stillhet. Författarens personliga motto lyder: Visdom är att veta vad man bör gå förbi.

DJURET MÄNNISKAN styrd av reptilhjärnan och med primitiva jakt- och försvarsbeteenden studerar **Christina Doctare**, också hon läkare, i ”Hjärnstress, kan det drabba mig?”

Doctare resonerar kring sambandet mellan ursprungliga instinkter och våra reaktioner på stress. Själv arbetade hon i det forna Jugoslavien under kriget och upplevde det som mer stressande att klara frustrationerna inom FN-organisationen än de påtagliga riskerna med att hantera soldater med kalasjnikovar. Den tydliga faran för att bli skjuten är människans hjärna bättre rustad att klara av än vaga och otydliga hot som ifrågasätter ens prestationer, resonerar Doctare. Hon vill lansera begreppet hjärnstress i stället för utbrändhet, som inger en total känsla av hopplöshet. Hjärnan kan återhämta sig, men klassiska recept som rejäla fikapauser, tillräcklig sömn och hemlagad mat rekommenderas för att förebygga hjärnstress.

Hjärnstress, kan det drabba mig, Christina Doctare

MARTA CULLBERG WESTON lanserar en psykologisk väg till större självinsikt. I ”En dörr till ditt inre” hävdar hon att bilden är vårt ursprungliga sätt att uppleva saker. Minnen är ofta bilder och inre föreställningar spelar en stor roll i hjärnan när vi bearbetar sådant som hänt oss.

I stället för att prata sig igenom sin prestationsångest, sitt dåliga självförtroende, sin depression så kan man använda sig av visualisering i terapin. Att sluta ögonen och framkalla bilder för sin inre syn kan vara nog så effektivt, menar Cullberg Weston, som är psykolog och psykoterapeut.

En dörr till ditt inre, Marta Cullberg Weston

Kanske något avancerat för en överstressad webbdesigner, allvarliga problem med självkänslan eller barndomstrauman löser man nog inte på egen hand, men ganska tänkvärd läsning om självkänsla och hur man ser sig själv i relation till omgivningen.

Visualisering är en vanlig metod inom idrotten. Före tävlingen föreställer man sig hela loppet så detaljerat som möjligt, och ökar på så sätt självförtroendet.

HANDFASTA RÅD för en mindre jäktad tillvaro utan att offra vare sig karriär eller familj bjuder **Richard Carlson** och **Joseph Bailey** på i ”Varva ner, kom i takt med livet”. Detta är amerikansk populärpsykologi i kvadrat med olika stolpar och punkter som hjälper till att dela upp problemen i små bitar, blandat med uppmuntrande tillrop och anekdoter från verkliga livet. Efter sju viktiga steg för att minska stress kommer kapitlet Relationer, där vi får börja med att spalta upp vad vi vill få ut av en relation och som fortsätter med hur vi ska nå dit. Det mesta är lätt att säga men svårt att göra, eller vad sägs om råd som ”Se till att du är inne på rätt spår” eller ”Förlåt och glöm”?

Varva ner, kom i takt med livet, Richard Carlson

BETYDLIGT DJUPSINNIGARE är **Lou Marinoff,** som lanserar filosofi som ett alternativ till terapi. ”Platon – inte Prozac” heter hans bok som kan bli en klassiker för dem som vill slippa rota i barndomens potträning varenda gång vardagens problem känns övermäktiga. Genom att söka sig fram till en personlig livsfilosofi kan man få stöd i svåra valsituationer och moraliska dilemman. När livet känns för mycket kan du få hjälp genom att resonera med din husfilosof. I USA är det ganska vanligt och även i Norge finns ett antal licenserade filosofer som sysslar med rådgivning.

Platon – inte Prozac, Lou Marinoff

Boken förmedlar idéer från historiens tänkare och exempel på hur filosofi kan tillämpas på vardagens problem.

TILL SIST en bok för nattduksbordet, skriven av prästen **Runar Eldebo**. ”Leva medan livet pågår” är en samling korta stycken om att fånga dagen och att leva med öppen hand. Poetiskt och enkelt om det moderna livet. Världen är trasig och skön.

Leva medan livet pågår, Runar Eldebo

ULRIKA HJALMARSON

GURUARKIV - PLATSHÅLLARE
Utgåvans källmapp: 2000-3
Plats i läsutgåvan: 97

TROLIGEN EN ANNONS

Bedömning - inte en verifierad annonssida.
En kort lucka eller positionen före redaktionens första sidor
talar för annons, tillsammans med JJ:s arkivbeskrivning från 2010.
Luckan kan också innehålla redaktionellt material.

Ingen läsbar originalfil för denna plats.

Denna sida är skapad för arkivet och ingår inte i originaltidningen.
Bedömningen kan ändras efter kontroll mot ett tryckt exemplar.

24 timmar med Storebror.

Du är bevakad. Guru visar när, var och hur.

NÄSTA GURU KOMMER DEN 19 DECEMBER

RYGG03GURU 2000-11-09 19.44 Sidan 1